

Rudarji čakajo na odgovor vlade

Če odgovora ne bodo dobili, bodo danes med 13. in 14. uro v rudnikih opozorilno stavkali — Termoelektrarna je prava rešitev za Kanižarico?

KANIŽARICA — Razmere v sozdu Rudniki rjavega premoga Slovenije in s tem tudi v kanižarskem rudniku so že tako negotove, da so se na zboru delavcev 23. maja svobodni sindikati rudnikov dogovorili, da bodo 14. junija, torej danes, od 13. do 14. ure izvedli opozorilno stavkalo, če vlada ne bo začela reševati problematike in perspektive njihovega razvoja.

V rudnikih zahtevajo od vlade zlasti to, da jim jasno pove, ali jih sploh še potrebuje. Opozarjajo pa, da bodo v primeru zapiranja rudnikov — če se vlada tako odloči — veliki stroški, Slovenija pa bo postala energetsko še bolj odvisna od drugih republik in držav.

Sicer pa so v rudniku rjavega premoga v Kanižarici do konca letošnjega maja nakopali za 8.000 ton premoga manj, kot so načrtovali. Zaradi slabega povpraševanja, zlasti energetskega premoga, pa so tudi že zmanjšali letošnji plan izkopa od 120.000 ton na 112.000 ton. Že maja so v Kanižarici ukiniteli delo ob sobotah in centri na 40-urni delovni teden. Za junij pa so se dogovorili — kar je zahtevala tudi vlada — da zmanjšajo proizvodnjo za 25 do 30 odst. To jim bo uspelo s skrajšanjem delovnega tedna

za še en dan. Za peti dan na teden prejmejo minimalno plačo, 85 din na dan, in to vsi zaposleni brez izjeme. Ukupno je tudi vse nadurno delo, dnevnice, vsa nabava, razen nujno potrebne materiala za proizvodnjo. Gre pa za začasen ukrep, ki naj bi veljal le junija. Kako bo prihodnji mesec, se še ne ve.

V prvih treh letošnjih mesecih so imeli skupaj s primanjkljajem, ki se vleče iz preteklega leta, za 38 milijonov dinarjev izgub. Največji vzrok za primanjkljaj je plačilo energetskega premoga, ki predstavlja v njihovi prodaji 60 odst. vsega premoga, a so lani dobili zanj le 40 odst. dogovorjene cene, letos

pa celo samo 25 odst. Poleg tega so za sanacijo rudnika po vdoru vode januarja letos dobili le desetino denarja od celotnih stroškov sanacije. Povrh vsega so jih dotokle še mile zime in uvoz premoga iz drugih republik. Medtem ko komercialnega premoga še ne deponirajo, ker je bil izklop k sreči manjši od

• Po trditvah direktorja kanižarskega rudnika, dipl. ing. Vladimira Breznika, je prihodnost rudnika le v zgraditvi energetskega objekta, torej toplotne oz. termoelektrarne z 20 MW moči. S tem bi zmanjšali stroške in z ekološke plati rešili ozračje v Beli krajini. Če se za to ne bodo odločili, bo po Breznikovem mnenju rudnik v osmih letih ugasnil. Za toliko časa imajo namreč še odprti izkopani prog. Na seji črnomaljske občinske skupščine pa je bilo slišati pripombo delegata, da rudnik sam ne more odločiti o termocentrali ter da gradnje ne bi smeli dovoliti, saj je znano, kakšne težave imajo tam, kjer tovrstne elektrarne že imajo.

načrtovanega, pa z energetskim kmalu ne bodo več vedeli kam, kajti deponija pri ljubljanski toplotni je polna.

V Kanižarici se zavedajo, da so predragi. Ne nazadnje imajo tudi zelo drago delovno silo, saj za izplačilo osebnih dohodkov porabijo kar polovico dohodka. Zato se bo morala cena premoga v naslednjih petih letih zmanjšati od sedanjih 9 do 10 DEM za gigajoule na 6,5 dem za gigajoule.

M. BEZEK-JAKŠE

Demokratska zveza naj bo stranka

Z občnega zbora novomeške podružnice SDZ

NOVO MESTO — Prejšnji četrtek zvečer so se v sejni dvorani novomeške občinske skupščine sestali na občnem zboru člani novomeške podružnice Slovenske demokratske zveze, da bi izvolili svoje organe ter delegate za kongres stranke, ki bo 23. junija v Ljubljani. Spregovorili so tudi o rezultatih volitev, na katerih je stranka dobila kar lepo število glasov, kar kaže, da ima precej večje število simpatizerjev kot pa članov. Občnega zbora se je namreč udeležilo 33 članov, to pa je že kar dobra tretjina članstva.

Dosedanji predsednik izvršnega odbora stranke Brane Kirn je ocenil, da so z rezultati volitev lahko zadovoljni, zavrnil pa je tudi trditve, da je SDZ skupaj s strankami, združenimi v Demos, dobila prelo meo mesto v občinski vladi. Pojasnil je, da je Demos dobil vse, kar je zahteval, bile pa so velike težave s kadrovanjem. Drugo pa je, kako je SDZ lahko zadovoljna z rezultati volitev v širšem merilu. Na to vprašanje pa še vprašanje glede programa in nacionalne ali liberalne usmerjenosti stranke kot še mnogih drugih naj bi dal odgovor bližnji kongres stranke. Gradiv za kongres na zboru niso obravnavali, ker so prišla prepozno, zato pa so navzoči pooblastili novi svet stranke, v katerega so izvolili deset članov, ter novi izvršni odbor,

• V stranki je bistveno imeti zdravo jedro in graditi na njem, so ugotovili na občnem zboru, vendar tudi številčnost nekaj pomeni, zato so se vsi navzoči zavzeli za pridobivanje novih članov. Tudi dosedanji naj bi se bolje spoznali med sabo, zato priredijo to soboto strankin piknik pri Gospodični na Gorjancih.

katerem je sedem članov, naj na skupni seji čimprej pripravijo stališča, ki jih bodo na kongresu zastopali štirje izvoljeni delegati. En konkreten sklep pa so delegatom navzoči vendarle še dali: SDZ naj se iz zveze preimenuje v stranko.

Stranka v Novem mestu ne bo imela profesionalca, imela pa bo svoj stalni prostor, kjer se bodo dale dobili ob določenih dnevih in urah vse potrebne informacije in gradiva. Predlagano je bilo tudi, naj bi si Demosove stranke delile skupno administrativno moč, hkrati pa je bilo postavljeno tudi vprašanje glede sredstev iz občinskega proračuna, namenjenih financiranju družbenopolitičnih organizacij. Izkazalo se je namreč, da so do tedaj uradne organizacije porabile v prvem četrtletju kar 48 odst.

T. JAKŠE

• Majhni duhovi zadevajo ob precej malenkosti. Veliki duhovi vse malenkosti vidijo, vendar se zaradi njih ne vznemirjajo. (La Rochefoucauld)

• Demokracija temelji na treh načelih: na svobodi vesti, govora in modrosti, da nobene od teh pravic ne uveljaviš. (Twain)

Naša anketa

Delavcev ne kar odpuščati

Pred časom je dolge mesece buril duhove primer veške papirnice. Ta se je odločila posloviti se od delavcev, ki so postali ekonomski oz. tehnološki presežek, skratka odvečni. Nič manj hude krvi ni bilo v javnosti in v raznih institucijah ob propadnem LIK-u Savinja, ki naj bi bil vzorčni primer, kako in kaj postoriti, ko neko podjetje nima več možnosti obstoja, da bi bili delavci čimmanj prizadeti, pa zadeve menda še danes niso razrešene. A kje je že vse to! Od takrat naprej je Slovenija preživela Iskro, Marles, predsmrtne krče omembe vrednega dela tekstilne pa lesne industrije, zdaj je tu Elan in dejstvo, da so redka podjetja v Sloveniji, ki jih upravičeno ni strah jutrišnjega dne. Premnogim pa — krivda je večstranska — obupno zmanjkuje denarja za normalno delo in zaradi naših velikih obremenitev sposobnosti za konkurenčno tekmo z razvitim svetom, kamor bi radi in ki je naša preživetvena bilka. Zdjaj je tu tudi dejstvo, da imajo praktično povsod preveč zaposlenih, če mnoge grozeče stečaje kar prezremo. »Čez pet let bo bolje, vmes pa huda nezaposlenost«, napoveduje sedanji podpredsednik republiške vlade dr. Jože Mencinger. Žal je povsod očiten le drugi del glede brezposelnosti, prvi o boljšem po petih letih pa dosti manj. Pred nami so težki časi, saj je velik del slovenskega prebivalstva že prestopil prag vzdržljivosti, ko so najtežje preizkušnje šele pred nami.

JANEZ HOČEVAR, sekretar OK ZSMS-LS Kočevje: »Veterinarsko fakulteto sem končal pred dvema letoma. V Kočevju pa je preveč veterinarjev in po pravnstvu sem ostal brez službe. Zato sem se pred meseci zaposlil kot poklicni sekretar OK ZSMS, zdaj pa ta stranka dobiva premalo denarja, da bi si lahko privoščila stalnega sekretarja in sem tako spet na cesti. Nekaj upanja je, da bom dobil službo pri Prašičerji. V podobnih težavah je prejšnji sekretar OK, ki je končal šolo za industrijsko oblikovanje, a takih kadrov Kočevje menda ne potrebuje.«

BREDA KOČEVAR, knjižničarka iz Črnomlja: »Ne samo, da sem razmišljala, da bi me odpustili z dela, ampak sem bila dve leti tudi brezposelna. Če bi se to zgodilo ponovno, vem, da bi bilo življenje še težje kot takrat, saj smo štiričlanska družina in bi ob eni sami plači zelo težko preživeli. Dela pa mi vseeno ne bi zmanjkalo, saj bi se lahko bolj posvetila študiju na višji vzgojiteljski šoli, ki ga sedaj opravljam ob delu.«

STANKO SKUBE, maturant srednje šole za gozdarstvo iz Ajdovca: »Seveda smo mladi, ki končujemo šole v teh časih, velikoj zaskrbljeno kot prejšnje generacije sprašujemo, ali bo možnost za zaposlitev ali ne. Sem štipendist, vendar bom moral sedeti na služenje vojaškega roka, potem bomo pvideli, kako bo. Vse več ljudi računa tudi na zaposlovanje v manjših privatnih podjetjih, ki se pojavljajo tudi že na podeželju, kjer te ga prej ni bilo.«

SANDISTEGNE, zaposlen pri zelezniškem gospodarstvu, vzdrževanje prog, v Brežicah: »Odpuščanja delavcev se zaenkrat ne bojim, saj so v naši sekciji objavili, da bodo število zaposlenih zmanjšali samo na račun upokojitev. Verjetno je marsikje res preveč zaposlenih, a če je podjetje čisto na koncu, ni samo zaradi prevelikega števila zaposlenih, temveč so vzroki še drugje. Za odvečne delavce bi morali najti kakšno drugo delo in jih ne bi smeli enostavno odpustiti.«

MARIJA MATJAŠIČ, trgovka v Novem mestu: »V naši trgovini smo lahko s prodajo še kolikor toliko zadovoljni, v drugih trgovinah v Metliki pa je kriza že pozna. Prodajalce že pošiljajo prisilen dopust ali pa nameravajo uvesti deljen delovni čas. Prišli so taki časi, ko se mora vsak bati za službo. Dobri časi za trgovce so mimo in zato se moramo toliko bolj potruditi, če hočemo obdržati stranke. Namreč, če uspeva in upamo, da ne bo slabše.«

ROZI DRNOVŠEK, zadolžena za otroško varstvo in socialno skrbstvo v trebanjski občinski upravi: »Ne razmišljam o tem, da bi izgubila delo, toda to razmer ne spreminja. Poznam zadnje čase pogoste pomisleke, češ, ali nismo delavci bivših sisov odvečni. Mislim, da bi bilo krivično, če bi po nekem avtomatizmu odpustili ljudi iz bivših sisov. Ko se govori, da je največ nepotrebne režije v družbenih dejavnostih, bi bilo vendarle treba poiskati režijo tudi v gospodarstvu. Ljudje so ob misli, da lahko izgube delo, v negotovosti.«

MARJANA STARC, delavka v občinski upravi za družbene prihodke v Krški: »Res ne vem, kako bi se znašla, če bi izgubila delo, kajti samo z možev plačo bi težko shajali. Dela namreč v SOP-u, kjer imam zadnjem času bolj slabe plače. Sicer pa imam po pravic povedati, da ste me z vprašanjem presenetili, saj doslej še nisem res razmišljala, da bi se tudi meni lahko pripetilo, da bi postala ekonomski ali tehnološki presežek.«

MIRKO ZUPAN, delavec v sevnški Kmečki zadrugi: »Kolikor vem, do danes pri nas še nihče ni umrl od lakote, celo, ako mu delo ni preveč dišalo. Zato se sam, ker rad delam, še toliko manj bojim, da se ne bi znašel, če bi ostal na cesti. K sreči imamo doma tudi nekaj zemlje, bolj načrtno sem se začel ukvarjati še s sušenjem sadja. To opravilo ima v naši okolici lepo tradicijo, pomeni dopolnilni vir kmetije, tu pa je še žganjekuha itd.«

MOJCA KLUN, prodajalka v Opremi Ribnica: »V Ribnici podjetje odpuščajo delavcev, vsaj jaz ne vem za to. Gotovo pa je, da je povsod preveč zaposlenih, tudi pri nas v Mercatorju, in to za okoli 20 odst. Trudimo se, ne bi odpuščali in zato odpiramo dodatna delovna mesta, kot npr. prodajalnico in zelenjavo na več stojnicah; ob koncu tedna prodajalnico stojnic razniže, če vpadajo itd. Nekaj delavcev pa se bo upokojilo. To neboleče rešujemo presežek zaposlenih.«

V TRETJE GRE RADO: ČRPA LIŠČE OBRATUJE!

GLOGOV BROD PRI BREŽICAH — V petek jutraj so delavci Komunalnega in obrtnega podjetja ponovno zagrali novo črpalnišče pitne vode v Glogovem Brodu. Črpalnišče so preizkusili že leta 1986, a je še isti dan prišlo do večjih okvar. Ponovni zagon v letu 1988 je pokazal, da za napake ni kriv samo izvajalec del, ampak v večji meri tudi projektant.

Novoles Gotna vas zapira vrata

Novoles zapira zgubonosne obrate — 80 delavcev »na čakanju« — Konec avgusta referendum o novi organiziranosti — Kolektivni dopusti

STRAŽA — »Faza ocenjevanja situacije je mimo in prišli smo v fazo izvedbe, se pravi, da moramo uresničiti tisto, kar smo pozimi zastavili. Potrjuje pa se, kar sem rekel kmalu po prihodu v Novoles, namreč, da ne le Finalno proizvodno lesa, ampak Novoles je treba sanirati,« pravi novi generalni direktor Novolesa Jakob Andoljšek, ko napoveduje skorajšnje korenite posege v Novolesovo organiziranost.

»Prišli smo do spoznanja, da je prihodnost Novolesa v velikem številu gospodarsko samostojnih enot. Temu smo rekli včasih obračunske enote, danes pa profitni centri. To so neodvisni subjekti v lasti družbenega podjetja, med katerimi velja poslovni odnos, kar vse skupaj kaže, da bo Novoles podjetje v družbeni ali neki drugi lasti, ki bo ustanovilo veliko število tovarn in dve ali tri podjetja za prodajo znanja in prodajo uslug. Ko smo rekli, da hočemo v Evropo, je bila to precej politična odločitev, mi pa pravimo, da hočemo ostati v Evropi; če pa hočemo, da nam bo to uspelo, se moramo tako obnašati. V Evropi takih podjetij, kot smo mi, že zdavnaj ni več,« ugotavlja direktor Andoljšek in napoveduje edino možno racionalno rešitev: takoj ustavi proizvodnjo in obrate, ki nimajo prihodnosti. To sta sedaj Dvor in Gotna vas. Toda direktor Andoljšek ni nič kaj navdušen

tudi nad poslovanjem drugih lesnih in nelesnih obratov, saj meni, da morajo vsi imeti, tako kot njihovi ostri konkurenti v tujini, 8 do deset odst. dobička. Šele to zagotavlja obstoj in razvoj. »Obrat Gotna vas je sicer dober, vendar je narejen za trg, ki ga ni več. Za Evropo bi ga sicer lahko preusmerili, vendar pa Evropa ni pripravljena na take količine. Nobena katastrofa ni, če se ena tovarna zapre, njena oprema proda na trg, ki to še rabi, in se sredstva investirajo v kak drug program na drugi ali pa na isti lokaciji. Nima pa smisla še naprej delati zgubo.«

Proti koncu avgusta bodo v Novolesu izvedli referendum o novi organiziranosti, do novega leta pa naj bi že bila oblikovana nova podjetja. K vsestranskemu proučevanju poslovno kapitalne situacije, trga in formiranja kadrov je Novoles pritegnil več zunanjih firm iz

domovine in inozemstva, seveda pa pričakuje, da se mu bo obrestovala tudi dolgoletna priložnost na svetovnih trgih. Trenutno je torej Novoles v najbolji

• V juniju se mora torej ustaviti tovarna ploskovnega pohištva v Gotni vasi, Dvor pa tudi pospraviti. Tržno zanimivi del proizvodnje iz Gotne vasi bo prenesen v tovarno masivnega pohištva v Straži, tja pa se bo preselilo tudi 60 od 106 zaposlenih delavcev. Kakih 40 delavcev iz Gotne vasi, 6 z Dvora in 30 delavcev iz drobnega pohištva v Straži, kjer imajo sedaj kolektivni dopust zaradi revitalizacije proizvodnje, bo predstavljalo Novolesovo tehnološki presežek, se pravi, da bodo ostali doma »na čakanju« s 70-odstotno plačo. Da bi čez poletje lahko nemoteno opravili vzdrževanje in postavili nove proizvodnje, bodo letos uvedli tako imenovane zamaknjene dopuste, se pravi, da bodo odhajali na dopuste obrat za obratom.

občutljivi fazi preobrazbe, kako mu bo ta uspela, pa je za novomeško občino zelo pomembno, saj je v njem kar 8 odst. delovnih mest, v občinskem proračunu pa pomeni Novolesov prispevek 7 odst.

T. JAKŠE

Liubljansko pismo

Stečaj kot izgovor za odpuste

Odločilen sindikat

LJUBLJANA — Stečaji so postali del našega vsakdanjika. Sindikat se je odločno uprl nekaterim težnjam, da bi bil stečaj le »izgovor« za odpust odvečnih delavcev. Je pa dejstvo, da lahko sindikat za delavce stori precej več pred uvedbo stečaja kot pa po njem. Narava stečaja je v tem, da podjetje preneha, in v takem primeru pač vsem delavcem preneha delovno razmerje. Tako imenovani »družbeno usmerjeni stečaj« je proizvod politike in dejanskega izgovora za prenehanje delovnega razmerja določenemu številu presežnih delavcev.

S tem ko je iz zakonodaje opravljen monopol nad delovnim mestom in ko lahko tehnološkim in drugim presežkom delovno razmerje tudi preneha, če ni možno zaposlenim zagotoviti drugega dela ali pravega izplačila, ni več potrebe po uvedbi stečaja samo zato, da se podjetje reši presežnega števila delavcev. Sindikat bo za delavce in za podjetje veliko storil že s tem, če bo dosegel pravočasno in popolno informiranost organov upravljanja in delavcev o stanju podjetja. Vsekakor pa mora sindikat v podjetju, ki je v stečaju, delovati vse do izbrisa podjetja iz registra oziroma dokler so delavci še zaposleni.

Iz zveznega zakona o delovnih razmerjih izhaja, da mora delodajalec strokovno utemeljiti resnost

(nujnost) razlogov za nastanek presežka delavcev in cilje, ki naj bi bili doseženi z zmanjšanjem števila delavcev. Sindikat mora takšno strokovno analizo seveda vsekakor temeljito obravnavati. Če bo ocenil, da razlogi niso dovolj tehtni, zlasti pa, če bo ugotovil, da organizacija oziroma delodajalec nista poprej izvedla vseh možnih ukrepov za preprečitev nastanka presežkov delavcev (npr. zagotovitev novih nalog v okviru možnosti), bo najprej zahteval od pristojnega organa, naj ponovno pretehta svojo odločitev in dodatno prouči možnost izvedbe ukrepov za zagotovitev zadostnega obsega dela. Če bo pristojni organ kljub temu vztrajal pri svoji prvotni odločitvi in bo ta odločitev pomenila podlago za začetek izdajanja individualnih odločb delavcem, pa jo bo potrebno izpodbijati v sporu pred pristojnim sodiščem.

Podobne pozornosti sindikata mora biti deležna tudi naslednja faza odločanja, t.j. odločanje o številu in kategorijah presežnih delavcev. V tej zvezi bo moral sindikat zahtevati podrobno utemeljitev ukinitve vsakega delovnega mesta.

V času konkretnega (poimenskega) določanja (izbire) presežnih delavcev je pomembno zagotoviti predvsem nadzor nad posledno uporabo s kolektivno pogodbo oziroma splošnim aktom vnaprej določenih kriterijev. Če so presežki delavcev že neizogibni, naj bodo ti, ki bodo ostali v službi, vsaj pravično izbrani. Vsak poenostavljen način, ki ne bi upošteval vnaprejšnjih dogovorjenih kriterijev pri izbiri (določanju) konkretnih presežnih delavcev, je za sindikat nesprejemljiv.

Če je sindikatu uspelo zagotoviti pravilno ravnanje (dosledno uporabo dogovorjenih kriterijev), niti ni več potrebno, da bi dejansko sodeloval tudi pri sprejemanju vseh posamičnih odločitev v tem postopku in pri izdajanju individualnih odločb.

V. BLATNIK

70 ljubljanska banka Dolenjska banka d.d. Novo mesto

Namensko stanovanjsko varčevanje

Stanovanje je ena od osnovnih potreb življenja, obstoja in razvoja. Prijeten in topel dom je temelj za razvijanje družinskih vezi, nego in vzgojo otrok, počitek in nabiranje duhovnih, psihičnih in fizičnih moči.

Stanovanje je ena najdražjih dobrin, zato je potrebno zanj dolgoročno varčevati.

V Ljubljanski banki-Dolenjski banki d.d. Novo mesto smo pripravili pravilnik o dolgoročnem namenskem stanovanjskem varčevanju, ki je namenjen vsem varčevalcem, ki si nameravajo zgraditi lasten dom, kupiti stanovanje, obnoviti in posodobiti svoj stanovanjski prostor ali pa na kak drug način rešiti svoj stanovanjski problem.

Višina varčevanja je prilagojena ekonomskim razmeram varčevalcev. Le-ti lahko višino pologov med varčevanjem spreminjajo, vendar posamezen polog ne more biti nižji od 1/10 povprečnega OD v Sloveniji v predhodnem letu. Z ugodnim obrestovanjem privarčevanih sredstev skrbi banka za ohranjanje realne vrednosti privarčevanih sredstev. Trenutna obrestna mera na privarčevana sredstva znaša 20% letno. Po končani varčevalni dobi se občan odloči, ali bo zaprosil banko za odobritev dolgoročnega stanovanjskega kredita na podlagi namenskega varčevanja ali ne. Višina kredita je odvisna od stanja povprečno privarčevanih sredstev in dobe varčevanja. Osnovo za kredit predstavljajo tudi obresti na privarčevana sredstva.

Varčevalec lahko zaprosi banko za dolgoročni stanovanjski kredit že po prvem letu namenskega varčevanja. Višina kredita znaša: 1 leto 270% na povprečno privarčevana sredstva 2 leti 380% na povprečno privarčevana sredstva 3 leta 500% na povprečno privarčevana sredstva 4 leta 700% na povprečno privarčevana sredstva 5 let 900% na povprečno privarčevana sredstva

V primeru, če si varčevalec premisli in odstopi od pogodbe o namenskem varčevanju, mu banka prizna na privarčevana sredstva obresti v višini, kot velja za vpogledna sredstva občanov.

Vabimo vas, da se vključite v dolgoročno stanovanjsko varčevanje pri naši banki in s tem zagotovite sebi in svojim otrokom prijetno in lepo stanovanje.

Vse podrobnejše informacije lahko dobite v Ljubljanski banki-Dolenjski banki d.d. Novo mesto, Poslovni enoti za stanovanjsko in komunalno kreditiranje v Novem mestu, Trdinova 2, in v njenih organizacijskih enotah v Črnomlju, Metliki in Trebnjem.

kmetijstvo

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

V ponedeljek so prodajali solato po 40 din za kg, krompir po 12 do 15 in paradižnik po 30 do 35 din po kg. Kilogram češenj je veljal 35 do 50, breskev 30, hrušk 15 in jabolk 20 do 28 din. Čebula je stala 25 din po kg. Jajce je bilo 1,80 do 2 din. Lonček smetane so prodajali po 30 in kilo-

• **SEJMIŠČE V BREŽICAH** — Na sobotnem sejmu so imeli naprodaj 163 do 3 mesece starih in 43 starejših prašičev. Prodali so 84 mlajših po 32 do 35 din kilogram žive teže in 16 starejših po 18 do 20 din kilogram žive teže.

gram skute po 40 din. Kilo graha se je dalo dobiti za 20, fižola za 30, bučk za 35 do 40 in zelja za 10 din. Za primerjavo cen povejmo, da je 7. junija veljal kilogram solate v Ljubljani in Kopru 30 din in v Mariboru samo 10 do 20 din. Paradižnik je bil v Mariboru in Kopru 30, v Ljubljani pa 25 do 35 din po kg.

»NATURA« V POMOČ KMETIJAM — Natura d. o. o., ki jo je postavila na noge medobčinska gospodarska zbornica Posavja ob sodelovanju temeljnih organizacij kooperantov iz te regije, tovarne Videm Krško, med družbeniki pa je tudi obrtnik Karel Slemenšek iz Boštana, je preteklo soboto predstavila možnosti za sodelovanje še kmetjem iz Šmarja pri Jelšah in Sentjurju pri Celju ter predstavnikom Ekonomskega centra iz Maribora. Zanimanje za sovlaganje v to družbo, ki se pretežno ukvarja s sušenjem različnega sadja in zelenjave, ponuja pa še druge možnosti zaslužka kmetom in drugim, je bilo precejšnje, kakor tudi za naprave obrtnika Slemenška in okusno posušeno sadje. (Foto: P. Perc)

Kmetijski nasveti

Pospeševanje s filmom

Krka in z njo čas kljub vsemu tečeta naprej. Tudi kmetijskospošeševalna govornica in pisana beseda se je posodobila, ekranizirala. Začela se je uveljavljati kasetna s filmom, ki omogoča najbolj prepričljiv prikaz, saj je videti enkrat boljše kot stokrat slišati, če ponovimo kitajski pregovor. Zdjaj ima že skoraj vsak kmečki dom televizijski sprejemnik in video kasete so že začele svojo osvajaško pot.

Tega se je zavedal republiški center za pospeševanje kmetijstva, ki dela pri Zadrugi zvezi Slovenije, ko je preskrbel večjo količino najrazličnejših strokovno pospeševalnih filmov in jih zaenkrat namenil predvsem pospeševalni službi, družbenim posestvom in vzgojno-izobraževalnim ustanovam, kupa jih lahko tudi kmetovalec, vrtničar ali ljubitelj, denimo čebelar. Vse je mogoče naročiti pri Zadrugi zvezi Slovenije, Ljubljana, Miklošičeva 4. Posamezni film stane 160 din.

Filmi, ki so večinoma iz tujine, zajemajo najrazličnejša kmetijska področja, predvsem pa temeljne panoge, kot so poljedelstvo, živinoreja, in kot nadgradnjo vsega — kmetijsko ekonomiko. Posebno zanimiv je film, ki naj bi ga videl vsak kmetijski gospodar in ki prikazuje »kmeta kot glavnega direktorja«. Kmet je gotovo najbolj univerzalen poklic, saj mora obvladovati že tako od mnogih prepletenih dejavnikov in vplivov odvisno raznovrstno biološko proizvodnjo, mora biti dober organizator in predvsem skrben in premišljen gospodar. Mora znati investirati, kalkulirati in tržiti, pri svojih mnogih vsakodnevnih odločitvah se mora opirati predvsem nase in sam trpi posledice odločitev.

Nastejmo le nekaj naslovov pospeševalnih filmov, ki že sami povedo, kaj prikazujejo: Odkrivanje pojatev pri kravah, Telitev, Zreja telet, Strojna

• **KAKO ZATRETI ŠČAVJE** — Na travnikih je ščavje zelo nadležen in škodljiv plevel, ki se razraste zlasti tam, kjer je močno gnojeno z dušikom. Kako se ga je moč znebiti, sprašuje bralec, stroka pa odgovarja naslednje: Največ uspeha se doseže s škropljenjem z asuloxom ali asulamom (4 litre na hektar), ki ne poškoduje trave in detelje, zavre pa rast ščavja. Škroplimo lahko po vsem travniku, če je ščavja na njem že zelo veliko, če pa ga je manj, zadošča škropljenje posamezne rastline ali gnezda rastlin, kar pa seveda zahteva mnogo več dela in časa. V vročini ni dovoljeno škropliti, saj asulox lahko poškoduje tudi koristne rastline, in ne le plevel.

molža, Antibiotiki v službi kmetijstva, Mesna ovčereja, Oskrba parkljev pri govedu, Škropljenje žit, Dedovanje, Zreja matic idr. Izbor vsekakor ponuja nekaj.

Inž. M. L.

Da ne bo zadruga postala zadruga

V Črnomlju razpravljali o novi organiziranosti zadruga — Kooperacija kot samostojna zadruga v okviru KZ — Graditi na zaupanju kmetov

ČRNOMELJ — Pretekli teden je bila v Črnomlju razprava o uskladitvi organiziranosti kmetijske zadruga z zakonom o zadrugah, ki so jo v občini pričeli že februarja. Medtem ko so se na prvem posvetu vrteli predvsem okrog združnega deleža, pa je bilo tokrat nekajkrat slišati, da je 4.000 din majhna vsota in da bi bili ljudje pripravljene dati celo več, če bi le vedeli zakaj.

Prav ta »zakaj« pa je bil največja dilema na zadnjem posvetu. Kakšno zadrugo naj bi torej imeli v Črnomlju? Kot je poudaril direktor KZ Niko Požek, nobena reorganizacija, ki se skuha na hitro, ni dobra. Zato tokrat niso hoteli. Nova organiziranost naj bi temeljila na ekonomskih, tržnih in pravnih osnovah, graditi pa bo potrebno na čistih računih. Vendar nobena od variant, ki so jih predstavili — po prvi naj bi imeli KZ s petimi profitnimi centri in pospeševalno službo, po drugi pa podjetje in

ODOBREN ZASEBNI UVOZ STROJEV

LJUBLJANA — Kmetijski stroji in druga oprema so pri nas v primerjavi s cenami kmetijskih pridelkov predragi, zato je razveseljiva novica, da je zvezna vlada končno le odobrila zasebni uvoz kmetijskih strojev. Zaenkrat je predvidena količina uvoza precej manjša, kot je Slovenija zahtevala, pričakujemo pa lahko, da se bo ob vestranskem odpiranju našega gospodarstva v svet kmalu povečala. Zasebni uvozniki potrebuje, razen pri uvozu traktorja, potrdilo od občine, da ima status kmeta, potem pa naj se obrne na Zadrugo zvezo Slovenije, (Ljubljana, Miklošičeva 4, Marjan Jakus), kjer bo dobil vse potrebne obrazce in navodila.

zadrugo — po mnenju namestnika direktorja Lojzeta Sterka ne jamči že vnaprej profita in bo težko preživeti, ne glede na to, za katero varianto bi se odločili. Priznal je, da kritike o neracionalni sedanjosti KZ držijo, da pa obstajajo temelji, na katerih bi v bodoče bolje poslovala.

Slavko Glinšek, odgovoren za kmetijstvo v poslovnem sistemu Mercatorja, je pripomnil, da je v novi organiziranosti najpomembnejše prav to, kako bodo zadrugo organizirali pomenili, da bo za kmeta zanimiva. Iz KZ bo moral ven vse tisto, kar ni ekonomsko zdravo. Če se namreč kmetu račun ne bo izšel, se bo poživljal na zadrugo solidarnost. Janko Bukovec iz Semeča, ki se je nagibal k drugi varianti, vendar s pripombo, naj razrešijo dilemo, katera lastnina je zadruga in katera ne, je dejal, da bo zadruga morala graditi predvsem na zaupanju kmetov. Lojze Strucelj iz Gribelja pa je bil prepričan, da tisti, ki so sestavljali variante, kmetov niso razumeli, kajti manjka druga dopolnjevanja ali pa tretja. »Poskušajte nas razumeti, kaj potrebujemo: HKS s trgovino in kooperacijo, medtem ko naj bi o klavnici še razmišljali. Bojim pa se, da bo ta zadruga ostala ista in bomo čez leto dni ugotavljali, da smo zopet zgrešili, zopet bomo v revščini, namesto da bi stali na trdni stopnici, namesto kmečke zadruga pa bomo dobili kmetovo zadrugo. Če je za sedanjost KZ pomembno le, da se ustanovi podjetje, za kmeta pa jim ni mar, se bomo morali kmetije organizirati pač sami zase,« je opozoril Strucelj.

Vodja kooperacije Ivan Simonič pa je dejal, da je pospeševalce strelovod, ki

»ujame« vse težave v kmetijski politiki, in če bo tudi nova zadruga takšna, da bo kmet v njej večno nezadovoljen, potem tudi delavci, zaposleni v KZ, kmalu ne bodo imeli več kaj delati. Zato je predlagal popravljeno prvo varianto: sedanjost sektor kooperacije naj bi imel v novi KZ vse značilnosti samostojne zadruga s knjigovodstvom, nabavo in prodajo reprodromateriala, internim žiro računom, vodstvom in nadzorom. Ostali deli KZ pa ostanejo kot profitni centri in bodo imeli z novoustanovljeno zadrugo tržne odnose. Da bi ugotovili prednosti tovrstne organiziranosti glede na drugo varianto, bodo naredili še ekonomske izračune. Če se bodo tako delavci, zaposleni v KZ, kot kmetje odločili za to možnost, bo lahko kooperacija postala tudi pravna oseba, ko bodo znani pogoji za delitev zadrugne lastnine in načini vračanja le-te.

M. BEZEK-JAKŠE

NAČRT ZA OŽIVITEV KS DRAGA

KOČEVJE — Diplomirana inženirka Jelena Vidrih je v ponedeljek, 11. junija, predstavila svoj krajinski-ureditveni načrt krajevne skupnosti Draga, ki leži na skrajnem zahodu kočevske občine. Načrt predvideva, kako naj bi to območje ponovno oživili, saj se je mladina skoraj vsa izselila, nekdanje njive, travnike in pašnike pa zarašča grmičevje in gozd. Avtorica vidi bodočnost v razvoju sedanjih tradicionalnih panog na tem območju (kmetijstvo, gozdarstvo in lesna industrija) se v raznih oblikah turizma, obrti in drugih dopolnilnih dejavnostih. Tak načrt prihaja tako rekoč v zadnjem trenutku, saj je leta 1890 živel na tem območju 1920 prebivalcev, leta 1931 še 1.553 prebivalcev, po vojni leta 1948 še 777 prebivalcev, letos pa jih živi tam le še 586.

PRVE DOMAČE LEPILNE VABE

Na našem trgu so se pojavile prve domače lepilne vabe za zatiranje škodljivca mrčesa, ki jih pod imenom biotoll green izdeluje ljubljansko podjetje Unichem. Spominjajo na nekdanje muholovce, razbesiti pa jih je moč tudi po drevesnih krošnjah, nasadih, vrtovih in gredicah, kjer se nanje lahko ujame veliko škodljivcev, tako da se občutno zmanjša potreba po kemikalnem zatiranju, ki ogroža varstvo narave.

Motorni zmaj prši škropivo po poljščinah

Jugoslavanski izum

Z uporabo nahrbtnne škropilnice ni mogoče ustaviti rastlinskih bolezni in škodljivcev na večjih kmetijskih površinah. Traktorska škropilnica ima mnogo večjo zmogljivost, toda traktorska kolesa uničujejo strukturo zemlje, zlasti prevlažne, ter gazijo posevek. Zato se v svetu, zlasti v ZDA, pa tudi pri nas v Vojvodini, kjer obdelujejo velika zemljišča, uveljavljajo posebna letala, zdaj pa so se pojavili celo posebni zmaji, ki jim v kmetijstvu obetajo še lepo prihodnost.

Na nedavnem 57. mednarodnem kmetijskem sejmu v Novem Sadu so predstavili motornega zmaja, ki je posebej prirejen za uporabo v kmetijstvu. Izdelalo ga je podjetje Emind iz Erdevika v Vojvodini, opremljen pa so ga s škropilnico inovatorja Ratka Praštala. Motorni zmaj za uporabo v kmetijstvu so naredili v dveh izvedbah, ki se ločita po tem, koliko škropiva lahko ob enem polnjenju razkropita po posevku ali nasadu. Zmajev rezervoar lahko sprejme 80 ali pa 150 litrov škropiva. Trdijo, da lahko z enim poletom poškrbijo tudi do 40 ha njiv, kar pa je, upoštevaje potrebno koncentracijo in količino škropiva, za tolikšno površino bolj težko verjetno.

Ne oziraje se na zadnji pomislek, je inovacija vredna vse pozornosti. Letala imajo namreč to slabo lastnost, da (četudi so posebej zgrajena za uporabo v kmetijstvu) prehitro preletijo nasad ali posevek in preveč tvegajo, če letijo bolj nizko. Motorni zmaj je počasnejši in bolj varen, ne nazadnje pa tudi cenejši: izdelovalci jamčijo ceno od 8.000 do 20.000 DEM, odvisno od tipa zmaya.

-n

Zaradi hrane lahko mirneje spimo

Z novinarske konference 7. junija v Ljubljani — Hrana ni tako onesnažena, kot se misli — Oporečne le ledvice starejših govedi in prašičev ter meso divjadi

Prav nič narobe ni bilo, če so Zeleni zagnali hrup in začeli biti plat zvona tudi zaradi hrane, ki jo uživamo. Smo v Sloveniji vsaj dobili obsežen sistematski veterinarskosanitarni nadzor na biološkimi ostanki v živilih živalskega izvora, ki je pokazal, da hrana ni tako »zastrupljena«, kot se domneva in lahko mirneje spimo ter zaupamo stroki.

Da smo prišli do dokaj pomirjajočih rezultatov, je moralo skozi drage in natančne metode kontrole kar 2292 vzorcev govejega, svinjskega in perutninskega mesa ter organov, polkonzerv šunk, mesa divjadi, sladkovodnih in morskih rib, jajc, surovega mleka, mlečnih izdelkov in medu. Preiskava je zajela 22 slovenskih klavnic, med njimi kar pet naših: v Črnomlju, Kostanjevici, Kočevju, Novem mestu in Sevnici. Izkazalo se je, da naša hrana na srečo

še zdaleč ni tako onesnažena z ostanki, kot se včasih v javnosti sumi. Strah ima pač velike oči, četudi je treba takoj pristaviti, da je upravičen, saj gre za zdravje in življenje. Skoraj vsi vzorci razen nekaj redkih izjem — so imeli mnogo manj bioloških ostankov, kot dovoljuje jugoslovanski standardi, zaostreni leta 1987, ki so strožji od standardov Svetovne zdravstvene organizacije in ki predpisujejo približno take maksimalne dovoljene količine (tolerance) ostan-

ZADRUGA ZA SEDEM SUHIH LET — Posnetek je z ustanovnega sestanka Kmečke zadruga Agraria Brežice v Dečnem selu. (Foto: J. T.)

Pogreb TOK in rojstvo zadruga

Ustanovili so jo kmetje iz brežiške občine s svojimi deleži po 500 DEM

BREŽICE — DEČNO SELO — Kmetje, zbrani na ustanovnem občnem zboru kmečke zadruga Agraria Brežice, so 8. junij proglasili za zgodovinski dan. Do takrat se je večina v zadrugo 165 bivših kooperantov v 170 deležih po 500 zahodnonemških mark. Zadruga se ne bo tako kot prej TOK Kooperacija usmerjala pretežno v pospeševanje, ampak bo razvijala trgovino in predelavo kmetijskih pridelkov, česar kmetje doslej niso imeli v svojih rokah.

V doti, ki jo TOK zapušča zadrugi, je šest lokalov za trgovino na brežiški tržnici, mini mešalnica krmil, računalniška oprema s programi, blizu 2 tisoč kvadratnih metrov zemljišča za novo trgovino pri brežiški avtobusni postaji, do prve faze pripravljena gradnja hladilnice za 2 tisoč ton sadja in zelenjave, enajst delnic v Zadrugi banki Slovenije, obnovljena trgovina v Globokem v najetih prostorih, avtomobili za pospeševalno službo. S pomočjo TOK so bili adaptirani ali na novo zgrajeni hlevi na 19 kmetijah, zadruga pa prevzema od njega tudi sostanoviteljstvo dveh mesečnih podjetij.

Brežiška zadruga je za zdaj tretja v Sloveniji in predsednik Zadrugne zveze

Leo Frelih, ki je prisostvoval ustanovitvi, je med drugim omenil, da je za osamosvajanje zadruga potrebna čim večja koncentracija kapitala, članom pa je priporočil, naj vsa razpoložljiva sredstva usmerijo v razvoj. Za zadrugo je zelo pomembno, s kakšnim premoženjem se vključuje v predelavo in trgovino na področjih, nad katerimi so imeli monopol drugi. Prav to je kmetje pripeljal v slab gospodarski položaj, iz katerega mnogi niso videli izhoda. Gre za postopno preobrazbo predelovalnih podjetij v zadrugo lastnino ali mešana podjetja. Zadruga zveza Slovenije zahteva od skupščine, naj čimprej sprejme zakon o načinu vračanja zadrugne premoženja in republiška izhodišča za

zakon o zadrugah, ki bo razrešil še nekatere nejasne zadeve iz zveznega zakona.

Članom zadruga Agraria, ki so se zavzemali za štiri poslovne enote s samostojnimi žiro računi, je Leo Frelih odgovoril, da so čisti računi znotraj zadruga možni brez tega, da pa bodo čez čas lahko ustanavljali tudi specializirane zadruga.

• **Za predsednika brežiške zadruga so izvolili dosedanjega direktorja TOK inž. Romana Baškoviča.** Ta je povedal, da so službe bivšega TOK zdaj servis kmetov brez vpliva na upravljanje. Novi zadrugi je zavezale uspešno poslovanje tudi predsednik občinskega izvršnega sveta Ciril Kolečnik in obljubil, da bo podprl vsakojeno obljubo.

ziranje zadruga za sadjarstvo, živinorejo, poljedelstvo ipd., vendar šele takrat, ko bodo imeli proizvodnjo v svojih rokah. J. TEPPEY

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: mag. Julij Nemanic

Kdaj je pravi trenutek za vrščikanje

Kmalu po cvetenju in ne šele avgusta

V avstrijskem strokovnem časopisu Mitteilungen Klosterneuburg št. 2 je izšlo zanimivo poročilo o zelenih delih v vinogradu. Dr. Redl objavlja rezultate svojih raziskav iz Spodnje Avstrije, kjer je malo padavin, in iz avstrijske Stajerske, kjer je obilo dežja. Raziskava je tekla od leta 1984 do 1987, in sicer v vinogradih z velikimi trtami in z velikimi medvrstnimi razdaljami. Glede na bližnjo (Stajerska) in podobno vzgojno obliko trte pri nas, so rezultati uporabni tudi pri nas. Vinogradniški strokovnjaki v Sloveniji (dr. Colnarič in inž. Koruza) tudi intenzivno raziskujejo vpliv pletja trte na kakovost, zdravje in količino grozdja. Vabim vinogradniške strokovnjake iz posavskega vinorodnega rajona, da v rubriki »En hribček« predstavijo svoje izkušnje o rokih vrščikanja in sploh zelenih delih na trti.

Kaj ugotavlja dr. Redl? Raziskava je tekla v vinogradih s sortami laški rizingl, zeleni veltinec in zweigelt (križanec modre frankinje in šentlovrenke). Primerjal je vpliv roka vrščikanja trte na kakovost pridelka. V poskusu je primerjal naslednje štiri variante:

- brez zelenih del
- vrščikanje 20 dni po cvetenju trte
- vrščikanje 35 dni po cvetenju trte
- vrščikanje 50 dni po cvetenju trte.

Rezultati kažejo, da se najbolj obnese vrščikanje 20 do 25 dni po

cvetenju. Mladike skrajšamo, tako da ostane na njih 12 do 14 listov. V tem času je trta še toliko v rasti, da nastajajo novi mladi listi, ki so sposobni asimilacije. Delež teh novonastalih listov je okrog 25 odstotkov vse listne mase na trti, kar podaljša dobo asimilacije trte. Ker smo z zgodnjim vrščikanjem preprečili »marelo« ali »zvon«, ki se oblikuje iz dolgih mladik in senčji trto, lažje pride sonce do notranjosti trte. Ako nasprotno vrščikamo šele sredi avgusta, tik predno začne grozdje zoreti, nam takrat ostanejo samo stari listi, ki niso več asimilacijsko polno aktivni. S tem se upočasnijo zorenje grozdja, kar se pozna tudi na sladkorni stopnji grozdja ob trgatvi.

Pri kakovostnih sortah, ki jih zadržajo leta pridno sadimo v novih vinogradih in z njim lahko dosegamo visoke odstotke sladkorja, je pa sploh važno, da imamo čimveč listov na eni mladiki. V vinogradih, kjer imamo šibkejšo rast trte in manj listne površine, ne smemo pretiravati z obiranjem listja in krajšanjem mladik.

Čas vrščikanja trte vpliva tudi na pogostost in intenzivnost napadov bolezni, kot so odmiranje pecljev grozdja, botritis na jagodah in peronospora. Pri poznem vrščikanju je manj peronospora na listih in grozdju, toda več odmiranja pecljev in botrytisa.

Pri ocenjevanju kakovosti vina iz vinogradov omenjenih štirih variant se je najslabše pokazalo vino iz vinogradov, kjer ne opravljajo zelenih del. Padec kakovosti se ne kaže v analitičnih podatkih, temveč v vonju in okusu, zazna se nečistoča, ki verjetno izvira iz večje »plesnobe« grozdja na neopletih trtah.

Torej, vinogradniki, vrščikajmo svoje trte, ki bujno rastejo, kmalu po cvetenju in ne šele sredi avgusta! Mag. JULIJ NEMANIC

kov, kot so predpisane v razvitih zahodnoevropskih deželah, kamor hrano izvažamo in od koder doslej zaradi tovrstne možne oporečnosti še ni bila vrnjena.

Preiskave so pokazale, da so vsi vzorci, tudi z najbolj ogroženega celjskega območja, vsebovali vsaj nekajkrat manj kloriranih ogljikovodikov, organofosforov in drugih podobnih snovi, kot znaša toleranca. Celo za razvpiti PCB (Krupa) so ugotovili, da znaša najvišja vrednost 36/krat manj od s predpisi dovoljene, pri čemer pa je res, da je jugoslovanska toleranca previsoka in jo je po mnenju dr. Marjana Milohnoja treba občutno znižati.

Hormonov, antibiotikov in mikotoksinov ni bilo v analiziranih vzorcih (pravilnik jih prepoveduje), pač pa predstavljajo možno nevarnost težke kovine, predvsem kadmij, deloma pa tudi svinec in flour. V dveh vzorcih govejih ledvic in treh svinjskih (vendar nobenih iz naših klavnic) je količina kadmija presegla dovoljeno mejo in veterinarska inšpekcija je že izdala obvezno navodilo, po katerem je treba ledvice goveda, ki je starejše od 5 let in prašičev, starejših od 2 leti, izločiti iz prodaje, ker so higiensko oporečne.

• **In kako je z mlekom kot enim najpomembnejših hranil, ki bi lahko prizadelo predvsem otroke?** Na novinarski konferenci so raziskovalci zatrdili, da je slovensko mleko »deviško čisto«, le od krav, ki so se pasle ob avtomobilski cesti, je vsebovalo nekaj več svinec, še zdaleč pa ne nevarnih količin. Preiskave mleka bodo opustili, predlagajo pa, da bi pri nas čimprej pocenili bencin brez svinec ter tako odpravili še to nevarnost.

Enako je tudi z ledvicami divjadi vseh starosti in z vseh območij Slovenije.

Divjad je posebno poglavje, saj je zaradi načina prehranjevanja najbolj ogrožena. Količina kadmija je bila v ledvicah divjadi do osemkrat prevelika, količina svinec pa celo do desetkrat. K temu prispevajo svoj delež tudi lovci, ki sicer nosijo zelene uniforme in se imajo za varuhe narave, vendar izdatno kontaminirajo naravo s šibrami, ki zgrešijo cilj. Samo mariborski lovci so lani raztrosili po gozdovih in senožitih štiri tone šiber, in ker se to ponavlja iz leta v leto že stoletja, je po mnenju strokovnjakov to močan vir onesnaževanja. Komaj verjetno, a je tako.

M. LEGAN

Trgovine odlične kakovosti še ni

Prvi rezultati ocenjevalne akcije »dobra prodajalna« — Še najbolje se je odrezala trgovina Kmetijske zadruge Krke v Žabji vasi

NOVO MESTO — Prejšnji občinski izvršni svet si je v skladu s programom razvoja trgovine v novomeški občini zadal nalogo z intervencijami in raznimi ukrepi na področju preskrbe zagotoviti izboljšanje ponudbe, kakovosti storitev in prodajne kulture. V ta namen je bila marca letos z ljubljanskim Domusom, centrom za dom, ustvarjalnost in svetovanje, sklenjena pogodba za izvedbo akcije »dobra prodajalna«. Prvi del akcije, ki mora potekati v dveh delih, je opravljen in rezultati so znani.

Izmed treh ocenjenih trgovin se je najbolje odrezala trgovina M-KZ Krka v Žabji vasi, ki se je uvrstila v spodnjo polovico drugega kakovostnega razreda, k njeni oceni je največ prispevala urejena podoba trgovine in prijaznost prodajalcev. Potrošniški center M-Standard na Zagrebški cesti se je uvrstil v drugi kakovostni razred predvsem zaradi dobre založenosti, podoba trgovine in kultura postrežbe sta bili ocenjeni le kot zadovoljivi. Dolenjski market na Drski se je uvrstil v tretji kakovostni razred, v razred zadovoljive kakovosti. Še najboljšo oceno so nevtalna komisija in anketirani naključno izbrani potrošniki dodelili trgovini za založenost, oceni za podobo trgovine

in predvsem kulturo postrežbe pa sta slabi.

Prvo ocenjevanje novomeških trgovin je torej pokazalo, da njihova kakovostna raven ni takšna, da bi bili potrošniki lahko zadovoljni. Nobena od ocenjenih prodajalnih se ni uvrstila v razred zelo dobre kakovosti, temu se nobena ni niti približala. V povprečju še najboljše ocene so dobile trgovine za založenost z blagom, čeprav je komisija tu posebej izpostavila premajhno izbiro nekaterih osnovnih živil: mleka, jogurta, pekovskega peciva, sadja, zelenjave, svežega mesa, delikates. Slabše so bile ocene za podobo trgovine in kulturo postrežbe, torej pri kriterijih, kjer so možne občutne izboljšave brez po-

membnejših stroškov. Akcija »dobra prodajalna« se bo nadaljevala v jeseni, ko naj bi ocenili še šest trgovin tako v Novem mestu kot tudi v manjših krajih. Rezultati prvega dela pa naj bi seveda spodbudili trgovce k izboljšanju kakovostne ravni vseh prodajalnih blaga široke potrošnje v občini, kar je tudi namen akcije. Z. L.-D.

O RAZBREMENJEVANJU, STANARINAH, KOMUNALNIH CENAH

NOVO MESTO — Novi novomeški izvršni svet se je na svoji drugi seji 12. junija seznanil s kritičnim stanjem v gospodarstvu občine in z nujnostjo razbremenjevanja, ki ga pripravljata tudi republiška vlada. Po teh izhodiščih naj bi v novomeški občini sami v globalu znižali prispevne stopnje za skupno porabo za 16 odstotkov, kar bi pomenilo mesečno razbremenitev za 5,7 milijona dinarjev, od tega 78 odstotkov v gospodarstvu, 22 odstotkov pa v negospodarstvu. V Novem mestu sicer poudarjajo selektivni pristop pri zniževanju stopenj in obsega sredstev, trdijo, da je načeloma taka razbremenitev možna brez večje škode za posamezne dejavnosti. Poleg tega je preverba stanja pokazala, da bi lahko potegnili nazaj za podjetja kar okrog 27 milijonov dinarjev vez vplačanih prispevkov, ki ležijo na raznih računih, pri tem pa ne bi krnili izvajanje dejavnosti. Sporno pa je, da so ugotovljali, da se tudi nova republiška vlada neče spustiti v kompleks splošne porabe. Govor je bil tudi o predvideni podražitvi stanarin in komunalnih storitev. Prve se bodo morale v novomeški občini podražiti v prvi rundi po odmrznitvi vsaj za 150 odstotkov, komunalne storitve pa od 55 do 70 odstotkov. Več prihodnjik.

GOTNA VAS BO SLAVILA

GOTNA VAS — V soboto, 16. maja, bodo krajinj Gotne vasi spet proslavili svoj krajevni praznik, in sicer v spomin na zelo delavno predvojnjo Društvo kmečkih fantovi n deklet. Še devet živečih članov tega društva so tudi letos povabili na srečanje krajanov — veselico, ki se bo začela ob 19. uri na parkirišču Mercatorjeve trgovine. Igral bo ansambel Iskra. Prireditelj organizira svet krajevne skupnosti, ki vabi vse krajinj in druge na to vsakoletno srečanje.

Razpust aparatov strank

Novomeška občinska uprava bo prevzela 4 delavce aparata bivših DPO — Funkcionarji iskali delo

NOVO MESTO — Prehod v opozicijo se je zgodil tudi novomeškim strankam, ki so bile desetletja družbenopolitične organizacije. Zaradi tega so se odločile za zaprtje profesionalnih vrat, funkcionarji in delavci njihovih uprav pa si morajo poiskati nove službe.

V tem položaju so se znašli predvsem funkcionarji, medtem ko ima vsaj en del delavcev — tisti, ki so v delovnih skupnostih teh organizacij opravljali paradržavne naloge — po Zakonu o delavcih v državnih organih, ki se uporablja od 28. aprila dalje, pravico do razporeditve v državno upravo na delovno mesto, ki ustreza njihovi izobrazbi. Če prostega delovnega mesta ni, in v predvidenem »čiščenju« občinske uprave ga verjetno za marsikoga ne bo, so pri ugotavljanju morebitnih odvečnih delavcev v povsem enakopravnem položaju. Po tem zakonu, ki ga v Novem mestu uporabljajo od 1. maja dalje, je občinska konferenca SZ(DL) uveljavljala pravice za sedem delavcev, od tega dveh funkcionarjev, občinska konferenca ZSMS-

Elita »ŠŠ«

Na Dolenjskem ustanovili dvoje posredniških podjetij

NOVO MESTO — Z uveljavljanjem zasebne lastnine se pri nas povečuje promet z nepremičninami. Služb, ki bi občanu pri tem pomagale in mu nudile ustrezne storitve, pa doslej nismo imeli, čeprav iz izkušenj razvitega sveta vemo, da so takšne agencije potrebne in koristne. V zadnjem času je v Ljubljani zacvetelo več posredniških agencij, na Dolenjskem pa vse do Zagreba dolgo ni bilo nič, prejšnji mesec pa smo dobili dvoje podjetij, ki se ukvarjata z posredovanjem pri nakupu in prodaji nepremičnin. To sta Jumb in Elita ŠŠ.

Elita ŠŠ je pridružena Biroju Miro in deluje z začetkom prejšnjega meseca. Vodja Biroja Miran Štukej pravilno:

Miran Štukej: »Čas je denar! Elita ŠŠ vam ga prihrani, če vas tarejo problemi z nepremičninami.«

»Že lani, ko sem odkupil fotokopirnico na Muzejski 3 v Novem mestu in jo temeljito obnovil, sem razmišljal, kako bi ra širil ponudbo storitev. Poleg dosedanjih opravil sem vpeljal še tiskarske storitve, od tiskanja plakatov do brošur, kolektarjev in reklamnega gradiva. Z novim zakonom o podjetništvu pa so se odprle možnosti za ustanovitev podjetja in širitev storitev. Od začetka prejšnjega meseca je Biroju pridružena posredovalnica za promet z nepremičninami Elita ŠŠ. Tako zdaj strankam, ki podpišejo pogodbo z nami, nudimo svetovanje, organizacijo in posredovanje pri prodaji in nakupu vseh vrst nepremičnin, od stavb, vinogradov, vikendov do gradbenih parcel. Po želji zagotovimo tudi cenilca, rešujemo pravni del poslov. Vse to kupcu ali prodajalcu prihrani obilo časa in skrbi. Danes vemo: čas je denar.«

Skladišče za obrtnike v Žabji vasi?

Temeljito vse preveriti

NOVO MESTO — Več novomeških obrtnikov in podjetnikov je izrazilo zanimanje za najem ali tudi odkup skladiščnih objektov v Žabji vasi za potrebe opravljanja svojih dejavnosti. V obnovo teh objektov so obrtniki pripravljali vlagati svoj denar. V teh prizadevanjih jih podpira Obrtna zadruga Hrast. Dejstvo je, da novomeška občina nima ustreznih lokacij in poslovnih prostorov za drobno gospodarstvo, izgradnja obrtne cone kasni in se bo premaknila v naslednje srednjeročno obdobje.

V Žabji vasi je okrog 20 objektov v različnem stanju na komunalno neopremljenem kompleksu, za katerega premoženjskolastniška razmerja niso urejena, prav tako niso urejena najemna razmerja. Ugotovljeno je bilo, da bi bilo možno vsaj nekatere objekte z manjšimi vlaganji v kratkem usposobiti za potrebe drobnega gospodarstva. Iz vseh teh razlogov naj bi zdaj Zavod za družbeno planiranje in urbanistično načrtovanje preveril možnosti izrabe prostora v Žabji vasi, kjer je kompleks skladišč, za potrebe drobnega gospodarstva. Seveda mora biti ta preverba narejena na makrourbanistični ravni Novega mesta. Gre pač za del mesta med Žabjo vasjo, Ragovim in Cikavo, ki mu je bilo pred leti prizaneseno z urbanizacijo in je tudi sedaj potrebna njegova celovita opredelitev, da ne bi preko nekaj nedolžnih obrtnih skladišč potem nastala nova obrtna ali celo industrijska cona na območju, za katero sedaj še ni natančno znano in določeno, za kaj naj bo uporabljeno. Ker gre za edini še neobremenjeni del mesta, je toliko bolj potrebna temeljita in poštena preverba in opredelitev. Z. L.-D.

ZDRAVNIKI O SVOJEM SINDIKATU

METLIKA — V sredo, 20. junija, bo v Metliki redni strokovni sestanek dolenjskega združenja slovenskega zdravniškega društva. Poleg strokovnih zadev bo beseda tekla še o stanovskih vprašanjih, govor pa bo tudi o ustanovitvi samostojnega sindikata zdravnikov v Sloveniji.

ZAHVALA KRVEDAJALCEM — Metliški občinski odbor Rdečega križa je v soboto pripravil prijetno proslavo ob dnevu krvodajalcev. Sekretar Rdečega križa Slovenije Mirko Jelenič se je zahvalil vsem aktivistom RK, učenci so prebrali najboljše naloge o RK, v kulturnem programu pa so se predstavili učenci metliške OŠ, kvintet Kres, oktet Vitis, pianist Andrej Kunič, povezovalce pa je bil Toni Gašperič. Na fotografiji: predsednica OO RK Metlika Anica Pezdirec podeljuje priznanje za krvodajalstvo Martinu Nemaniču, ki je 25-krat dal kri. (Foto: M. B.-J.)

NOVINARSKA — Osrednje vprašanje na tiskovni konferenci, ki sta jo imela bivša komunista in današnja reformatorja Ivica Račan in dr. Ciril Ribičič v Dolenjskih Toplicah, je zastavil kolega z Dnevnika Ivan Krasko. Vprašal je: »Kakšna je vaša napoved izida nogometnega srečanja med Jugoslavijo in ZR Nemčijo in kdo bo po vašem novim svetovni prvak?«

SLOVENŠČINA — Agronom Janez Bratkovič ima na radiu Studio D odmevne kmetijske nasvete. Takšno so tudi zato, ker menda zaradi boljšega razumevanja uporablja zelo plastično slovenščino. V nedeljo je enoosne traktorčke imenoval kar kmetovske ljubimce. Ne vemo sicer, na kakšen način se te strojne zadeve onegačijo na primer s kmetiaci, domnevamo pa, da je Bratkovič verjetno mislil na kmetovske ljubimce. To je vsekakor nekaj čisto drugega, čeprav so bili doslej kmetovi ljubljenci na primer krava Sivka, vranec Miško, pes Runo in podobne zadeve iz krvi in mesa. Sicer pa sami poskusite. Kako vam zveni na primer »moj ljubimec sesalec za prah?«

ŽIRIJA — V žiriji za izbiro lepote Novega mesta in bližnje okolice je bil tudi direktor Božidar Zajc. Slednjega so občinstvu predstavili kot znanega slovenskega gospodarstvenika.

Ena gospa je rekla, da je novomeška vlada kakšno uro razpravljala, ali se bodo ministri med seboj naslavljali z gospodi ali tovariši. Zmagalo je prvo. Upamo, da bodo tako temeljiti tudi pri drugih, manj gosposkih vprašanjih.

VELIKA SRAKINA VESELICA

DOLENJSKE TOPLICE — Dve leti uspešnega delovanja glasbenega založništva in produkcije studia Sraka je že mimo in v petek, 15. junija, se bodo na jasi v Dolenjskih Toplicah predstavili skoraj vsi izvajalci, ki so v tem času dočakali izid svojih kaset pri tej novomeški založniški hiši. Zagotovo se po seznamu nastopajočih obeta ena »najmočnejših« veselic letos na Dolenjskem, saj bodo v nepretrgoma trajajočem programu nastopili Veseli Zaslavci, Karli Gradišnik, ansambel Vesna, Nagelj, Ivan Pugelj in Lojtrca, Modra kronika, več citrarjev, rock skupina Chateau, kot posebni gostje Srake pa najavlja svoj nastop tudi Lačni Franz. Ta večer bo na spredu tudi svečana predstavitev pravkar izdane kasete skupine Rudolfovo ter priznanj najboljšim izvajalcem. Večer glasbe in zabave pa se bo ob udeležbi številnih gostov prireditelj pričel ob 17. uri v živčavom, ki ga bosta vodila Romana Krajnc in Toni Gašperič. Prireditelj je brez vstopnine, v primeru dežja pa prestavljena za nedoločeno čas. (dv)

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 16. junija, bodo v Novem mestu do 19. ure, drugod do 17. ure odprte naslednje prodajalne živil:

- v Novem mestu: Samopostrežba KZ v Bršljunu
- v Šentjerneju: Samopostrežba Mercator
- v Dolenjskih Toplicah: prodajalna Vrelec
- v Žužemberku: Market Dolenjska
- v Straži: Samopostrežba KZ.
- v nedeljo bodo od 8. do 11. ure odprte: v Novem mestu Samopostrežba na Glavnem trgu 23, v Črnomlju Samopostrežba Pod lipo.

Ker je sobota, 16. junija, delovna, bodo vse prodajalne živil odprte do 15. ure.

Sprehod po Metliki

METLIŠKI OSNOVNOŠOLCI S IZDALI svoje glasilo Bele breze, ki je do hovitvo, razgibano in kaže, da je med metliško osnovnošolsko mladino kar precej takšnih, ki znajo dobro sukati pero. Pa samo to, člani likovnega krožka so Bele breze izvorno opremili, natipkali pa so člani računalniškega krožka. Mentorici imata gotovo levi delček, da je glasilo splošno izšlo, sta Duška Vlašič in Marija Črnič. ČRNOMALJSKO JURJEVANJE BO MINILO brez Metličanov. Tako pravilja za v petek, 15. junija, ob 21. Mladinski klub Bele krajine Metlika v javanski dragi večer z naslovom Sreča skače, vince se preliva. V programu poudarja gre za videnje mladih Bele krajine pesmi in besedi, nastopile pa bodo legendarne popolnočne kočije. Andrej Kavčič, Tone Grahek in drugi. Metliška folklorna skupina Ivan Navratil pa se bo predstavila obiskovalcem jurjevanja v nedeljo, 17. junija, v programu pod naslovom AJ, zelena je vsa gora. Poleg njih bodo pele, plesale in igralle še skupine iz Bojancev, Dragatice, Predgrada, Vinice, Črnomlja, Pirana in Velikega Trgovišča.

Mir je pred pravičnostjo

Novo mesto: tradicionalni sprejem za predstavnike verskih skupnosti — Poudarek na novih razmerah

NOVO MESTO — Predsednik občinske skupščine Novo mesto Marjan Dvornik je v četrtek, 7. junija, v novomeški Srednji šoli tehniških in zdravstvenih usmeritev priredil vsakoletni sprejem za predstavnike verskih skupnosti občine Novo mesto. Med drugimi sta bila navzoča tudi predstavniki ljubljanske škofije arhidiakon Vinko Vegelj in nadškof Alojz Turk, ki v pokoju živi v Novem mestu.

Predsednik Dvornik je poudaril, da se z volitvami, ki so uvod v novo demokracijo, Slovenci vračamo v evropski prostor, v katerem smo stoletja srkali iz kulturnih in gospodarskih korenin. Dvornik je prepričan, da smo z udeleženo demokracijo vzpostavili tako pravno-družbeno ureditev, ki se bo v največji možni meri sklada s človeško naravo in bo omogočila vsem državljanom brez razlike enako možnost, da so stvarno, svobodno in dejavno udeleženi v vseh tokovih javnega in družbenega življenja. V ta okvir je Dvornik postavil tudi delovanje verskih skupnosti, kjer so državna skupnost in verske skupnosti na lastnih področjih neodvisne in avtonomne, tako da služijo človeku. V tem služenju človeku pa vsi najdemo skupne temelje za medsebojno sodelovanje, ne da bi kdorkoli iskal izjemnih pravic. Kot na temelj kakovosti življenja pa je novomeški župan pokazal na nujnost prizadevanja za udejanjenje miru med nami. Poudaril je, da si moramo prizadevati za tak mir, ki bo sad ljubezni in bo šel dlje, kot to zmore zgolj pravičnost.

Za sprejem in pozdravne besede se je zahvalil novomeški dekan Adolf Mežan, ki je poudaril, da je to prvo srečanje v spremenjenih družbenih razmerah, Cerkev je svobodneje zadihala, vsi se čutimo odgovorne za svojo domovino, ki preživlja težke trenutke. Omenil je tudi papežovo apostolsko spodbudo o krščanskih laikih, v kateri je med drugim zapisano, »da se krščanski laiki dejansko ne morejo odreči udeležbi v politiki«, torej vsem mnogovrstnim oblikam gospodarskega, družbenega, prav-

Novi župan se predstavi

Za kaj se zavzema Branko Matkovič

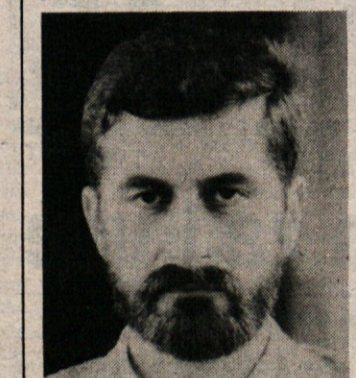
METLIKA — Za novega predsednika skupščine občine Metlika so delegati prejšnji tork izvolili Branka Matkoviča. Novi metliški župan se je rodil leta 1957, otroštvo in mladost je preživel v Geršičih. V osnovno šolo je hodil v Podzemlju, v Novo mesto se je vozil v srednjo ekonomsko šolo, diplomiral je na pravni fakulteti v Ljubljani. Bil je stipendist Beti, kjer se je po končanem študiju tudi zaposlil in postal vodja pravne in samoupravne službe. Bil je nepoklicni predsednik OK ZSMS Metlika, od lanske jeseni pa je nepoklicni predsednik OK ZKS-SDP. Tej funkciji se bo sedaj, ko je bil izvoljen za župana, odpovedal. Svoj program, ki ga je predstavil tik pred volitvami, je strnil v štiri točke. »V prvi vrsti si bom prizadeval, da bomo ustvarili pogoje za razbremenitev gospodarstva. Sam že ves čas delam v gospodarstvu in vem, da je res preobremenjeno. Izvršni svet naj naredi analizo, iz katere bo razvidno, katere stopnje in za koliko lahko znižamo, ne da bi okrnili že sprejete programe družbenih dejavnosti v občini. Občinska skupščina naj ustvari pogoje za skladen razvoj infrastrukture v

NAMESTO PREMOGA KURILNO OLJE

METLIKA — Te dni bodo začeli rekonstruirati kotlovnico v Naselju Borisa Kidriča v Metliki, ki ogreva stanovanja in druge prostore v tem naselju, predvidena pa je tudi za ogrevanje novega poslovno-trgovskega središča, ki ga še gradijo. Kotlovnico bodo preuredili tako, da bodo namesto trdoga goriva uporabljali kurilno olje, kar bo cenejše in bo manj onesnaževalo okolje, poleg tega pa naj bi poslej s takim ogrevanjem dosegli zahtevano količino kalorij. Vsa zadeva bo stala okoli 1,3 milijona dinarjev, od tega bo 60 odst. prispevala občina, 40 odst. pa Pionir, ki gradi poslovno-trgovsko središče.

ORL SPECIALISTI SPET V METLIKI

METLIKA — V soboto, 16. junija, bodo na delovnem obisku v metliškem zdravstvenem domu specialisti iz ljubljanske otorinolaringološke klinike. To je že četrto leto zapored, da eno od sobot v juniju pride v Metliko pet ali šest popolnih ORL ekip z najboljšimi specialisti, ki pregledajo 100 do 120 pacientov. Ti delovni obiski ORL specialistov v Metliki so se začeli na pobudo metliškega rojaka akademika prof. Vinka Kambača. To je tudi lep primer dobrega in plodnega sodelovanja vrhunske klinične s splošno medicino, ki je poleg tega spletlo tudi lepe prijateljske vezi.

Branko Matkovič

Župana dale šele pete volitve

Novi predsednik skupščine občine Metlika je Branko Matkovič, podpredsednik je Tone Bezenšek, predsednik DPZ pa Stane Križ — Še brez mandatarja

METLIKA — Metliška občina je končno prejšnji tork zvečer dobila novega župana. To je dipl. pravnik Branko Matkovič, do sedaj vodja pravne in samoupravne službe v metliški Beti. Župana je ta belokranjska občina, ena najmanjših v Sloveniji, dobila šele na drugi ponovitvi prve seje, in sicer že po petem krogu volitev. Sejna soba metliške občine je bila v zadnjem času kar nekakšen konklave, v katerem so delegati kot včasih kardinali papeža v dolgotrajni in mučni proceduri končno le izvolili župana.

A tudi na torkovi seji sprva ni kazalo, da bo to ceremonija konec. Najprej so delegati družbenopolitičnega zbora na ločeni seji izvolili svojega predsednika, ker je Milan Vajda, ki je bil izvoljen na prvi seji, zaradi zapletov, o katerih smo že poročali, odstopil. Za novega predsednika tega zbora so s 7 glasovi za in ob 5 neveljavnih na tajnih volitvah izvolili kandidata ZSMS-Liberalne stranke Staneta Križa. Na skupni seji pa sta se na volitvah za predsednika občinske skupščine pomerila Branko Matkovič, kandidat ZKS-

LS za tri delavce (od njih je eden funkcionar), OK ZKS-SDP pa bodo zagotovili sredstva za dokup petih mesecev delovne dobe za eno delavko.

Do delovnega mesta v novomeški občinski upravi so po sklepu izvršnega sveta upravičeni trije delavci OK SZ(DL) in en delavec OK ZSMS-LS. Kateri delavci to so, se bodo dogovorili z vodstvi strank, upravniki organi pa bodo potem dolžni dobljene delavce razporedili na delovno mesto. Tudi funkcionarji verjetno ne bodo pristali na zavodu za zaposlovanje, liberalci si je na primer prislužil mesto sekretarja občinskega sekretariata za notranje zadeve, vodja socialistov pa si bo služil plačo v gospodarstvu. Preostali si bodo službo morali še poiskati.

Bin stavba družbenopolitičnih organizacij? Ta je v občinski lasti; prvo nadstropje in podstrežje bo dobil občinski štab za TO, ostale prostore naj bi oddali v najem, če se jim bodo sedanji uporabniki povsem odpovedali.

SDP in SZ (DL) ter inž. Otmar Šturm, ki ga je kandidirala Slovenska kmečka zveza. Po prvem volilnem krogu noben od kandidatov ni dobil potrebne večine. Po poslovniku je namreč za izvolitev potrebna večina glasov delegatov vseh treh zborov, se pravi najmanj 20 glasov, ker zbori metliške občinske skupščine štejejo 39 delegatov. Na torkovi seji je bilo prisotnih 36 delegatov, Matkovič je dobil 19 glasov, Šturm 15, dve glasovalnici pa sta bili neveljavni. Že je kazalo, da se bo mrtni tek iz prejšnjih dveh seji nadaljeval, ko je v drugem krogu — v

DINARJI ALI LIPE — Ministrstvo za tenis pri semiškem TVD Partizan je konec preteklega tedna pripravilo krajevno teniško tekmovanje dvojic. Nagradni sklad je znašal 1.000 din ali 20 lip, prav tako pa so tudi pristojbino pobirali v dinarjih ali lipah. Kar 7 odst. tekmovalcev se je odločilo za plačilo v lipah, kar se sicer sliši veliko. Tisti, ki se jim ljubi računati, pa naj izračunajo, koliko tekmovalcev je plačalo v novi slovenski valuti, če je bilo vseh tisa sedem 14. V ministrstvu za tenis pa razmišljajo tudi o belokranjskem turnirju. Če bodo torej vključili še metliško občino, jim predlagamo, naj pristojbino pobirajo tudi v markah, če hočejo dobiti kakšnega tekmovalca iz te občine.

DEMOS IN ZSMS-LS — Demos je na 1. upščni predlagal racionalizacijo državnih uprav in občini za 15 do 20 odst., in to v čim krajšem času, ter dosledno uveljavljanje strokovnosti v teh službah. ZSMS-Liberalna stranka jih je spomnila, da so sedaj tudi oni del vlade in naj se ne postavljajo več v opozicijo. Na to je Demos odgovoril, da se dobro zavedajo, da niso v opoziciji, vendar pa se mora tudi sedanja opozicija zavedati, v kakšnem stanju je občina, in da je za to kriva prav ona. Razen smeha nekaterih delegatov, ki pa jih nismo strankarsko identificirali, ni bilo nikakršnih komentarjev.

NAJDENI PREDMETI — Odkar je na oblasti nova vlada, se je tudi v Črnomaljski občini popravil standard, če sklepamo po najdenih predmetih, ki se zbirajo na oddelku za občno upravo in poročajo pri občinski skupščini. Medtem ko se je še pred meseci zbiral neveljavni denar, vrečke in drugo manj vredno blago, sta sedaj na razpolago kolo z motorjem in zlata veržica. Vabljeni!

Drobne iz Kočevja

PROSJAČENJE NA VELIKO — Gospodarske razmere se zaostrojujejo. Člani kočevske sončne uprave vedno težje pridejo do denarja za pijačo. Zenske in otroci vedo povedati, da jih "sončniki" pred Namo že naravnost izsiljujejo za denar. Kar malo pa se ti stori, če te "sončniki" prijazno nagovorijo, češ da je kruh že kupil, za liter vina pa mu manjka le še milijon (stari, seveda), in je potem zadovoljen tudi s 50 parami.

DELA NE BO ZMANJKALO — Podjetja odpuščajo delavce oz. jih pošiljajo čakati doma ob 80-odstotni plači. Nekateri pa skrbje, da dela ne bo zmanjkalo. Minule dni sta dva delavca popravljala oboj in pokrov odtrajalega jaška. Pri tem sta bertonke okrajsala metalna kar v kanal. Na kritiko sitnega občana, da se tako ne dela, ker se bo kanalizacija zamašila, pa je bil odgovor: »Bodo pa drugi prišli in pobrali ven.«

POŠTARJI IN TURISTIČNA SEZONA — Med turistično sezono (od 1. junija dalje) je kočevska pošta odprta uro dalj, se pravi do 19. ure. Pismočlovek so bili tudi na posebnem tečaju v Ljubljani, kjer so jih med drugim poučili o kulturnem ravnanju s tujci pa tudi z domačini. Kočevski poštari so sicer že nasploh znani kot prijazni, ustrežljivi in kulturni, saj so za tak odnos do strank in za uspešno delo prejeli že nekaj priznanj in nagrad. Kljub temu pa pravijo, da jim tečaj ni škodil, saj se človek uči, dokler živi.

Ribniški zobotrebci

JUŽNA KOREJA V RIBNICI — Južnokorejci so znani po svojih poceni, a kakovostnih proizvodih. Ribniška Blagovnica je v teh dneh prodala že 150 južnokorejskih televizorjev, ki so veljali 7.200 din in so bili torej konkurenčni.

ŽIVAHNO OB KONCU TEDNA — V ribniški občini je ob koncu tedna kar živahno. Tako je bilo minulo soboto v Dolenji vasi že šestnajsto srečanje pevskih zborov, ki se ga udeležujejo zbori iz domače in kočevske občine, organizira pa ga KUD Franca Zbanišnik iz Dolenje vasi. Istega dne sta Planinsko društvo in ZTKO organizirala pohod iz Ribnice preko Sv. Ane in Grmade do Orteka. V nedeljo so ribiči organizirali tekmovanje v lovu trofejne ribe na ribnikih na Ugarju, domača godba na pihala pa je v sodelovanju s kočevsko delavsko godbo pripravila koncert pred združenim domom sredi Ribnice.

SE ZLATA RIBICA — Trgovino Zlata ribica, ki prodaja funkcije, perilo in športno galanterijo, je odkril Franc Česaček v Ribnici, Šeškova 29.

Trebanjske iveri

KOT VRTEC — Na Mirni se še posebej zadnja obdobja veliko pogovarajo o stvari, ki je kraj še nima, namreč o dovolj prostornem otroškem vrtcu, v katerega bodo lahko oddajali v varstvo tudi še čisto majčkene državljane. V debati kajpak izkrajajo svoje vroče želje, da bi vrtec imeli. Dokler se jim ne bodo uresničile, pa bodo peli slavo in hvalo, in sicer kar upravičeno, svojim dobrih ljudi. Eden od njih je neka potrpežljiva oseba ženskega spola, ki gledno pazi na trinajstero otrok, od katerih jih bo nekaj šele upihnilo drugo svedko na torti. Imena varuhinje ne bomo izdali, da ne bi priklicali nadno kakšnih uradniških elementov sumljivega porekla.

STANOVATI! — Nekateri zaupni viri navajajo, da si po nekaterih krajih imenitniki dajo v blokovski stanovanjih prebivati vmesne stene in stropne, da se jim tako naredi večje stanovanje. Trebanjsko območje takih informacij ne posreduje. Toda brez stanovanjskih peripetij ni. Nekaj Trebanjec oddaja stanovanja ljudem, ki po njih hlepijo, in verjetno ne čisto zastoj. Zanimivo pri tej ustrežljivosti omejenega rentnika je, da brezdomce nastanja v hiši, iz katere se je sam izselil, ker je bila toliko neprimerna za bivanje, da je dobil dovoljenje za nadomestno gradnjo.

IZ NAŠIH OBČIN

Vlada bo morala zavihati rokave

Črnomaljski izvolili izvršni svet — Predsednik Anton Horvat, podpredsednik Jože Strmec — Reševali tudi vloge občanov za odpravo zgodovinskih krivic

ČRNOMELJ — Najpomembnejša naloga delegatov na drugi seji nove občinske skupščine je bila izvolitev 11-člane izvršnega sveta s predsednikom Antonom Horvatom na čelu. Od 55 delegatov jih je za listo glasovalo 48, čeprav je bilo iz delegatskih klopi slišati tudi pomisleke, da bi moral biti IS bolj profesionalen in za svoje delo tudi odgovoren. Sedanji IS je namreč sestavljen iz ljudi, ki so že v svoji službi dovolj obremenjeni, in vprašanje je, kako bodo vse delo zmogli.

Horvat je ob tem pojasnil, da je dosedanji IS imel več profesionalnih članov, a mnogi s tem niso bili zadovoljni. Sicer pa se občinska uprava in IS morata ločiti med seboj, člani IS pa so — po Horvatomih besedah — obljubili, da si bodo vzeli čas za delo v IS. Tega jim zagotovo ne bo zmanjkalo, če po vsebnem programu sodeč, ki pa je v razpravi prav tako naletel na pripombe, češ da ni konkreten, zato lahko zadovolji vse ali nikogar. Premalo poudarkov da je v njem dano kakovosti programov, predvsem pri družbenih dejavnostih pa bi morali več pozornosti posvetiti zasebni pobudi, bodisi zdravstvu, šolstvu, otroškemu varstvu. Horvat je dejal, da je težko pripraviti bolj konkreten program, saj ni moč predvideti vsega, kar se bo zgodilo v prihodnjih štirih letih.

Sicer pa bo v novi vladi najpomembnejše, kako se bo lotila dela, da bo vsaj ublažila številne težave v občini: padeč proizvodnje iz meseca v mesec, finančno nedisciplinost, nelikvidnost, nizke OD, povečanje števila presežnih delavcev, prisilne dopuste in delo le 4 dni na teden ter še marsikaj. Ustanovili bodo občinski razvojni sklad, zmanjšali solidarnost v stanovanjski politiki in bolj poskrbeli za kadrovska stanovanja. V gostinstvu in turizmu bodo poiskali pravega nosilca in spodbujali zasebnitvo. Osnovna vira energije naj ne bi bila več premog in jedrska energija, temveč plin, ki naj bi ga pripeljali v Belo krajino po južnem kraku plinovoda, ter hidro-

Čavka dal ostavko

Ribnica je še vedno brez izvršnega sveta

RIBNICA — Tudi v Ribnici nimajo sreče s sestavo novega občinskega izvršnega sveta. Mandatar Branko Čavka je vrnil mandat. Vzrok za to je, kot je sporočil podpredsednik OS Ribnica Franc Mihič minuli četrtek, ta, da sta le dva izmed tridesetih vprašanih pristala za prevzem dolžnosti v izvršnem svetu. Po mnenju mandatarja pa bi izvršni svet štel 4 do 5 članov.

Branko Čavka ni član nobene stranke. Na to dolžnost ga je predlagal Demos. Podpredsednik Mihič je povedal še, da bo v kratkem seja zborov občinske skupščine, na kateri bodo izvolili novega mandatarja. Na vprašanje, če bo za to dolžnost spet predlagal kandidata Demos, ki ima večino v skupščini, pa je odgovoril, da bodo zelo verjetno prepustili predlaganje nasprotni strani, se pravi levim silam. Dodal je še, da Demos tudi pri sedanjih, propadli sestavi izvršnega sveta ni predlagal za člane svojih ljudi, ampak je mandatar izbiral člane le po sposobnosti posameznikov. Na seji skupščine bodo podaljšali tudi mandat sedanjemu IS do izvolitve novega.

V TREBNJEM OHCETNI PARI

TREBNJE — Zadnje tri dni junija in 1. julija letos bo tu druga turistična prireditve Iz trebanjskega koša, ki jo organizirata Turistično društvo in Kmetijska zadruga iz Trebnjega pod pokroviteljstvom ljubljanskega Medeksa in skupščine občine Trebnje. V okviru te manifestacije bodo prišli 1. julija v Trebnje pari z Ohceti v Ljubljani, tega dne pa bodo v Trebnjem odprli tudi Tabor likovnih samorastnikov. Organizatorji iz Trebnjega poudarjajo, da jim gresta pri pripravi »trebanjskega koša« močno na roko Kompas Jugoslavija in rojak Edo Smuk, ter obljubljajo zanimiv spored.

Znamenja nekega obdobja

Stavba, kjer so bile DPO

TREBNJE — Potem ko je trebanjska podružnica Slovenske kmečke zveze zahtevala na zasedanju skupščine, da ji mora občina dati prostor za delovanje, so se na tem skupščinskem zasedanju nekaj malega menili o lastništvu stavbe na Cesti Gubčeve brigade 16 v Trebnjem, kjer so imele sedeže bivše družbenopolitične organizacije občine Trebnje. Če so bile omenjene parlamentarne besede prva resna napoved zamenjave lastnika trebanjske tako imenovane zelene hiše, bo pokazal čas, zato se zdaj ve tako samo o dosedanjih lastništvih te stavbe. Leta 1965 je dobil zgradbo v uporabo tedanji občinski odbor SZDL Trebnje, dotlej pa jo je uporabljal za svoje potrebe zdravstveni dom. Zanj je bila kupljena 1956. leta za dva milijona din.

Morda so poleg teh glavnih podatkov iz hišne zgodovine zadnjih nekaj desetletij znane poznavelem razmer še kakšne podrobnosti, ki jih bodo mogoče pohlastali analitiki moralnega vzpona in padca jugoslovske marksistične ideologije v trebanjski različici. Če so take dodatne informacije in, predvsem, če so vikane v trebanjsko zgodovino, jih bodo pač morali pobasati v svojo politično priljago tisti, ki jim to delo priuči. Toda dajmo ob ugišanju o podrobnostih in dodatnih dejstvih prostor še nečemu, kar ni malenkost, to je razmeroma lepepu videzu stavbe bivših DPO. Solidno ohranjena hiša nedvomno pomeni, da je Socialistična zveza delavstva ljudstva kot lastnik vendarle naredila nekaj, da družbena lastnina ne bi šla rakom živčgat.

M. LUZAR

Demosovi dvomi

Ugotavljajo pravilnost postopka za imenovanje M. Radojčiča

ČRNOMELJ — Predstavnik Demosa je na seji skupščine predlagal, naj bi imenovali skupščinsko komisijo, ki bi ugotovila pravilnost postopka za imenovanje načelnika za notranje zadeve, ki so ga opravili na zadnjem sklicu stare skupščine. Demos ima več pomislekov glede imenovanja Mladena Radojčiča, predsednika občinske skupščine v prejšnjem mandatu, na to novo delovno mesto.

Glavni pomisleki so: da je Radojčič tri tedne opravljal dve funkciji hkrati, in sicer v organu, ki je neposredno odgovoren tistemu, kateremu je predsedoval. Ni bil takoj razrešen funkcije predsednika občinske skupščine, ni prisegel pred skupščino občine in njenim predsednikom. Želijo pa tudi, da se razjasni, kdo je predlagal imenovanje za načelnika in vprašanje sklepčnosti skupščine, ko so načelnika imenovali.

Milan Krajnc, delegat ZKS-Stranke demokratične prenove, se je strinjal, da se zadeva prouči, vendar je opozoril, da morajo paziti, kaj delajo, da ne bodo ostali še brez tega, kar imajo v občini dobrega. Pripomnil je še, da je bila večina vprašanj, ki jih postavlja Demos, že rešena na seji, ko so imenovali novega načelnika. Bojan Košir iz ZKS-SDP, ki prav tako ni nasprotoval predlogu Demosa, pa je bil prepričan, da je bila pot, ki so jo ubrali ob imenovanju načelnika, prava. Vprašal pa je, ali bo le opravičilo Radojčiču zadostovalo, če komisija ugotovi, da je bil postopek pravilen.

Vlado Starešinič iz Demosa je zanikal, da bi bili prav oni anarhisti, ki bi želeli rezati glave tistim ljudem, ki jim ne ustrezajo. Komisijo so predlagali zato, ker je bilo imenovanje opravljeno po hitrem postopku, čeprav se v resnici ni tako mudilo. Pripomnil pa je še, da se bodo uprli samovoljnemu načinu dela iz preteklosti. Za komisijo, ki naj bi rezultate posredovala že na naslednji seji skupščine, se je odločila večina delegatov, v njej pa so predstavniki vseh črnomaljskih političnih strank.

M. B.-J.

RAZSTAVA ZNAMK

ČRNOMELJ — Društvo filatelistov iz Črnomlja je pripravilo v tukajšnjem domu JLA zanimivo razstavo znamk. Na ogled je 350 do 400 znamk z vsega sveta, razstava pa bo odprta od 12. do 22. junija, in sicer ves dan.

ZOPET IZREDNI DOPUST V GORENJU

ČRNOMELJ — Že drugič v zadnjih dveh mesecih so v črnomaljskem programu Kompressorji, ki spada v Gorenje podjetje Gospodinski aparati, na izrednem dopustu. Le nekaj delavcev dela za izvoz, vsi ostali pa bodo od 5. do 18. junija, ko bodo doma, dobili 80 odst. plače. V Gorenju menijo, da gre le za prehodno težavo, proizvodnja pa stoji zato, da si ne bi ustvarili preobilnih zalog, ki pomenijo veliko finančno breme.

Le še ljubiteljska politika

Liberalci (in socialisti) v občini Kočevje brez poklicnega sekretarja stranke — Premalo glasov

KOČEVJE — Na nedavni ustanovni konferenci ZSMS/liberalne stranke Kočevje so sprejeli pravilnik in se dogovorili, da bodo zmanjšali število članov v raznih svojih organih. Tudi sekretar stranke bo svoje delo v bodoče opravljal nepoklicno, tajnica pa bo zaposlena le s polovičnim delovnim časom. Tudi število uradnih prostorov bodo skrčili na eno pisarno, kasneje pa se bodo iz sedanje stavbe izselili v Mladinski klub Škorc.

V tako racionalizacijo so prisiljeni, ker jim bo občinska dotacija za približno polovico znižana. To pa zato, ker so ob nedavnih volitvah za družbenopolitični zbor občinske skupščine dobili le 4 odborniška mesta ali 15 odst., kar pa je premalo, da bi dobivali dotacijo v dosedajni višini.

Mladinci/liberalci imajo zdaj v občini 58 vpisanih članov. Na konferenci so sklenili, da bodo še nabirali člane. Hkrati bodo zbirali tudi njihove predloge za bodoče delo, na osnovi katerih bodo nato sprejeli svoj občinski program. Ubrali bodo nove metode dela.

29. junija bodo na tajnih volitvah izvolili tudi nove organe svoje stranke. Evidentiranje se je že začelo in bo končano do 22. junija. Jeseni po republiškem kongresu stranke, pa se bo ZSMS) liberalna stranka predvidoma preimenovala in bo le še Liberalna stranka, brez dodatka ZSMS.

J. P.

USTANOVILI SDZ KOČEVJE

KOČEVJE — Ustanovni občni zbor kočevske podružnice Slovenske demokratske zveze je bil v ponedeljek zvečer. Na njem so ocenili dosedanje delo, od načrtov za naprej pa naj omenimo odpiranje Kočevske Reke in Kočevskega Roga, nabiranje novih članov in aktivnejše delo. Izvolili so člane novega izvršilnega odbora, delegate za bližnji kongres SZD (Lea in Dušan Oražem, Ivo Stanič in Franc Bartolme), za stalna predstavnika v svetu SDZ pa Franca Bartolmeta in Jožeta Koširja.

Nova podoba Pavlinovega hriba

Trebanjski načrti za nova stanovanja in poslovne prostore — Predvidevajo, da bodo kupci povpraševali po manjših prostorih — Za invalide tudi

TREBNJE — Na Pavlinovem hribu v Trebnjem bodo sčasoma zgradili nove stanovanjske bloke in poslovno-stanovanjske objekte. Kdaj se bodo gradbeniki lotili posla in kdaj bodo objekti vseljivi, ne želi ta hip ničče napovedovati z gotovostjo, še pred poletnimi počitnicami pa bodo strokovne službe predvidoma dale zazidalni načrt za ta predel Trebnjega v obravnavo in sprejem delegatom trebanjske občinske skupščine.

Ko bo soseska gotova, bo v njej skupno okrog 120 stanovanj. V odboru za stanovanjsko gospodarstvo v okviru trebanjske občinske vlade, ki je nasledil stanovanjsko skupnost, se ogibajo napovedi števila stanovanjskih enot z natančnejšimi številkami, ker še ne vedo, ali bo v blokih več manjših stanovanj ali pa bodo večja in jih bo zato nekaj manj. Spričo visokih cen stanovanjskih površin se jim bodo verjetno uresničila zdajšnja pričakovanja, da bodo šla bolj «v

promet» manjša stanovanja, posebej še, če bodo veljale ekonomske stanarine. Skladno s temi predpostavkami v odboru napovedujejo, da naj bi bila v blokih eno- in dveinpolsozna stanovanja. Od skupno osmih blokov bodo na Pavlinovem hribu zgradili najprej samo dva. To bo pomenilo po zdajšnjih ocenah skupaj 27 stanovanj, od katerih bo sta dve prilagojeni invalidom. Po tako prirejenih prostorih kupci stanovanj ta hip resda ne povprašujejo, vendar so

Soglasja takšna in drugačna

O čistilni napravi

ČRNOMELJ — Kazalo je že, da bodo delegati nove skupščine brez razprave sprejeli predlog oddloka o lokacijskem načrtu za centralno čistilno napravo v Črnomlju, ki so ga delegati stare skupščine na svoji zadnji seji zaradi pomanjkljivosti zavrnili. Takrat namreč niso bile upoštevane pripombe krajanov bližnje Vojne vasi. Tokrat pa se je eden od delegatov spotalnik ob poslovnih, v katerem bo zapisano, kakšne smeje biti vode, ki bodo pritekale v čistilno napravo. Odločili so se, naj poslovnik sicer sprejme po poskusnem obratovanju upravljalcev, vendar v soglasju z zbori občinske skupščine.

Drugi delegat pa je menil, naj bi dali soglasje tudi krajani, če bo o tem že odločala skupščina. Vendar so proti takšnemu predlogu argumenti kar deževali: da so predstavniki vaščanov tudi v zboru krajevnih skupnosti, da iskanje soglasij pri krajanih pomeni pravzaprav referendum, in če bodo ljudje imeli še enkrat priložnost reči da ali ne, se bodo najbrž odločili za slednje. Zakaj neki še dodatni pristanek ljudi, če pa so vse njihove pripombe zajete v oddloku? Skoraj nerazumljiva pa je bila razlaga delegata Bojana Koširja, da soglasje krajanov pomeni soglasje slehernega v Vojni vasi, in če samo eden reče ne, potem soglasja ni. 100-odst. soglasja pa ne bo nikoli in potem ne bodo mogli nič narediti.

Se bodo na razlago o 100-odst. pristanku krajanov v skupščini spomnili tudi takrat, ko bodo morali sami dati soglasje? Po tej logiki bi morali za poslovnik glasovati vsi delegati, da bi bil sprejet. Ali je Košir tako prepričan, da bo res tako, ali računa na to, da bodo delegati že pozabili, kaj je bilo rečeno na junjski seji leta 1990, ali pa, da se bodo, kar je še bolj verjetno, že zamenjali.

M. BEZEK-JAKŠE

NEVARNA LOŠKA ŠOLA

ČRNOMELJ — Delegat osnovne šole v Loki je na seji občinske skupščine opozoril na prometno in požarno varnost učencev v šoli, katere ustanoviteljica je občinska skupščina. Problem je že tako pereč, da lahko inspekcija vsak hip prepove delo v šoli. Že delegat vprašal, ali se bo morala najprej zgoditi nesreča, da se bo potem našel denar za odpravo pomankljivosti. Predlagal je, da med počitnicami popravijo vsaj električno napeljavo, sicer obstaja bojazen, da se bodo starši jeseni poslužili skrajne možnosti in otrok ne bodo več poslali v šolo. Če bi se to moralo zares zgoditi, so loški učitelji pripravljani podpreti starše.

PRENOVA SOCIALISTOV

KOČEVJE — Na skromno obisknem posvetu socialistov občine Kočevje, ki je bil 6. junija, so oblikovali stališča za kongres slovenskih socialistov. Sklenili so, da jih bosta na kongresu zastopala Miloš Senčur in Urban Dobovšek. Posebnih dopolnitev h gradivu kongresa niso predlagali. Sklenili pa so, da bodo pri volitvah novega vodstva socialistične stranke Slovenije podprli kandidata za predsednika Viktorja Zaklja, za podpredsednika Boruta Sukljeta in za tajnika Primoža Hainza, za člana RO SSS iz občine Kočevje pa bodo predlagali Miloša Senčurja. Nadalje so sklenili, da bodo takoj po kongresu začeli nanovo vpisovati člane svoje stranke. Še pred dopusti bodo izvedli volitve v občinsko oz. območno vodstvo, seveda pa bodo še prej razpustili dosedanje občinske organe stranke, ki po volitvah delujejo v precej okrnjenem sestavu. Dosedanja SZS je imela v občini 1.366 članov, računajo pa, da jih bo nova SSS imela nekoliko manj.

L. M.

PO DVORIŠČU SE GOSPODAR POZNA — Odkar je rdečega zamenjal zeleni župan, se občani, ki dnevno pešajo od občine proti tržnici, veselijo lepšega pogleda na desetletja zapuščen park za občinsko hišo. Zagotovo bo predsednik z vlado vred najprej pomel po svojem dvorišču in poskrbel za prijaznejše mesto, kot je že nekajkrat napovedal.

KAJ BOMO PISALI? — Z grozo v oči smo opazili, da so delno zaprti dostop do železniške postaje Brežice, namestili delovne stroje in začeli nekaj popravil. Ob tem delu bi namreč znali tudi urediti odtok vode, ki je do sedaj po vsakega dežju prekrila cesto in tam ostala tudi ves mesec. Ljudem po novem res ne bo treba več v škornjih na vlak, veseo pa je nekaj slabega pri vsem skupaj: velika luža pri železniški postaji je bila dve leti priljubljena tema v naši rubriki, zato se od nje tesnobno poslavljamo. Le o čem bomo zdaj pisali?

NOVI NIČ NE JEDO — V časih, ko so se skozi dolge dneve redno prebivalci štiri delegati občinske skupščine, so okrog polne naredili odmor in šli na malico. Nova oblast skrtari na vseh koncih: seje so preselili v manjši prostor, zasedajo po redni službi in med sejami sploh ne hodijo na malico. Verjetno skrbijo za pravo telesno »linijo«. Ta jim je še edina skupna, kajti na isti politični že dolgo niso več.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 2. do 8. junija so v brežiški porodnišnici rodile: Antonija Mirt iz Klada — Mateja, Marija Hočvar iz Stranja — Rozalija, Marjana Flisek v Vel. Kamna — Primoža, Metka Lupšina iz Dramelj — Jerneja, Katarina Jalovec s Senovega — Igorja, Suzana Vuković iz Drenja — Itano, Zdenka Pšeničnik iz Slogoškega — Petra, Milena Hribar iz Prilip — dečka, Štefka Bevc iz Cerklj — Gašperja, Gabrijela Kosmat iz Laduča — Heleno, Marija Samirč iz Krškega — Ines, Melita Suban iz Obrežja — Mateja, Darja Jazbec iz Naraplja — Mašo, Breda Koritnik iz Kremena — Matica. Čestitam!

Krške novice

SKRIVNOSTI — Sladke male skrivnosti velikih mojstrov, pa četudi gre morbiti za povsem osebne stvari (ali pa ravno zaradi tega), so že od nekdaj silno zanimale navadne smrtnike. In tako seveda odmeva med Krčani poteza enega izmed krških velmož in sive eminence pri vseh pomembnejših odločitvah v občini v zadnjih letih. Srečnej je namreč menda tako skrivnostno dahniti svoj odločilo »da« pred matičarjem, da o tem dogodku niso prav nič vedeli niti njegovi najbližji sodelavci in sorodniki. Za številne »firbe« je najbolje poskrbel kar novopečena zakonska družica, ki je z napisom novega priimka na vratih svojega urada brž razbilina sleherne dvome.

DEMOKRACIJA — Porodni krči demokracije so se znova pokazali tudi na zadnji seji krškega parlamenta pretekli ponedeljek. Sejanje in usklajevanje se je zavleklo tja v večerne ure, zato niti ne preseneča predlog odbornikov po debelih petih urah zasedanja, naj Krčani vendarle izkoristijo komparativne prednosti, ker imajo v isti stavbi več lepših sejnih dvoran, da uveljavijo ločene seje zborov tudi v novem mandatu, za hitrejši potek skupnih sej v veliki dvorani pa uvedejo razborno glasovalne kartone za javna glasovanja in popravilo ozvočenje, da bi vse bolje razumeli. Pa še to: poslednji naj bi bila med zasedanja občinskega parlamenta odprta tudi občinska menza, tako kot imajo to urejeno v republiški skupščini. Komočar in Murko ob tem gotovo ne bosta navdušena.

Sevniški paberki

»DOGOVORNOST« — Tiskarski in drugačni skratki počno vse mogoče reči, le da za prvoinovane lahko z gotovostjo trdimo, da v časih prikupno spremene vsebino sporočila, drugkrat pa povzročijo tudi prave nečednosti. Kam torej umestiti droben zamenjava črk, ki je na vabilu za zadnjo sejo sevniške občinske skupščine očitno spremenila besedo odgovornost v »dogovornost? Glede na to, da so razpravljali o osebni odgovornosti komandanta OŠTO zaradi predaje orožja in je bil sprejet strpen dogovor, da se odloži sklepanje o njegovi odgovornosti, dokler se ne zgamejo in ukrepajo v Ljubljani, gre vsekakor za simpatičnega škrtca. In ko bi škrtce vedel, da so Sevniščani s predajo orožja vojski celo veliko prihranili (predsednik zbora združenega dela Slavko Vičnik je na omenjeni seji navedel, da bi fizična zaščita skladišča pri policiji stala kar 30.000 din), bi se na široko zarezal.

RACIONALIZACIJE — Bivše družbenopolitične organizacije, zdaj stranke, so začele z racionalizacijo v samih vrhovih. Pri Socialistični zvezi je odšel v pokoj najprej predsednik Janko Rebernik in za tem še sekretar Maks Zupanc. Kot je znano, se tudi komunisti od. prenovitelji rešujejo pred bankrotom na podoben način, in tako je sekretar sevniške ZKS-SDP Branko Busar spet odjaval h krškim papirničarjem, natančneje — »napadel« je Vidmovo tovarno v Titovem Drvarju. Kolikor vemo, sekretar ZSMS-LS Roman Žvegljič zankrat še ostaja na plačlinem seznamu liberalcev in še kar naprej se ga drži vzdevek iz prenoviteljskih vrst, čes da je general brez vojske. No, Žvegljič je hkrati tudi nekakšen koordinator ZOS-a, tako da se lahko sklicuje vsaj na združene odrede opozicije, sam pa seveda odločno zanika podtikanja, da nima svojega članstva.

Plače zamrznjene, dajatve pa ne

V Brežicah zahtevajo znižanje pokojninskih prispevkov za kmete in zamrznitev zavarovalnih osnov za obrtnike — Dajatve ogrožajo obstoj

BREŽICE — Avtomatično zviševanje prispevkov za pokojninsko invalidsko zavarovanje in zdravstveno varstvo kmetov ogrožajo obstoj kmetij, dvigvanje zavarovalnih osnov za obrtnike pa povzroča negotovost tudi v tej panogi in odvrača ljudi, ki bi se ob pomanjkanju delovnih mest radi usmerili v to dejavnost. Izvršni svet občinske skupščine je zato na zadnji seji predlagal republiškem IS, naj zniža prispevke na januarjsko raven in jih zamrzni do konca leta.

»Gre za 540 zavarovancev,« je pojasnil direktor uprave za družbene prihode Drago Lopert, na čigar pobudo je občinska vlada zahtevala od republiške, naj ukrepa v prid znižanja in zamrznitve na januarjski ravni. »Združeni kmetje so imeli januarja 1.969 din zavarovalne osnove, za katero so plačali 672 din za pokojninsko invalidsko zavarovanje in 472 din za zdravstveno varstvo,« je nadaljeval Lopert. »Od takrat naprej je skupščina SPIZ vsak mesec povečevala osnove in prispevke. Najnižja neto zavarovalna osnova v maju je že pressegla tri tisočake in za ta mesec so združenim kmetom odmerili 1076 din za zdravstveno varstvo. Drugi kmetje so januarja plačali za najnižjo neto zavarovalno osnovo 395 din pokojninskega prispevka, maja pa je ta narasla že na 636 din. Prispevek za zdravstveno zavarovanje ti kmetje plačujejo od katastrskega dohodka.

zato opozorilo, da tako ne gre in njegovi zahtevi je zdaj prilulnil izvršni svet. Poskušal bo doseči drugačen odnos do obrti v republiškem vrhu in pri Skupnosti invalidsko-pokojninskega zavarovanja. V času velikih tehnoloških presežkov zaposlenih si tudi v Brežicah obetajo naraščanje obrtnih dejavnosti, vendar le tedaj, če bo obrtnik vsaj za leto dni naprej poznal svoje obveznosti. Izpade prispevkov bodo tako v kmetijstvu kot v obrti prej ali slej nadomestili z novimi zavarovanci.

J. TEPPEY

V Tovarni pohištva še upajo

S tujimi vlaganji, s sredstvi bank in skladov ter z odločnim nastopom naj bi prebrodili krizo

BREŽICE — Trg in njegovo delovanje ne moreta delati čudežev. Celovito deželah, kjer je tržno uravnavanje gospodarstva že ustaljeno, mora na nekatere področja posegati s premošljenimi ukrepi tudi država.

Toda brežiška Tovarna pohištva je ostala sama s svojimi težavami. Čeprav je ena največjih firm v občini in je vedno imela tudi pomemben delež med tukajšnjimi izvozniki. Mnogi hvalijo njene proizvodne programe, ki bi jih po kakovosti lahko še izboljšali ob vsak čas prenovljeni opremi za površinsko obdelavo lesa. Tudi kadrovska zasedba imajo trenutno dobro, čeprav se bojijo, da ob takih plačah dolgo ne bo več tako.

V spomladanskih mesecih so zabeležili precejšen padec prodaje na domačem tržišču, kar jih je po lanskoletni srbski blokadi samo še dodatno udarilo po finančni plati. V povprečju so imeli le še četrtninsko prodajo, zato so se v celoti preusmerili na tuja tržišča. O pogojih izvažanja ne velja izgubljati besed, jasno pa je, da je splet vseh teh okoliščin tovarno pripeljal na rob likvidnosti.

Kot je povedal direktor Izidor Slatner, računajo na vlaganje tujega partnerja, na sredstva bank, na kapitalizacijo in zlasti na uspešnost svojega agresivnega nastopanja na tržišču. Seveda si prizadevajo vsaj malo odpreti tudi občinski in republiški sklad za razvoj, toda tam se obnašajo dokaj kratkovidno. Rešujejo samo velike bolnike, na vrsto malih, ki so prav tako pomemben temelj gospodarstva, pa pozabljajo. Tudi banke se odločijo za pomoč po-

djetjem šele takrat, ko so ta že tik pred stečajem.

V brežiški Tovarni pohištva je zaposlenih 450 delavcev, ki so slabo plačani in živijo v negotovosti. Ob tem se sprašujejo, kaj počne sindikat lesarske dejavnosti, da se ne pridruži tekstilcem in usnarjem, ko je vendar znano, v kako težkem položaju je lesna industrija. Delavci se iz dneva v dan bolj bojijo, da bodo ostali na cesti, vendar samo odpuščanje delovne sile nobenega podjetja ne bo finančno rešilo.

Očitno je, da bi občina tu morala postaviti svojo besedo in morda še kaj več, če noče, da bo še teh nekoliko podjetij, kolikor jih premore, uničeno. V tem trenutku ne more več križemrok čakati na to, kaj bo rekel trg, ampak ga je treba prehiteti z dejanji.

B. DUŠIČ

Sevničani nočejo biti prvi in izjema O predaji orožja

SEVNICA — Dokler se stvari ne razčistijo na republiški ravni, toliko časa tudi v Sevnici ne bodo »rezali glav«.

Tako bi lahko v grobem povzeli sklep odbornikov sevniške občinske skupščine, potem ko so poslušali poročilo »Pesjakove komisije« za ugotovitev osebne odgovornosti komandanta občinskega štaba za teritorialno obrambo (OŠTO) Sevnica Ivana Božiča ml. in predsednice občine Brede Mijovič v zvezi s predajo orožja ter dodatna pojasnila županje. Dr. Jurij Pesjak je v imenu 9-članske medzborovske in medstrankarske komisije povedal, da so komandantu OŠTO zastavili še tri dodatna vprašanja, zlasti glede podrobnosti samega postopka predaje orožja, od dodatnega ustevenega ukaza komandanta RŠTO Ivana Hočvarja v Krkljah pa do tega, ali je imel Božič v avtu UKV postajo in ali je pokrajinski štab TO za Posavje ob 18.50 dobil depešo predsedstva Slovenije. Komisija je bilo namreč nerazumljivo, da ni bilo mogoče vzpostaviti zveze še dolgo potem, ko je bilo orožje že odpeljano v garnizijo Cerklje. Predvsem pa je komisija ocenila za nesprejemljivo Božičevo izjavo, da bi ponovno ravnal tako, četudi bi predajo orožja prepovedala občinska skupščina na izredni seji.

Županji je komisija očitala to, da ni poskrbela za svojega namestnika za čas svoje odsotnosti, čeprav je bil ta že izvoljen, zato je komisija terjala, da je treba v prihodnje zagotoviti prisotnost občinskih funkcionarjev ob vsakem času. Komisija je (z glasovi 7 za in 2 proti) ocenila, da je treba začeti postopek za razrešitev komandanta OŠTO. Mijovičeva pa je menila, da ni nobenega argumenta za razrešitev, saj je komandant izpolnjeval le ukaze njemu nadrejenih. Mijovičeva je podudarila, da je komisija upoštevala le politično dimenzijo dogodka, ki pa je bila inscenirana na višji ravni, sporni ukrep se ni bil preklican, na republiki pa o tem še vedno molčijo. »Tudi glave se še ne sekajo tam, kjer bi bilo najbolj potrebno. Ali bomo res dopustili, da se bomo dokončno sprli v občini in da bomo edina občina v Sloveniji, ki je odpopkalcu komandanta OŠTO zaradi tega primera?« je vprašala predsednica Mijovičeva in dodala, da naj bi s to zadevo naredila že tretjo politično napako, čeprav ji »nobena od treh ni bila dokazana.«

Karel Vehovar je menil, da je ocena komisije absolutno utemeljena, da pa res ne bi bilo dobro, če bi bila Sevnica izjema, prva, ki bi tako ukrepala. Dr. Cveto Gradišar je dejal, da komisija ni delala samo čustveno, stvari pa je treba postaviti strateško.

P. PERC

VOLILNI ZBOR

KRŠKO — V četrtek, 14. junija, ob 19. uri bo v veliki dvorani skupščine občine Krško volilni zbor Socialdemokratske zveze Slovenije — območne organizacije Krško. Na njej bodo med drugim sodelovali tudi najvišji predstavniki stranke, predsednik SDZS in Demosa dr. Jože Pučnik in generalni tajnik SDZS Slovenije Erik Modic.

Srebrni znaki za delo v sindikatih

V petek so jih podelili sedmim aktivistom

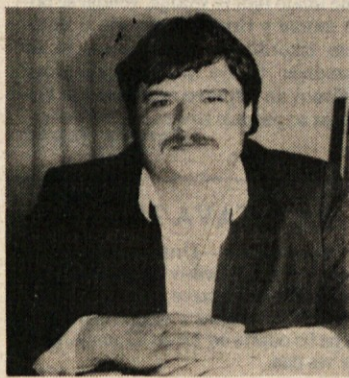
BREŽICE — Občinski svet Zveze svobodnih sindikatov je v letošnjem letu svojim aktivistom namenil sedem srebrnih znakov. Marija Ferk iz osnovne šole Cerklje ob Krki ga je prejela za svoje delo v osnovni organizaciji, v organih upravljanja šole in za delo v organih skupnosti za vzgojo in izobraževanje. Irmu Fifnjo so podelili srebrni znak za njeno delo v konferenci osnovnih organizacij, za izvajanje kulturnih akcij ter za reševanje socialne problematike delavcev in upokojencev njenega podjetja Slovin »Vino Bizeljsko-Brežice«.

Za svoje delo v občinskem svetu in za prizadevanje pri reševanju vprašanj upokojencev in invalidov je bil nagraden tudi Rudi Požar, predsednik Društva upokojencev Brežice. Miha Račič si je srebrni znak prislužil z delom v osnovni organizaciji, še posebno ob iskanju humanih rešitev pri praznopolnjenju in ugotavljanju presežkov delavcev v Tovarni pohištva Brežice. Jože Tomc iz Term Čatež je prejel srebrni znak za uspešno delo v občinskem, medobčinskem in republiškem sindikalnem svetu. Jože Volčanjan pa za delo v osnovni organizaciji ter za uveljavljanje zahtev in interesov delavcev pred organi upravljanja v Podjetju za vzdrževanje voz Dobova.

B. D.

AKCIJA JE USPELA

BREŽICE — Slabo vreme je sicer preprečilo, da bi dobrodelno prireditve, ki je bila v soboto zvečer, izvedli na grajskem dvorišču, ni pa moglo uničiti dobrega namena organizatorjev. Lepo število nastopajočih, ki so se odzvali akciji, se je predstavilo kar v telovadnici brežiške gimnazije. Program je bil pester in obsežen, gledalci pa so se nanj lepo odzivali. Prireditve je tudi sicer požela obilo moralne podpore, ki govori o tem, da so se Brežičani dokončno odločili za nakup vrtnih stolov za grajsko dvorišče. Tako odločitev je podprlo tudi 254 gledalcev, ki so s tem, ko so plačali vstopnino, že priložili prvih 12 tisočakov za nakup.

Lado Lopert

Kmetije tolikšnih obremenitev ne bodo prenesle, saj bi za plačilo letnega prispevka morale prodati po dve do tri glave živine, kar jih bo spravilo na beaško palico. Dobička že zdaj ni, saj predstavljajo izdatki za gnojila, škropiva, semena, nafto in vzdrževanje strojev že 90 odst. stroškov, kar je posledica prenikavih odkupnih cen kmetijskih pridelkov.

Tudi obrtniki se ubadajo z velikimi težavami in zanje ugotavlja Lopert, da

Univerza dala znanje tisočerm

Pri delavski univerzi Krško po novem tudi avto šola — Jeseni še oddelek višje šole za vzgojiteljice — Letno se izobražuje okrog 2000 ljudi

KRŠKO — »Do leta 1980 je bila družba še dokaj naklonjena delavskim univerzam, z uvedbo usmerjenega izobraževanja pa prihaja do velike prelomnice, ko je delavska univerza postajala iz sistema vzgoje in izobraževanja. Delavska univerza se od tedaj bori za obstoj, čeprav so politike in družbe polna usta, da je znanje potrebno, da nas le to lahko izvleče iz krize in pripelje v Evropo 92.« pravi direktorica krške delavske univerze Monika Novšak na vprašanje, kako so spremembe v družbi vplivale na položaj delavskih univerz.

»O tem bi verjetno še več lahko povedal Slavko Šribar, ki je bil kar 16 let za krmilom DU Krško,« skromno do da Novšakova, ki šele slabo leto vodi to ustanovo. Toda tudi v tem kratkem času, pa tudi glede na izkušnje pri vodenju podobne ustanove poprej v Sevnici je Monika Novšak zaznala siceršnjo pripravljenost za razumevanje njihovih težav in položaja, a ob splošnem pomanj-

kanju denarja je to kaj slaba tolažba. Zatorej se direktorica DU Krško dobro zaveda, da se morajo tudi oni, nekoliko grobo rečeno, pojavljati na trgu s svojimi, čim bolj kakovostnimi in poceni storitvami, skratka konkurenčnimi. Ene takih uspešnih poslovno-komercialnih potez DU Krško je bila ustanovitev avto šole pred enim mesecem. Po nekaterih ocenah naj bi bila kakovost te šole

boljša kot pri AMD, predvsem pa razbitje dosedanjega monopola AMD pomeni zdravo konkurenco. Kandidati pri avto šoli DU Krško čakajo največ 14 dni, pri AMD pa tudi 6 mesecev in več, da sploh pridejo na vrsto za tečaj. Kje je šele potem vožnja in izpit!

Pa pomembno 30-letno pedagoško, andragoško, izobraževalno in vzgojno poslanstvo je naposled krška delavska univerza prejela letošnje občinsko priznanje. Če vemo, da vsako leto obiskuje različne šole in tečaje DU Krško od 1500 do 2000 ljudi, potem je jasno, kolikšni množici je ta ustanova pomagala do novih znanj ali k njihovem izpolnjevanju. DU Krško prireja na osnovni, srednji ekonomski, komercialni in trgovsko-poslovske šoli, višji upravni šoli, pedagoški akademiji Maribor — smer prof. razrednega pouka, jeseni pa odpirajo še oddelek višje šole za vzgojiteljice. Tečajev je letno takole

• Delavska univerza v Krškem se zaveda, da bo veliko dela tudi s pridobivanjem novih znanj delavcev, ki se bodo v vse večjem številu pojavljali kot tehnološki ali ekonomski presežki. V marsikakšnem okolju sploh ne vedo, kako bi se lotili tega občutljivega vprašanja, gotovo pa je, da tako izobraževanje oz. prekvalifikacije, kar sploh ni več tako poceni, ne morejo biti le skrb prizadetih delavcev.

40 do 50, predvsem gre za učenje tujih jezikov. Zanimivo je, da so za potrebe Sopa pripravili tudi tečaj iz rusčine!

P. P.

čeprev tega ni poimenoval. Kmet Jože Kunšek pa je rekel, da je Kotar vrhunski strokovnjak, ki zna svoje znanje tudi

• Navkljub vztrajanju nekaterih odbornikov, naj mandat Kožar vendarle pove, kateri člani vlade so bili zamenjani v zadnjih dneh pred skupščino zaradi nenačelnih pritiskov, kdo je torej držal »figo v žepu«, Kožar tega ni hotel povedati, rekoč, da ne pristaja na nikakršno razčiščevanje v imenu demokracije, »ker boste slej ko prej prisiljeni sestiti skupaj«. Je pa znova poudaril, da je ocenil, da v takih razmerah pač ne bi imel možnosti za uspešno delo. Na predlog podžupana Antona Korena so zatem, navzlic nekaterim pomislekom, le imenovali 4-člansko medstrankarsko komisijo, ki jo bo vodil nestrankarski odbornik dr. Zdravko Groboljšek. Ta komisija naj bi v 14 dneh poiskala novega, za vse stranke sprejemljivega mandatarja vlade.

vnovčiti, in bi potemtakem bil povsem sprejemljiv za kmete.

P. PERC

Sindikato v klic k razumu in strpnosti

Odziv krškega Demosa

KRŠKO — »Razumemo, da je v večstrankarskem sistemu zelo težko sestaviti primeren izvršni svet, s katerim bi bili vsi zadovoljni. Zato tudi ne želimo ničesar vsiljevati ali idealizirati. Dpozarjamo pa vas na odgovornost do volivcev, ki so na svobodnih volitvah zupali strankinemu programu ali pa sosomezniku,« je med drugim rečeno v klicu k razumu in strpnosti, ki ga je predsednik občinskega sveta svobodnih sindikatov Krškega Jože Černoša naložil na predsedstvo skupščine občine in vodstva strank v Krškem.

Sindikati opozarja na nakopičene težave v gospodarstvu, družbenih dejavnostih in infrastrukturi, ki kličejo k hiri in rešitvam ali vsaj k reševanju zagat. Nekaj podjetij je kljub dobrim in perspektivnim programom praktično pred stečajem, družbene dejavnosti ne vedo, kaj bo z njimi, saj ni rešeno financiranje občinskega dela programa (obstoječi odlok pa velja do 30. 6. 1990), brez rešev pa so tudi nekateri prostorski posegi, ki so vezani na spremembo družbenega plana. Zato sindikat poziva odbornike k razumu in strpnosti, sklicuje se na svojih 7300 članov, meni pa, da brez strokovno sestavljenega izvršnega sveta si niti ni moč predstavljati učinkovitih ukrepov v prid 28000 občanom.

Pri krškem Demosu so na ta sindikalni poziv reagirali tudi v vprašanjem, ali ni konec enoumja in zakaj ne biti tudi proti. »Mandatarja nismo odstopili, ampak se je sam »odstopil«. Res pa je, pravijo pri Demosu, da niso hoteli sodelovati v kadrovske kombinatoriki in kuhinjah, kjer se dela po starem, se pravi v senci »velikih in malih mož«. »Bili so ljudje, ki so bili izigrani s številkami, zdaj pa hočemo biti ljudje brez števil«, poudarjajo pri Demosu in opozarjajo sindikat, da je med 7300 člani, s katerimi se trkajo po prsih, tudi dosti njihovih ljudi.

P. P.

M. MIKELN NOVI MANDATAR

KRŠKO — S 64 glasovi za in ob 11 vzdržanih so v ponedeljek odborniki krške občinske skupščine za novega mandatarja izvolili 58-letnega magistra veterine Miroslava Mikeln, zdaj načelnika Medobčinskega inšpektorata Krško. Mikelnovo kandiduro je predlagal Demos, podprlo pa jo je s podpisi 35 odbornikov, medtem ko je kandidaturu Silvane Mozer podprlo 13 odbornikov. Mozerjeva pa je odstopila od kandidature, ker je menila, da je treba čimprej odpraviti sedanje brezvladje, ki da hromi delo. Mikeln, ki se je kot neodvisen kandidat predstavil s prikupnimi pogledi na delo prihodnje vlade. Odborniki so z dnevnega reda ponedeljkove seje umaknili predlog sprememb občinskega družbenega plana za obdobje 1986 — 2000 in srednjeročnega plana občine 1986 — 1990, v 30-dnevno javno razpravo pa so dali osnutek sprememb in dopolnitev dolgoročnega in srednjeročnega občinskega plana, in sicer na pobudo tovarne Videm, ki pa mora hkrati predložiti tudi program ekološke sanacije.

Sevnica ostaja brez nove vlade

Mandatar Leopold Kožar je odstopil še pred volitvami novega izvršnega sveta — Navzkrižni interesi strank — Nekateri so še vedno sužnji ideje

SEVNICA — Sevniška občina še vsaj kakšen mesec ne bo imela nove vlade. Na zadnjem skupnem zasedanju vseh treh zborov sevniške občinske skupščine je namreč mandat Leopold Kožar po predstavitvi ohlapnega programa dela novega izvršnega sveta in njegovih 15 članov ter pomislekih dveh odbornikov o primernosti dveh članov nove vlade, osupnil pravzaprav vse prisotne na seji, ko je izjavil, da zaradi slabega zaupanja vrača mandat.

Kožar si je po splošnem mnenju skušal pridobiti za večino sprejemljivo ekipo sodelavcev, strokovno dovolj pokovanih, a ne preveč zaletavih oseb. Ker strokovnjakov v sevniški občini ni na pretek, je Kožar privabil za predstojnika enega izmed oddelkov vlade še kolega iz občinske uprave Ljubljana (Mose) Polje, od koder prihaja tudi sam. Kožar se je pogovarjal pri sestavljanju vlade s predstavniki vseh strank, spoštoval je vsak predlog, bil pa je tudi v stiku z županjo. Toda navzkrižje interesov med strankami je po njegovem preveliko. Spoznal je, da so nekateri sužnji ideje in so mu skušali še zadnji hip podkiniti »svojega človeka«, ne glede na že dogovorjeno.

Res bo držalo, da se morajo prav vsi strankarski prvaki zavesti, da bo treba spet zelo kmalu sestiti v isto klopi s takimi, ki imajo zelo različne ideologije, kot je dejal odstopljeni mandatar, res pa je tu-

Igor Obradinovič — med slikanjem

V nadrealističnem slogu

V razstavišču Pri slonu razstavlja svoja novejša dela novomeški slikar Igor Obradinovič

NOVO MESTO — V razstavišču Pri slonu se z večjo razstavo svojih novejših del predstavlja novomeški slikar Igor Obradinovič. Razstavo si je zaradi njene obsežnosti zamislil v treh delih. Otvoritev prvega dela je bila v petek, 1. junija, otvoritev drugega teden kasneje, otvoritev tretjega dela pa bo jutri, v petek, 15. junija, tudi tokrat ob 19. uri.

Čeprav Igor Obradinovič razmeroma že dolgo ustvarja, je širši javnosti bolj malo znan. Pred leti se je s samostojno razstavo sicer že predstavil, in sicer prav v tem razstavišču, kjer razstavlja tokrat, nekajkrat je bilo moč njegova dela videti tudi na skupinskih razstavah, a to je bržkone premalo, da bi vzbudil večjo pozornost obiskovalcev. Bi jo pa nedvomno zaslužil, če že ne zaradi drugega, pa vsaj zaradi sloga, načina, v katerem ustvarja.

Med tako imenovanimi ljubiteljskimi slikarji je Igor Obradinovič izjema prav zaradi sloga in izraza, saj se je v nasprotju z drugimi oprjel nadrealizma, sloga, ki je dosegel vrh s Salvatorjem Dalijem. Vendar je nadrealizem Obradinoviča tako rekoč le uokvirjen prostor za njegovo lastno raziskovanje.

»Njegova najnovejša dela kažejo delni odklon od 'klasičnega' načina nadrealističnih interpretacij,« je zapisal umetnostni zgodovinar Jožef Matijevič. Odklon vidi v tem, da poskuša slikar zamisliti posodobiti tako, da slikovno polje razširja v prostor. To dosega z nanosom reliefne keramične maske na sliko. »Obradinovič veliko eksperimentira in poskuša najti izvirne rešitve ter odkriti idealno združitev kiparske in slikarske tehnike,« pravi Matijevič. I. Z.

Ustvarjalnost v sliki in besedi

V razstavišču Krke se z likovnimi deli predstavlja 31 obiskovalcev likovne delavnice mladih, nastopilo pa je tudi 16 mladih literatov iz osnovnih šol

NOVO MESTO — V razstavnici avli Krke v Ločni so le nekaj dni potem, ko se je tam iztekel 13. dolenjski knjižni sejem, pripravili razstavo del, nastalih v likovni delavnici mladih. V tem šolskem letu je likovno delavnico, ki je imela sedež na OŠ Grm, obiskovalo 35 učencev iz višjih razredov osnovnih in iz srednjih šol v Novem mestu.

Pod vodstvom mentorjev Jožeta Marinča, Nika Goloba, Jožeta Kumra, Ane Guštin in Marina Beroviča so mladi ustvarjali tihožitja in barvne monotipije, risali portrete, slikali s suhimi pasteli in barvnimi kredami ter oblikovali predmete iz gline. Vse to je zdaj videti na razstavi, seveda v izboru, ki obsega dela 31 udeležencev likovne delavnice; vsi namreč niso do konca vztrajali v njej.

Na otvoritvi razstave 7. junija je o razstavljenih delih in o delovanju likovne delavnice, ustanovljene v drugem polletju šolskega leta 1988/89, zlasti še o načinu dela z mladimi likovnimi talenti, govoril šolski pedagog Branko Šuster, eden od najbolj zagnanih organizatorjev likovne delavnice.

Poudaril je, da more vsako razstavljeno delo več povedati, kako mladi sprejemajo in doživljajo likovno umetnost, kot lahko stori on sam z besedo.

Preden so bili navzoči povabljeni na ogled te razstave, so se s svojimi literarnimi spisi predstavili mladi literati iz nekaterih osnovnih šol v novomeški občini. Nastopilo je šestnajst učencev iz OŠ Žužemberk, Mirna Peč pa iz novomeških OŠ Milka Šobar-Nataša, Grm in Katja Rupena, katerih dela je pregledala in za to prireditev izbrala posebna komisija. Mladim literatom je nekaj spodbudnih besed povedal pesnik Ivan Perhaj, predsednik odbora za literarno

Večer glasbenih utrinkov ob slovesu

Na zaključni prireditvi v tem šolskem letu so se v petek predstavili solisti, komorne skupine, oba pevski zbora in oba orkestra novomeške glasbene šole

NOVO MESTO — Na temno ozadje odra projicirana silhueta Novega mesta z znamenito kapiteljsko cerkvijo, na levi strani te podobe pa »ujedkan« velik bel violinski ključ — znamenje, pod katerim živi glasba. To je bil ves dekor, vsa scena večerne prireditve v petek, 8. junija, v Domu kulture, na kateri je nekaj utrinkov iz svoje dejavnosti v iztekajočem se šolskem letu 1989/90 predstavila novomeška glasbena šola.

To je bil koncertni kolaž, v katerem so se prepletali zvoki posameznih instrumentov, petje, »govorica« skupine instrumentov, vse do muziciranja v orkestralni zasedbi. Nastopili so solisti in med njimi tudi tisti, ki so bili uspešni na letošnjem republiškem tekmovanju v Titovem Velenju (npr. trobentač Jernej Kermc, klavirski duo Barbara Žagar in Leticia Yebuah), komorne skupine, dva pevski zbora in dva orkestra. Obiskovalci so bili še posebej pozorni ob nastopih obeh zborov, ki sta se odlično odrezala na nedavni republiški reviji v Zagorju. Tako otroški zbor, ki ga vodi Cvetka Hribar, kot tudi mešani mladinski zbor, ki ga vodi Jožica Bradač, sta se uvrstila med tiste, ki bodo prihodnje leto nastopili na mednarodnem mladinskem pevskem festivalu v Celju, mladinski zbor celo v tekmovalni kategoriji.

Poslušalci so z zanimanjem prisluhnili tudi harmonikarskemu orkestru in komornemu orkestru, ki ju vodi Zdravko Hribar, ravnatelj glasbene šole. Oba sta se predstavila kot ubrana sestava, lepe perspektive pa se obetajo pred-

vsem komornemu orkestru, ki združuje zdajšnje in nekdanje učence ter učitelje glasbene šole, dirigent Zdravko Hribar pa zanj piše priredbe in lastne skladbe. Komorni zbor se je javnosti prvič pred-

21. pevski tabor je prestavljen na 24. junij

ŠENTVID PRI STIČNI — 21. tabor slovenskih pevskih zborov bo šele v nedeljo, 24. junija, in ne že to nedeljo, kot so sprva načrtovali. Za prestavitve za en teden so ga organizatorji odločili zato, da bodo na taboru lahko nastopili tudi cerkveni zbori, ki sicer, če bi bila prireditev v nedeljo, 17. junija, ne bi mogli. Danes je namreč velik cerk-

• **Govornik na 21. taboru slovenskih pevskih zborov v Šentvidu pri Stični bo predsednik nove slovenske vlade Lojze Peterle. Ko so ga organizatorji prosili, če bi govoril na tem največjem shodu slovenskih pevcev, je dolžnost z veseljem sprejel in dejal, da je že do zdaj vsako leto spremljal pevška dogajanja v Šentvidu pri Stični.**

veni praznik (sveto rešnje telo), v nedeljo pa bodo procesije; na vseh teh slovesnostih bodo seveda sodelovali tudi cerkveni pevci.

Za letošnji tabor je prijavičenih 232 zborov, ki štejejo skupaj nad 6.500 pevcev in pevk. Na skupnem nastopu, ko bo združene zore spremljala godba, bo dirigent Franc Gornik iz Ljubljane. Mešane zore bo vodila Adrijana Požun — Pavlovič iz Celja, moške Andraž Hauptman iz Ljubljane, ženske pa Karmina Šilec iz Maribora.

Vsebinske priprave teko po načrtu in h koncu. V okviru teh priprav so pred dnevi izvedli še drugi načrtovani seminar za zborovodje in tudi na tem se jih je zbralo lepo število — prek 100. Na seminarju so pregledali koncertni program in medsebojno uskladili izvedbo posameznih pesmi. Nekoliko zamuja le materialni del te največje slovenske pevške prireditve, zato jim bo predstavitev za en teden prišla kar prav.

I. Z.

dejavnost pri novomeški ZKO, in jim v spomin na to srečanje podelil knjige. Kulturni program je z glasbenimi točkami popestrila instrumentalna skupina učencev OŠ Dolenjske Toplice pod vodstvom Alenke Novak. Predsednica KUD Krka Marija Zvegljič je dejala, da šteje kulturno društvo tovarne zdravil to predstavitev ustvarjalnosti mladih tudi za svojo prireditev, in povabila navzoče, naj pridejo na tako prireditev spet čez kako leto.

PREDSTAVILI SO SE V KRKI — Ob otvoritvi razstave Likovna delavnica mladih, na kateri sodeluje s svojimi deli 31 novomeških osnovnošolcev in srednješolcev, je bil v razstavišču Krke v Ločni tudi kulturni program. Nastopili so mladi glasbeniki iz Dolenjskih Toplic (na sliki levo) in mladi literati iz osnovnih šol v novomeški občini (sedijo v ozadju). Razstava Likovna delavnica mladih bo poslej vsako leto v prostorih novomeške tovarne zdravil. (Foto: I. Zoran)

Slovenski kulturi minus 5 odstotkov?

Slovenska kultura ni bila še nikoli tako slabo plačana, kot je zdaj. Sergij Pelhan, prvi mož programskega odbora za kulturo pri republiški vladi, zatrjuje, da bo moč do konca junija uresničiti le 40 odstotkov letnega nacionalnega programa, ne pa načrtovanih 60 odstotkov, kar je celo v obdobju tako kritizirane samouprave vseskozi uspevalo. Čeprav je vse, kar je povezano s financiranjem kulture, že doslej viselo na zelo tanki nitki, pa se obetajo še bolj črni dnevi. Napovedalo jih je pismo, ki ga je finančno ministrstvo minuli teden poslalo kulturnemu ministrstvu. V tem pismu je namreč najavljeno, da bo kultura poslej dobila 5 odstotkov manj denarja, kot ga je dobivala do zdaj, enako znižanje pa bo prizadelo tudi raziskovalno dejavnost in zdravstvo. Sklep o znižanju naj bi Bučarjeva skupščina sprejela na juljskem zasedanju. Pismo finančnega ministrstva je po pričakovanju sprožilo hude reakcije in razprave med kulturniki in organi za kulturo. Med prvimi se je odzval Pelhanov programski odbor in ostro protestiral proti najavljenemu ukrepu, hkrati pa je sklenil, da bo od finančnega ministra zahteval podrobno utemeljitev za znižanje denarja kulturi. Ob tem je odbor poudaril, da je bila vrednost kulturnega dela že v minulih obdobjih stalno podcenjena, posledica tega pa je, da je plačilo za najnovejša dela v kulturi še vedno nižje od zajamčenega osebnega dohodka. Če bo obveljalo znižanje, to ne bo

prizadelo samo delavce v kulturi, ampak tudi dejavnost. Znižanje denarja za 5 odstotkov namreč že pomeni tak udarec, da bi se že precej razpokana stavba kulture pod njim nevarno zamajala, če se že ne bi začela rušiti. Kaj bi to pomenilo za samo kulturo pa tudi za Republiko Slovenijo, njeno samostojnost in suverenost, in to prav v času, ko vsi skoraj evforično prisegamo na Evropo, si najbrž nobeden, ki mu je količkaj za slovenstvo, ne more niti predstavljati.

Nova slovenska oblast bo morala prej ko slej sprevideti, da kultura ni samo ljubiteljsko prepevanje, igranje na frajtonarico, »povšteranca«, listanje po literaturi iz kioska ipd., kar resda manj stane, ampak je kultura mnogo več. Je avtonomna dejavnost, temelj narodove samobitnosti. Svoj glas bi moral zdaj krepko povzdigniti Slovenski kulturni zbor, ki se je minuli teden v Cankarjevem domu, samo dan pred dostavo pisma finančnega ministrstva, oklical za tistega, ki bo varoval avtonomijo kulturne ustvarjalnosti in odpiral vizije kulturnega razvoja, od nove vlade pa zahteval, da nameni za kulturo dovolj velik del narodnega dohodka. Nekaj mu nedvomno lahko uspe: vladi nakopati jezo vseh kulturnikov in ustvarjalcev za vsesplošno stavko kulturnih delavcev. Morebiti ima nova oblast več poslušaja za stavke kot za razumno razreševanje problematike, le da potrepeljivi kulturni delavci te metode še niso preizkusili, pa čeprav bi jo lahko že pod prejšnjo monistično vladavino. Sicer pa se je treba vprašati: ali je res potrebno šele s stankami dokazovati, da kultura ne more rešiti potopa gospodarstva, kamor napovedano znižanje denarja zanjo očito meri?

I. ZORAN

kultura in izobraževanje

O bardu z Mirne

Jutri bodo počastili izid pesniške zbirke Vida Ambrožiča

MIRNA — Novi časi nam marsikaj odkrivajo, kar do zdaj ali ni smelo ali pa ne moglo na svetlo, in med take stvari sodi tudi literarna zapuščina Vida Ambrožiča, pesniškega samouka z Mirne.

Že pred devetindvajsetimi leti se mu je iztekla življenjska pot in počiva v Gorenji vasi. Njegovo življenje je bilo desetniško, saj kot nezakončni sin, ki je zgodaj izgubil mater, nikoli ni imel pravega doma. To ga je bržkone murnovsko zaznamovalo, da je vzljubil naravo in začel dokaj zgodaj pesnikovati. Usoda mu je namenila kalvarijo prve svetovne vojne, doživel je krvavi Doberdob in judenburški upor »kranjskih Janezov«, bil Maistrov vojak. Druga svetovna vojna ga je zatekla v Domžalah, kjer si je želel ustvariti družino, a mu ni bilo dano imeti otrok, zato je posvojil nekajmesečnega rejčeka. Pred smrtnimi sencami kljukastega križarja je s svojimi zateki na Dolenjsko. Vsi so preživeli in poslej tu za stalno ostali.

Ambrožičeva življenjska pot je razvidna iz njegovih pesmi, ki jih je pisal leto za letom in dan za dnem celih 50 let — od leta 1909 do leta 1959. Nekaj pesmi je objavil v predvojni časopisih, tudi v Dolenjskih novicah, v glavnem pa je njegovo delo ostalo v zajetnih svežnjih rokopisov. Njegov posinovljenec Gordan Ambrožič je dal rokopise skrbno pretipkati in razporediti v več zajetnih map, nedavno pa se je odločil, da bo izdal in založil knjigo pesmi svojega krušnega očeta.

Pesniška zbirka Vida Ambrožiča je te dni izšla pod naslovom Vino mladosti se je povrelo in jo bodo jutri, v petek, 15. junija, ob 19. uri predstavili v kulturnem domu na Mirni. O avtorju in njegovih pesmih bosta govorili mag. Marija Stanonik in prof. Anica Mahnič, ki je napisala tudi spremno besedo za knjigo pod naslovom Bard z Mirne. Pesmi bodo recitali Barica Kraljevska, ravnateljica OŠ Mirna, in mirenski učenci, prireditev pa bodo s svojim nastopom popestrili pevci mirenske Svobode. I. Z.

Poletna literarna šola 90

Potekala bo ob koncu junija v Radencih — Ogled filma Veter v mreži in pogovor z režiserjem

RADENCI — Poletna literarna šola, ki jo pripravlja odbor za literarno dejavnost pri ZKO Slovenije, bo tudi letos v Radencih, in to od 25. do 29. junija v Domu učencev SŠGT v Prisojni ulici. Šola je namenjena vsem, ki se zanimajo za literaturo, od urednikov literarnih glasil in revij, mentorjev in članov literarnih skupin v šolah, klubih in delovnih organizacijah

pa vse do mladih ustvarjalcev, knjižničarjev, predsednikov in članov odborov za literarno dejavnost v občinah ter slavistov v osnovnih in srednjih šolah.

In kako bo potekalo delo? Tudi letos bodo v literarni šoli nadaljevali s spoznavanjem nekaterih tujih književnosti (španske in brazilske), posvetili se bodo pisanju za gledališče, slovenski poeziji in novemu slovenskemu pravopisu. Predavatelji bodo priznani poznavalci in strokovnjaki za posamezna področja: mag. Branka Kalenič-Ramšak, mag. Jasmina Markič, Vili Ravnjak, dr. Janez Dular, Vlado Žabot, dr. Drago Žagar, dr. Meta Grosman in drugi. Mladi ustvarjalci se bodo ob popoldnevih zbirali v pisateljski delavnici, mentorji in knjižničarji pa se bodo posvetili delu, povezanemu z bralno značko. Tovrstne pogovore bodo vodili Igor Longyka, Miha Mohor, Saša Vegri, Benjamin Gracer, Jože in Danica Zupan (iz Šentruperta) in drugi.

Za udeležence poletne literarne šole bodo pripravili tudi dve spremljevalni prireditvi. Na literarnem večeru se bosta predstavila pisatelja Marjan Tomšič in Vlado Žabot, na filmskem večeru pa si bodo obiskovalci ogledali film Veter v mreži in se pogovarjali s scenaristom režiserjem in montažerjem Filipom Robarjem-Dorinom, vodjem Novomeških alternativ.

Prijave bo ZKO Slovenije sprejemala do vključno 18. junija. Že predtem, do 15. junija, pa je treba plačati 450 diršolnine — po tem datumu bo šolnine dražja (500 din). Kdor bo v redu poravnal šolnino, bo prejel knjigo Šol: kreativnega pisanja, ki jo je izdal Aleph Pravzaprav je ta knjiga že vračunana šolnino.

ŠTUDENTJE ALU V KRŠKEM

KRŠKO — V galeriji Krško je že drugi teden, od ponedeljka, 4. junija, odprta razstava del 22 študentov 1. letnika Akademije za likovno umetnost v Ljubljani. Študentje so se predstavili z deli v raznih tehnikah, največ v akvarelu.

J. KOTAR IN J. ORAČ NAGRAJENKA ROGAŠKA 90

ROGATEC — V Rogaški Slatini so od 7. do 10. junija izvedli že peti mednarodni slikarski ekstemore Rogaška 1990. Sodelovalo je 48 slikarjev, ki so ustvarili 70 del. Mednarodna strokovna žirija je veliko nagrado prisodila Wang Huiqin-Saje, slikarki kitajskega rodu, ki živi v Sloveniji. Nagrajena sta bila tudi novomeška slikarja Jože Kotar in Janko Orač. Razstava izbranih del, nastalih na tem ekstemoru, bo v Zdravilišču Rogaška Slatina odprta do 6. junija.

pisma in odmevi

Ostaja po starem?

Nova oblast že pozablja na volivce?

Volivci smo zelo zaupali SKZ in novim strankam, saj so veliko obljubljale in tudi dobile veliko glasov. Kot pa kaže, se je zopet ponovila stara igra. Vse obljube so bile namesto predvolilnega golaža. Občine še naprej ponujajo v prodajo nacionalizirane lokale, tudi o vračilu zemlje in obnovi krivičnih kulaskih in ostalih procesov ni nič slišati. Volivci se počutijo prevarani. Prejšnji oblastniki so veliko presedeli na sejah in konferencah, novi ponavljajo isto. Novo je edino to, da so zmanjšali aparat na CK in drugih komitejih, drugje pa se ni nič spremenilo. Mislim, da bi bil že čas, da Demos javno sporoča vsak mesec, kaj se je naredilo na tem področju. Sicer bomo popolnoma zgubili zaupanje. Dobro vemo, da so težave, vendar bi oblast morala začeti delati v omenjeni smeri. V prvo vrsto pri tem delu bi morali priti gozdovi, ki so sedaj last GG, takoj zatem je treba začeti vračati krivično odvzeto zemljo. Veliko ljudi, ki se jim je zgodila krivica, je že pomrlo — nikar ne čakajmo, da umre še druga generacija. Demos in SKZ, pa brez zamere!

F. DERGANČ

ŠE O PIJETI

Piscu bodičke Pieteta dajem še enkrat možnost, da brez večnega truda izpolni svojo delovno obveznost, da me še enkrat opljuva kot največjega grešnika. Jaz za svojo resnico vem, ne mislim je vsiljevati človeku, ki mu je blatenje pošteni prizadevnih ljudi plačano opravilo. Ne mislim mu tudi več odgovarjati, ker me je groza ob njegovem vlačanju nič krivega umrlega po časopisu. Da pa mu ne bo zmanjkalo dela in ker so mu delovni, prizadevni ljudje dobra inspiracija za pisanje »bodičk«, naj obišče prizadevnega starejšega občana, ki je svoje življenjske delovne obveznosti že opravil in si zaslužil počitek, a še vedno najde smisel v delu, tudi v okopavanju tujih vrtov za Savo. Njegova motika res ne ropoče kot kosilnica, a pisec s tako bujno fantazijo bo že znal kaj napisati, morda celo kaj prijetnega, koristnega.

VIDA KAČIČNIK
Sevnica

NAPOSLED CESTA

Že lansko leto je bilo v Primorskem asfaltiranih prek 6 km cest, med njimi tudi cesta proti Šentlovrencu do meje med litjsko in trebanjsko občino. Sedaj pa so delavci Cestnega podjetja Novo mesto asfaltirali še preostali (trebanjski) del te ceste do Šentlovrca. Tako je Primorskovo končno dobilo asfaltno povezavo s svetom. Trebanjci so se za asfaltiranje odločili, ker ima veliko prebivalcev iz te občine v našem kraju vikende in vinograde, cesta pa je bila pred posodobitvijo ob močnejšem deževju skoraj neprevozna. Ta pridobitev je velikega pomena za Primorskovlance, ki so zaposleni v trebanjski občini, in tiste, ki se vozijo na delo v Ljubljano. Omenimo naj še, da se je o tej povezavi govorilo veliko že več let. Zato smo krajanji sedaj toliko bolj veseli.

M. OVNIK
Gradišče

VSEM SKUPAJ HVALA

Zadnje sredo v maju smo imeli na postaji Rdečega križa Kandija-Grm merjenje pritiska, čajanko in predavanje o pravilnem doziranju zdravil. Predavala je dr. Jasna Peče-Janičević, uspešno in zanimivo. Taka srečanja financiramo sami s prostovoljnimi prispevki, sami poskrbimo tudi za prigrizek in pribor. Odzvalo se je nad 40 občanov. Čez poletje bo samo merjenje pritiska, in to vsako prvo in zadnje sredo v mesecu od 16. do 17. ure. V imenu organizacije RK Kandija-Grm se zahvaljujemo za predavanje dr. Jasni Peče-Janičević in za pomoč v zbiranju oblačil osnovni šoli Grm. Hvala tudi vsem občanom, ki so prispevali oblačila, in vsem, ki kakorkoli sodelujejo v naših akcijah.

ANKICA AVGUŠTIN
Nad mlini 45

DRUŽNO NAD KAMENJE

Kmetu Cirilu Plutu, stanujočem na Dvoru pri Žužemberku, so priskočili na pomoč pri čiščenju kamenja s pašnikov na Lopati gasilci iz GD Dvor. Doslej so na tem kamnitem predelu Suhe krajine mladinci in člani društva opravili preki 100 ur dela. Zasluge bodo gasilci namenili za nabavo opreme in tekoče delo društva.

S. M.

Moteč odnos

O zdravnikovem delu

Glede Novolesovega zdravnika dr. Ivana Baloka je bilo slišati vsaj v Novolesu že kar nekaj govorov, pri čemer pa se ljudje ne dotikajo njegove strokovnosti, ampak jih moti odnos dr. Baloka do pacientov oziroma strank. Delavci Novolesa so prepričani, da bi za vse zaposlene iz tega kolektiva lahko veljala enaka merila za bolniško. Verjetno iz tega razloga jih je nekaj že začelo hoditi k drugim zdravnikom, preden pa so zamenjali ordinacijo Novolesovega zdravnika z drugo, so imeli nekateri težave, ko so hoteli dvigniti karton, da bi ga prenesli k drugemu zdravniku. Poznavalci razmer sprašujejo, če kdo v Novolesu kdaj pogleda, kdaj dr. Balok prihaja na delo in kdaj zapuša ordinacijo, tj., koliko časa nameni pregledu bolnih Novolesovih delavcev. Odprto pa je še neko vprašanje. Nanaša se na neki dogodek, po katerem so razpravljali v novomeškem zdravstvenem centru o zdravstvenem stanju stranke, ki je bila šokirana zaradi grobega izpada Novolesovega zdravnika. Odprto je vprašanje zato, ker je ves uradni postopek glede tega dogodka uradno nekako zamrl, kot je videti. Delavci pa bodo o dogodku zanesljivo vpraševali naprej, da se zadeve razčistijo.

Delavec Novolesa

Kaj pa interesi delodajalcev?

Kdo bo podpisoval pogodbe v imenu zasebnih delodajalcev — Združenje delodajalcev in lastnikov

Ker je zdaj aktualno prenavljanje sindikatov, uvajanje pluralizma v sindikalno organiziranost in priprave na sklepanje kolektivnih pogodb, bi rada opozorila na nekatere pomanjkljivosti zakonodaje in prakse na tem področju.

Kot samostojno obrtnico me moti dejstvo, da pri nas nimamo nobenega združenja delodajalcev, ki bi zastopalo njihove resnične interese. Potrebno bi bilo neodvisno združenje — organizacija delodajalcev, ki bi lahko bila partner in sopodpisnik pri sklepanju kolektivnih pogodb. V zdajšnjih pogajanjih ni telesa, ki bi zastopalo interese delodajalcev — lastnikov kapitala. Dosedanje organiziranje v obrtna združenja in njihove zavze se je pokazalo kot neučinkovito in drago, ko se je hkrati z obveznim združevanjem nadziralo in odvajalo kapital in politično moč obrtnikov. Pod krinko strokovnosti, samoupravljanja in soupravljanja je nastal drag, predvsem pa neproduktivni aparati, ki je bil demokratičen in odprt članstvu le nevidno, v resnici pa je bil toga in zaprt organizacija, ki je odzvala možnost odločanja svojim

članom, približno 35 tisočem obrtnikom.

Naše davčne, fiskalne in parafiskalne obremenitve so nadpovprečno velike, če jih primerjamo s tistimi v Zahodni Evropi. Cene naših izdelkov, ki so res visoke, so pogojene z višino dajatev in obremenitev. Prevelik je prometni davek, previsoke so carinske stopnje, preveliki so davki, fiskalna politika je ne-tržno usmerjena. Davek na delovno silo znaša pri nas več kot 100 odstotkov, in to je tudi eden od razlogov, da obrtniki pri nas ne zaposlujejo več delavcev. Izračun kaže, da slovenskega obrtnika že danes stane en zaposlen delavec okrog 1000 dem na mesec.

Vse to navaja k misli, da je popolnoma nepomembno barantanje s plačami, ki ga izvaja bivši režimski sindikalni aparat. Višje plače pomenijo višje prispevke, višji prispevki pa zmanjšujejo možnost zaposlovanja novih delavcev. Kot pravi pregovor, če denarja ni, ga tudi hudiče ne naredi.

Prof. MARINA BAHOVEC,
Ljubljana

Naravnost rečeno: to je prevara

Kmečka stranka razlaga volivcem ozadje predvolilnih političnih manevrov

Čutimo dolžnost, da javnost seznanimo z dogodki okoli volitev župana občine Metlika. Na ustna vprašanja mnogih, ki težko razumete, zakaj po tako prepričljivi volitvi kmečke stranke na volitvah ni v novi skupščini občine Metlika bil izvoljen za predsednika kandidat SKZ, pojasnjujemo:

Najprej moramo opisati dogodek pred splošnimi volitvami 8. in 24. aprila. Demokratična gibanja v občini Metlika so se v primerjavi z drugimi občinami začela pozno. Lahko rečemo, da so se ravno v kmetih vrstah pojavili ljudje, ki so zadnji trenutek prebudili javnost in tako rešili čast vseh občanov. Če se ne bi ravno kmetje zganili, bi ostalo vse po starem in stara oblast bi dalje neovirano in brez opozicije odločala o naši usodi.

Ob politični nezkušenosti, pomanjkanju časa za seznanitev terena in analizo strankarske pripadnosti volivcev tudi zaradi kmečke skromnosti in poštenosti nismo bili prepričani, da lahko na volitvah zmagamo. Zato smo pristali na koalicijo z Zelenimi in mladinci v dobri veri, da so napredujoča, da pošteno mislijo in da tudi oni hodeči sprejembe. Složni in močnejši bi lažje vplivali na tok dogodkov v občini Metlika po volitvah.

Že prve volitve 8. aprila pa so pokazale, da volivci zaupajo kmečki stranki, saj je naš kandidat za poslanca v zboru občin republiške skupščine, inž. Slavko Dragovan, že v prvem krogu s 54% zmagal pred kandidatom iz mladinske in socialistične stranke. Enako je naš kandidat za DPZ na volitvah v 4 dolenjskih občinah dobil med 54 kandidati največ glasov.

Ti rezultati so nas prepričali, da je kmečka stranka med volivci dobro sprejeta in da se bo na volitvah 24. aprila odrezala. Ugotovili smo tudi, da ZSMS — mladinci nimajo veliko izgledov. Kljub novim okoliščinam smo držali besedo in se zavzemali za koalicijo. Niti besede ni bilo o tem, da bi se odcepili in šli samostojno na volitve. Naša propaganda je tekla v smeri volitev cele liste.

Rezultat volitev cele liste dne 24. aprila je bil naslednji:

- Koalicija (kmečka stranka, zeleni, ZSMS) — 1569 glasov
- ZKS — prenovitelji — 673 glasov
- SZD — Zveza socialistov — 327 glasov

Poleg tako močne prednosti liste koalicije ugotavljamo, da so volivci, ki se niso

Še: Izjava Zelenih Novega mesta

»Izjava razumem zgolj kot podeželsko podoživljanje otroške bolezni Zelenih Evrope, ki so od odklanjanja sodelovanja v parlamentu pristali v vladah«

Oglašam se zaradi Izjave Zelenih Novega mesta, (DL 31. maja), pod katero je bil podpisani Programski svet, katerega član sem, vendar pri sestavi izjave nisem sodeloval. Še več. Večini članov programskega sveta je znano moje stališče na eni strani do koalicije oziroma sodelovanja Zelenih v občinski vladi in na drugi strani do ti. »mučnega incidenta« na prvem skupnem zasedanju občinske skupščine. Člani programskega sveta imajo pravico do lastnega mnenja in tudi do nestrižnosti za večino oziroma manjšino. Ravno zaradi tega, ker programski svet ni monolitni blok, ki misli z eno glavo, niti skupina, kjer se mora manjšina podrežati večini, bi bilo logično in demokratično, da se pod izjavo podpišejo člani programskega sveta, ki jo podpirajo. To je njihova pravica in odgovornost. Zato razumem izjavo kot »nasilje« nad drugače mislečimi in jo zaradi tega zavračam iz načelnih in vsebinskih razlogov.

Izjava Braneta Kirna in podpis Andreja Hudoklina sta samo omogočila, da se je osnovno vprašanje, to pa je nasprotovanje kandidaturi Boštjana Kovačiča za predsednika izvršnega sveta, zavilo v hlinjenje načelnosti v smislu, »da bi s tem Zeleni kot gibanje izgubili svojo samostojnost, neodvisnost in gotovo tudi zaupanje naših pristavšev in volivcev.«

To je razvidno tudi iz izjave. Izjava za javnost ne pove nič drugega kot ravno to.

Zakaj člani programskega sveta, ki jih je tako prizadel »ta mučni incident na začetku dela nove pluralne sestave skupščine«, da morajo sprejeti javno izjavo, ni prizadela na primer umazanjava barva, ki jo je imela Krka, in zakaj niso temu ustrezno ukreпали? Najmanj, kar bi lahko storili, je, da bi napisali izjavo (izjema je bil mag. Marjan Ravbar), če ne organizirali protestne zborovanje, kot so to storili krajani Kostanjevice, ali pa storili še kaj bolj konkretnega. Pa ni bilo storjenega nič od tega. Onesnažena Krka pač ni »mučni incident«. To samo dokazuje, da gre bolj za dejavnost na ravni besednega zvezanja in ne udejanjanja programa. Prvo je veliko lažje od tega drugega. Sklicevanje na predvolilno parolo Zelenih Novega mesta kot opravilo za takšno ravnanje kaže popolno nerazumevanje, kaj parlament sploh je. Parlament je oblast. Zeleni smo v tem parlamentu, torej participiramo na oblasti. To pa pomeni, da prevzamemo tudi svoj del odgovornosti za delovanje te oblasti, če to hčemo ali ne. Tisti, ki mislijo, da je možno opraviti zaupanje volivcev tako, da nisi nikjer poleg in vedno v t.i. opoziciji, se zelo motijo. Odgovornost pred volivci smo Zeleni prevzeli s svojim programom, ki ga bomo ali pa ne uresničevali oz. uresničili. Vprašanje je, ali nam bo program uspelo uresničevati tako, da »smo za sodelovanje z vsemi, ki so se nam pripravljali pridružiti, oziroma nas podpreti v prizadevanjih za uresničevanje našega programa.« ali pa tako, da z vstopom v občinsko vladno prevzamemo konkretno odgovornost za področje varstva in urejanja okolja in s tem tudi za uresničevanje našega programa. Za udejanjanje programa ni dovolj samo pripravljenost, temveč je potrebno imeti tudi vzvode oblasti.

Moje stališče je bilo, da moramo Zeleni sprejeti ponudbo mandatarja in prevzeti najmanj resor urbanizma in urejanja prostora. To je naša moralna odgovornost do volivcev in do programa Zelenih. Ali nam ne gre za udejanjanje našega programa in s tem za okolje? Če je to osnovni cilj in smisel organiziranja ter delovanja Zelenih, potem je izjava mlatenje prazne slame. Naše okolje je že danes tako preobremenjeno in raven družbene organiziranosti

SPREMENJEN ČAS OBISKOV V BOLNIŠNICI

NOVO MESTO — Splošna bolnišnica Novo mesto sporoča vsem obiskovalcem bolnišnice, da je novi čas obiskov pacientov od nedeljav in praznikov od 13. ure do 14.30. Čas obiskov ob delavnikih (ponedeljek, sreda in petek) ostane nespremenjen, in sicer od 14.30 do 16.30.

eni etiko, je hvaležen, toda tudi ne pozabi. V kmečki stranki smo pred zadnjimi volitvami župana vedeli, da smo ostali osamljeni, da ne moremo zmagati, toda naš kandidat je izpolnil obvezo do stranke in je šel ponovno v kandidaturo. En dan pred volitvami smo pristali na razgovor z nasprotnim blokom, misleč, da bo ta podpril našega kandidata in da se bo tako popravila nečista igra. Novi župan, ki ga bomo pri naporih za obč. blagor občanov podpirali, bo imel priložnost, da popravi ta predvolilni manevar. Svetujemo mu pa, naj se ogne raznih kuhinj slabih kuharjev. Ne želimo delati krivice mladini, ki je volila in ni bila vključena v razne zakulisne igre. Pozivamo kmečko in vso delovno ter pošteno mislečno mladino, naj se nam pridruži z namenom, da skupno sodelujemo pri razvijanju demokratičnih odnosov v občini. Naši izvoljeni odborniki bodo v skupščini delovali kot opozicija v prid splošnemu razvoju in v smislu predvolilnih obljub.

Ta članek smo napisali za naše volivce, da bodo bolj obveščeni. Nimamo namena polemizirati, ker ne izzivamo nikogar. Za Kmečko stranko Metlike: STANE NEMANIČ, ANTON PEZDIRC, JANEZ STARC

MREŽA ZOPER KOMARJE

Pri nas v hiši je bilo že več let nazaj veliko jeze in vroče krvi, ker so nas množično nadlegovali komarji in nam pili kri. Vsa središča zoper nadležne mrčes so bila neuspešna, saj so priletali novi in novi roji v hišo po eni poti in izletavali napiti po drugi. Komarje sem le zaustavil. V posebej za to izdelan okvir sem napel mrežo in to vse skupaj pričvrstil na balkonska vrata. S tem sem zaprl prehod komarjem — kakšna podobnost z nečin iz naše stvarnosti — z Juga skozi hišo na Sever. Pogledmo od kraljestva insektov v človeško zgodovino. Ta kaže, da se narodi radi selijo z Juga na Sever za delom in pašom, potem pa nazaj nosijo blago. Kaže, da bi bilo zaradi te podobnosti dobro namestiti še kakšno odvrtačno mrežo.

S. ŽELJKO

ter odgovornosti na tem področju na tako nizki ravni, da je govorenje o doseganju nadstrankarskega soglasja in iskanju podpore samo ponoven dokaz, da ali ne razumemo smisla lastnega delovanja ali pa nam resnično ni za okolje. Čeprav se strinjamo, da je varstvo okolja vprašanje prihodnosti človeštva in kot tako obselektivno vprašanje. Konkretna struktura družbe in oblasti pa je druga stvar, zato ni časa za deklarativnost. Deklarativno zavzemanje za naše okolje je pripeljalo leto na leto na uničenje, zato je sedaj čas ukrepanja, in to predvsem na ravni oblasti. Čas je že, da vsak prevzeme odgovornost za javno delovanje. Zeleni smo del tega javnega delovanja. Javnost ne bo ocenjevala Zelenih po številu izjav ali po številu predloženih predlogov v skupščini ali po vzemanju, prizadevanju in pod., temveč po spreminjanju obstoječega. Zeleni Novega mesta smo imeli možnost, da s sodelovanjem v občinski vladi prevzamemo svoj del odgovornosti za izboljšanje kakovosti našega okolja. Sodelovanje v občinski vladi ne pomeni niti izgube samostojnosti, neodvisnosti niti izgube zaupanja volivcev, kot se želi prikazati z izjavo, temveč ravno obratno. To je potrjeno samostojnost, neodvisnost in pravilnost odločitev, da Zeleni nastopimo na volitvah samostojno. Seveda pomeni samostojen nastop istočasno tudi razpovzno odgovornost do volivcev. Nujno je iskanje sogovornikov in sodelavcev tudi s koalicijskimi povezavami. Koalicija ni poguba sama po sebi. Koalicija je možna samo med samostojnimi in enakopravnimi partnerji. Koalicijsko pogodbo je prav tako mogoče v vsakem trenutku preklicati. To ni nič trajnega in večnega. Koalicije se ne sklepajo zaradi koalicije, temveč se preko takšnih povezav uresničujeta konkretni interesi. V konkretnem primeru je to program Zelenih Novega mesta. Tudi v izjavi se ugotavlja, da so predstavniki Demosa in ZSMS-Liberalne stranke sprejeli prioritete Zelenih Novega mesta kot sestavni del programskih izhodišč osnutka koalicijske pogodbe. Torej je bil prisoten konkreten interes. Zakaj zato ne more biti govora o kakršnikoli koaliciji?

Samostojnost, neodvisnost in zaupanje sta posledica programske trdnosti, odločnosti in samozavesti, ne pa stvar podpisa nekega papirja, ki se imenuje koalicijska pogodba, ali podpis predloga, da nekdo kandidira za predsednika izvršnega sveta. Tisti, ki ni prepričan v sebe in mu je bolj udobno, da že naprej razglasa vsako sodelovanje v občinski vladi za izgubo samostojnosti in neodvisnosti, da bi tako naprej odvrnil vsakršno odgovornost za morebitne neuspehe, ni vreden, da participira na oblasti, pa tudi ne, da je koalicijski partner.

Izjava Zelenih Novega mesta razumem tako zgolj kot podeželsko podoživljanje otroške bolezni Zelenih Evrope, ki so od odklanjanja sodelovanja v parlamentu pristali v vladah. Konstruktivnost ni v obstrukciji, temveč v iskanju rešitev in prevzemanju odgovornosti. Ni veličina v nasprotovanju in osebni zameri, temveč v njenem presejanju. Izjava Zelenih Novega mesta je zato tipičen primer podeželske majhnosti. Očitno nismo sposobni preseči lastne plotove in se dvigniti nad osebne občutke. Tudi glasovanje na zadnji seji občinske skupščine je to pokazalo. Delegati Zelenih so glasovali proti novi občinski vladi, istočasno pa razglasila, da smo pripravljene sodelovati z vsakim, ki nas je pripravljen podpreti in z nami sodelovati. Kdo je to, če ne tudi izvršna oblast? Tudi realnost odnosov v občinski skupščini ne govori v prid izjavi in s tem tudi Zelenih. Seveda s tem ne mislim, da nova oblast ne bo »zelena«, bo, toda brez Zelenih. To je to. Zato izjave res ne razumem.

BOJAN FINK

- **Demokracija je organizirano nezaupanje.** (Neznan avtor)
- **Mnogim je največjo nevarnost predstavljala prav služba državne varnosti.** (Repe)
- **Po svetu nas že poznajo kot državo, ki ima 23 milijonov strank.** (Ilič)
- **Ne bodi prvi, ki hiti za novim, ne zadnji, ki se odreka staremu.** (Pope)

ZA DRUGE MEDICINSKE INSTRUMENTE

V sklad za drage medicinske instrumente pri OORK so prispevali: Šuštaršič in Vidmar iz Kristanove 59, Novo mesto — namesto cvetja na grob Tončke Lešnjak 200 din, sindikalna konferenca IMV TOZD TA Novo mesto — namesto venca mami Cirila Lešnjaka 1.000 din, namesto cvetja za pokojno Pavlo Lavrič — sorodniki 3.800 din, Kmetijska zadruga Metlika, sindikat TZO Kooperacija — namesto venca Matekovičevemu očetu 700 din, Čebelsko društvo Novo mesto — namesto cvetja za pokojnega Adolfa Koviča 500 din, družina Škerj, Vrhovčeva 1, Novo mesto — namesto cvetja na grob Janeza Šuštarja 500 din, Dolenjski odvetniški zbor Novo mesto namesto venca na grob Pavli Lavrič iz Vošnjakov 10, Ljubljana, materi našega kolege 3.000 din, dr. Sonja Steklara, Slavka Gruma 45, Novo mesto — namesto izplačanega honorarja za zdravstveno predavanje 210 din.

Vsem darovalcem prisrčna hvala!

V prostorih ljubljanske Filozofske fakultete so 5. junija letos ustanovili Združenje lastnikov razlaščenega premoženja. Kot objavlja združenje v posebnem sporočilu za javnost, ki ga je podpisal predsednik Franc Izgoršek, se bodo člani te nove organizacije skladno s sprejetim pravilnikom zavzemali za razveljavitev zakonov o razlaščenju zasebnega premoženja »državljanov Republike Slovenije v povojnem času« in za vrnitev prisilno odvzetega premoženja in lastninskih pravic.

»Razlaščenje lastniki utemeljujejo svoje zahteve v okviru narodne sprave, ki naj ne bo samo odpuščanje in pozabljanje, ampak tudi poravnava starih krivic.« poudarja združenje. Pri tem pa dodaja, da gre v zvezi s temi lastninskimi razmerji tudi za moralno posthumno rehabilitacijo ljudi, katerih edina krivda je bila, da so bili v svojem času to, kar je danes — kakšna ironija! — ponovno najvišja družbena vrednota sistema: podjetniki. Združenje zahteva udeležbo svojih predstavnikov v novoustanovljenih preiskovalnih delovnih telesih.

F. I.

Odškodnine za razlaščeno premoženje

Zahteva novoustanovljenega Združenja lastnikov razlaščenega premoženja

V prostorih ljubljanske Filozofske fakultete so 5. junija letos ustanovili Združenje lastnikov razlaščenega premoženja. Kot objavlja združenje v posebnem sporočilu za javnost, ki ga je podpisal predsednik Franc Izgoršek, se bodo člani te nove organizacije skladno s sprejetim pravilnikom zavzemali za razveljavitev zakonov o razlaščenju zasebnega premoženja »državljanov Republike Slovenije v povojnem času« in za vrnitev prisilno odvzetega premoženja in lastninskih pravic.

»Razlaščenje lastniki utemeljujejo svoje zahteve v okviru narodne sprave, ki naj ne bo samo odpuščanje in pozabljanje, ampak tudi poravnava starih krivic.« poudarja združenje. Pri tem pa dodaja, da gre v zvezi s temi lastninskimi razmerji tudi za moralno posthumno rehabilitacijo ljudi, katerih edina krivda je bila, da so bili v svojem času to, kar je danes — kakšna ironija! — ponovno najvišja družbena vrednota sistema: podjetniki. Združenje zahteva udeležbo svojih predstavnikov v novoustanovljenih preiskovalnih delovnih telesih.

F. I.

In še enkrat kritizerskemu poročanju na rob Ugovor na ugovor

Janezu Pavlinu ni uspelo v prejšnji številki DL spodbiti niti enega dejstva, ki sem ga zapisal. Zato sedaj stresa jezo in užaljenost. Z njim niti ne bi bilo vredno polemizirati, če ne bi bilo nevarnosti, da kak nepoučen bralec nasede njegovemu pisanju. Pavlin nadaljuje svoje skrivanje za vinnogradniki, kar je nefair, saj je on kot vodja in tajnik privedite odgovoren za nepravilne, ki jih je povzročil s svojim rvanjem. Vinnogradniki so znali privedite speljati tudi prej, pa čeprav brez njega.

V mojem pisanju so bila le dejstva in resničnost lahko kjerkoli dokazem, zato se Janez Pavlin lahko mirno odpravi na častno razsodišče društva novinarjev. Tam bo moral nastopati z dejstvi, ne pa z avtoriteto vodje, ker so minili časi, ko novinarji nismo smeli napisati, kar smo videli ali vedeli, temveč le tisto, kar je o stvari povedal forum ali odbor pa seveda njegov predsednik ali vodja.

Janez Pavlin ponavlja izmišljotino o mojih domnevnih grozljah in pritiskih, saj očitno ne zmore doumeti, da zahteva po spoštovanju zakonov ni v nobeni pravni državi grožnja ali pritisk, temveč je deviantno neupoštevaje predpisov. Njegova izmišljotina je tudi povsem neresna za to: kaj pa naj bi pritiskal in grozil (!?) povprečen posameznik kot jaz obični in kako naj bi jo ustrohalov, ko je za priveditejvo stal kot njen predsednik vodja občinske uprave in cel niz volilnih moči?

Dokler Janez Pavlin ni glavni urednik Dela, bo moral prepuštili odločitev o tem, kaj jaz delam oziroma pokrivam, uredništvo Dela ali pa se bo moral preseliti v neki drug čas, ko so odbori in vodje lahko odločali, dolocali in izbirali, kateri novinarji sme o njih pisati in kaj.

V to, da je teden cvička »celo malce naprejš« kot Vigred, Belokranjski dvomijo, sicer pa naj to Pavlinu povedo kar sami. Ob Vigredi si Pavlin spet hladnokrvno izmišlja (da ne bi znal šteti, namreč ni verjetno), da sem o njej napisal le pet vrst, čeprav sem napisal v treh sestavkih o njej okoli sto besednih vrst. Očitno računa na neobveščeno čenost bralcev.

Primerjanje Miklavža in dedka Mraza s tednom cvička je neresno, čeprav je Janez Pavlin botroval prevelikemu hrupu, zvočnikom in izboru pesmi tudi na prednovoletnem seju in s tem zniževal raven privedite. (No, o tem si lahko ponovno prebere upravičeno ogorčeni zapis svojega sodelavca v DL.) Morda ne bi škodilo, če bi si ob priložnosti ogledal, kako sta brez hrupa prijetna in uspešna miklavževanja in predbožični sejem npr. v Celovcu, kjer imajo s tem že kakšno leto več izkušnosti kot pri nas.

MILOVAN DIMITRIČ

»Socializem je nauk življenja«

Vsoboto je bila v Cankarjevem domu v Ljubljani ustanovljena Socialistična stranka Slovenije. Njene kratice so SSS. »Za ime stranke,« je poudaril Viktor Žakelj, ki je imel uvodni referat, kasneje pa so ga izbrali tudi za predsednika stranke, »izraza naše globoko prepričanje, da humanistična socialistična misel ne sodi v ropotarnico zgodovine, še najmanj na Slovenskem. Izkušnje razvite zahodne Evrope ter tudi naše domače govorijo v prid temu, da so težnje po ekonomsko učinkoviti družbi, ki je hkrati socialno pravična, družbi, ki je odprta za materialne in duhovne pretoke, še vedno realno hotenje ljudi tudi ob koncu drugega tisočletja. Torej v času, ko se oblikujejo poindustrijske podjetniške družbe, ki so bolj kot katerakoli doslej utemeljene na človeku posamezniku, njegovih fizičnih, še posebej pa duhovnih potencialih.«

Za prvi kongres slovenskih socialistov nekateri trdijo, da je bil šest mesecev prepozno ali pa približno prav toliko prezgodaj. Vsekakor drži, da socialisti ob ustanavljanju ne zanjejo klasja, ki se je ob prehajanju iz enostrankarske v večstrankarsko slovensko družbo kar samo vezalo v snopje. V zamudi pa je tudi nekaj prednosti. Če druga ne, zdaj vedo, da šteje njihovo volilno telo od 60.000 do 100.000 ljudi; ker volitve še niso pred vrati, jim ni treba obljubljati niti medu in mleka niti Churchillovih krvi, znoja in solz. Čas jim dovoljuje in narekuje realnost ter pragmatičnost. Za nazaj pa ni mogoče nič popraviti, delovati je treba za danes, za jutri.

Tega se je zavedal tudi Viktor Žakelj, ko je najprej omenil nezadržno propadanje projekta

»inženirjev duš«, kar je nad vse boleče za mnoge posameznike in celo posamezne socialne sloje in družbene skupine. Potem pa je prvak socialistov storil dejanski korak v sedanjo slovensko politično arena in izjavil, da spet obstaja nevarnost ponovnega zanikanja zgodovinske izkušnje. »Zopet vznikajo — tudi pri nas — stile,« je dejal, ki si želijo vračanje bodisi v nacionalni romantizem ali pa v brezdušni liberalizem prejšnjega stoletja. Na Slovenskem in tudi v preostali Jugoslaviji se to stanje duha kaže tako v poskusih prirejanja zgodovine potrebam dnevne politike kot v dokazovanju, da je vse povojno obdobje čas nerazvoja, političnih zmot ter fizičnega, predvsem pa duhovnega nasilja nad ljudmi. Zato, pravijo ti kritiki vsega preteklega in obstoječega, je potrebno kolo zgodovine zavrteti nazaj, vzpostaviti družbene razmere enake ali pa vsaj podobne onim izpred petdesetih let, z vsem — pa naj gre za ljudi ali stvari — karkoli bi spominjalo na čas jugorealizma, pa je treba neusmiljeno pomesti in čimprej pozabiti.«

Po Žaklju je bila taka tudi prevladujoča zavest volilnega telesa v času letošnjih volitev. Zato da ne preseneča, če so bili tracionalni antikomunizem, antijugoslovanstvo pa tudi antisocializem udarno jedro takratne opozicije, sedanje skupščinske večine. S tem je Žakelj zogo premestil v center današnjega slovenskega političnega terena, kjer se nekdanja opozicija sočoa z uvodnimi poglavji »neznosne lahkote vladanja«.

Socialistom lahko njihov delež volilnega telesa (ta je, če upoštevamo občinsko in republiško raven, med 5 in 10 odstotki) omogoča dokaj vplivno navzočnost pri oblasti. Socialisti so

lahko v koalicijski sorazmerno močan člen pozicije kot opozicije.

Nedvomno je zanimiva tudi ugotovitev, da je ravno volilni poraz streljal tudi poslednje seze-delejevske zanesenjake, ker je dokazal, da se je čas frontovstva in z njim povezane težnje po eni glavi, ki misli za vse, iztekel. Žakelj je bil tudi tu pragmatičen, namignil je namreč, naj bi to veljalo tudi za DEMOS.

Kar je bilo, je bilo, zdaj je Socialistična stranka Slovenije politična partija, ki bi rada združevala vse politično levo in socialistično, pri čemer (ne)vera ni nobena ovira ali prednost. SSS se tudi ne bo naslanjala na ta ali oni razred. Članstvo išče v celotni družbi. V tem smislu je seveda tudi delavska stranka, ni pa stranka marksistično razumljenega proletariata, ki je, zgodovinsko gledano, bil temelj revolucionarnih strank. Za slovenske socialiste je delavec vsak, ki živi od svojega tržnega priznanega dela. S tem nameravajo postati ljudska stranka v zlahtnem pomenu besede, kar pa ne pomeni, da ne bo stranka privlačna tudi za elitne razumnike.

Filozofija je eno, življenje pa drugo. Tega se zavedajo tudi slovenski socialisti. Evropski način življenja pomeni 10.000 dolarjev narodnega dohodka na prebivalca. Ta denar oziroma kako ga pridelati, pa je stvar takratne politike kot gospodarstva. Politično evforijo na Slovenskem že zamenjujejo gospodarske skrbi. Parlament bo deloval, kot bo deloval, vlade se bodo menjavale, vse v soodvisnosti tudi z gospodarskim položajem.

Čimprej pa je treba doseči tudi dogovor znotraj Jugoslavije. Mnenje socialistov je, da so se prav zato, ker do sedaj ni bilo v Jugoslaviji uveljavljeno temeljno načelo, ki mora urejati odnose med ljudmi in narodi znotraj večnacionalne skupnosti, namreč načelo — čisti računi, dobri prijatelji — zaostri mednacionalni odnosi, ki ta čas dejansko ogrožajo obstoj države. Zato je za slovenske socialiste oblikovanje konfederalne države resnično zadnja priložnost za ohranitev Jugoslavije. Predlagajo, da Republika Slovenija pripravi in ponudi ostalim republikam v sprejem enega ali več sporazumov, ki bodo urejali ekonomske, politične, obrambne, mednarodne in druge odnose v bo-

doči konfederativni državni skupnosti. Potreben je nov dogovor suverenih jugoslovanskih narodov, potreben je nov »avnož« o možnih oblikah skupnega življenja. Podlaga skupni državi pa so lahko le realne gospodarske in politične koristi. Če to ni mogoče, je približno SSS, je Republika Slovenija sposobna biti povsem samostojna država.

Stališče do omenjenih in neomenjenih vprašanj je seveda tudi stvar političnih zavezništev. Socialisti bodo iskali in sklepali dogovore na konkretnih vprašanjih, vedno pa so seveda pripravljene na iskanje narodnega konsenza na področjih, ki so za Slovence in druge državljane Republike Slovenije življenjskega pomena. Taka vprašanja, ki zahtevajo narodno soglasje, so po mnenju socialistov nova ustava, odnos do formiranja morebitne konfederativne Jugoslavije ter temelji gospodarskega razvoja.

Socialistična stranka Slovenije je torej rojena. V nekdanji SZDL in kasnejši nekajednevni Socialistični zvezi Slovenije so zmagali tako imenovani mladoturki, ekipa, ki je zahtevala preobrazbo drugega najbolje organiziranega političnega aparata na južni strani Alp v stranko že takrat, ko bi to na volitvah še kaj pomeni-

lo. To, da danes imamo socialistično stranko, je lepo, koliko stranka pomeni, bo pokazal čas. Vsekakor pa je za stranko in slovensko levico pomembno, da socialisti niso več lakaji komunistov oziroma reformatorjev, kar je rešeno tudi s statutom. Članstvo v SSS izključuje članstvo v drugi stranki, ne moreš biti na primer liberalec in socialist obenem. Vsaj po izkaznicah ne. Če koga zanima, kaj je glede tega z Jožetom Smoletom, ki mu očitajo preveliko ljubezen do komunistov, naj povemo, da se je odločil za članstvo v Socialistični zvezi Slovenije.

Kot rečeno, nekateri analitiki menijo, da socialisti prehitujejo. Tako, kot so prej kasnili. Če smo lahko malo napovedovalci, se zdi, da jim ta hitrost ne bo v škodo. Skrbno delajo na svojem novem političnem profilu. Kajti socialisti so, kot je rekel Viktor Žakelj, prepričani, da bo na socialističnih temeljih oblikovana stranka državljanom Slovenije jutri, ko bo ta sedaj čašeni ekonomski liberalizem pokazal zobe, še bolj potrebna, kot je morda ta čas. Takrat se bo pokazalo, kako krvavo je vsaki družbi potrebna levica ali, kot je zapisal socialist Prepeh: »Socializem je nauk življenja, ne knjig.«

M. BAUER

Zakaj se je poslovila Mateja

V cvetu mladosti, z 22 leti življenja, se je Mateja Svet, najboljša jugoslovanska smučarka vseh časov, odločila za zmeraj zapustiti smučarske bele arene in svetovni cirkus. In to s poudarjenim potrdilom, da se ne želi nikoli več vrniti v smučanje, v katerem je dosegla tako rekoč vse. To novico je Svetova obelodanila pred nedavnim na tiskovni konferenci, na kateri so

poklicna peresa pričakovala mnogo konkretnije razloge njenega odhoda, kot pa jih je Mateja navedla. »Odhajam, ker sem utrujena, ne morem več vzdržati naporov, ki jih zahtevajo od mene. Uničili so me stresi. Rada bi živila življenje normalnega vrstnika moje starosti,« je poudarila Mateja.

Verjamemo v iskrenost Matejinih trditvev, a se vseeno poraja niz drugih odgovorov o šampionkinem vztrajanju, da se poslovi od smučanja. Spori v reprezentančnem taboru so zadnjih nekaj let na dnevnem redu, vendar so bili nekako spretno zakriti z dobrimi rezultati naših deklet. Mateja je po naravi trmasto dekle in mora izpeljati, kar si zamisli. Po tej logiki so pred tremi leti iz reprezentance »nagnali« njene trenerja Janeza Ziblerja: moral je oditi on, drugače bi to storila Mateja. Očitna nesoglasja z velikim štabom ljudi, ki imajo dela z njenimi dosežki, so dosegla vrhunec z njenim vztrajanjem, da želi zamenjati sponzorja in znakmo smučič, s katerimi vozi. Elanove »dile« domnevno niso imele potrebne finise za korekturo časa za desetinko ali dve, s katerima se zadnje čase zmaguje med vrstici. Zlobneži pravijo, da je avstrijski Atomic žvenketal z možno s šilign in bil pripravjen ponuditi večjo vsoto od tiste, ki jo je dajal v tem času še veliki begunjski Elan. No, z Elanom se je kasneje zgodil-

lo, kar se je zgodilo, eden od njegovih upnikov pa je bila očitno tudi Mateja, kateri ta »super zvezda« gospodarstva dolguje veliko denarja, koliko, tega Mateja ne želi povedati.

Nastaja vtis, da vodilne ljudi iz Smučarske zveze Slovenije odločitev šampionke, da reče zbogom in ne samo nasvidenje, kot je kazalo najprej, niti veliko ne skrbi. Predsednik Janez Zajc, ki mu je nedavno v slovenski skupščini obrambni minister Janez Janša »natovoril« grehe v zvezi z domnevnim pranjem smučarskega denarja, je reagiral na odločitev Svetove mirno, češ, mi smo poskušali narediti vse, da bi Matejo zadržali, vendar smo proti njenemu sklepu nemočni. Še bolj hladnokrven je bil Bojan Glaser, Elanova duša za propagando in stik z javnostjo v času, ko je Elanu šlo kot po maslu. Glaser je bil skopih besed in je poudaril: »Z Matejo je bilo vse v redu.«

V vsej tej zvijači se zdi, da je zvezni »oče« slovenske smučarje Tone Vogrinc našel salomonsko rešitev, ko enostavno ni prišel na zadnji sestanek Mateje z javnostjo. Iz prelepega Dunaja, kjer je bil tega dne na obvezni službeni poti, je poslal telefonsko sporočilo, v katerem pravi, da je presenečen nad Matejino odločitvijo (ob tem je eden prisotnih novinarjev rekel, da so to pravljice). Vogrinc je ob tem zagotovil, da če gre za Elanove dolgove do Svetove, da je on pripravljen storiti vse, da se zadeve poravnajo.

Spet se zastavlja vprašanje, ali je delež »zveznega« v tej komedijski farski velik. Je in ni. Ne pozabimo, da je Mateja imela svoj čas veliko težav z Vogrincem, ki je simpatično Ljubljancanko preprosto primoral, da je vozila smuk, celo obtoževal jo je, da se boji in da se izogiba. Mateja je ostala zvesta sebi, vozila je tisto, kar je najbolje znala, in tu je zmogovala.

In kakšna bo prihodnja življenjska pot profesorice Mateje? »Najprej moram končati srednjo šolo in čimprej kreniti v svet biznisa. Odprla bom podjetje, ki se bo ukvarjalo s športnim marketingom, to je pri nas nekaj novega. Veliko mi pomagajo ljudje z ljubljanske univerze,« pravi Mateja. Profesionalno smučanje je ne zanima, zdi pa se, da bi se kmalu lahko pojavila v vlogi televizijske komentatorke. Ne na koprski televiziji, za kar se živo zanima tamkajšnji voditelj Silvio Belusconi, ampak na TV Slovenija. To, kar želi Mateja v tem trenutku, je počitek. Zato, da ji ne bo potrebno pod »nujno« hoditi ob 22. uri spat in zato, da ne bo živela v strogi izolaciji, kar v karanteni. Enostavno hoče biti atova in mamina hčerka in dekle v resni zvezi s Tomažem Čizmanom, prav tako smučarjem.

M. GLAVONJIC

Slovenija moja dežela, Avstralija moj dom

Nedavni drugi Slovenski tabor v Avstraliji je potekal pod geslom Slovenija moja dežela, Avstralija my home (Avstralija moj dom). Ta velika dvodnevna prireditev je bila tokrat v Slovenskem društvu Melbourne, kamor so prišli številni Slovenci iz vse Avstralije. Med njimi je bil tudi Slavko Plut iz Geelonga, mesta, ki je kakih 100 km oddaljeno od Melbourne in kjer živi veliko Slovencev. Slovenci v Geelongu imajo svoje društvo »Ivan Cankar« in v tem letu je predsednik tega društva prav Slavko Plut. Priredil letošnjega Slovenskega tabora je bil Svet slovenskih organizacij v avstralski državi Viktoriji, kamor sodi tudi Slovensko društvo Ivan Cankar iz Geelonga.

Plut je v Avstraliji od leta 1968, na dolgo pot tako rekoč na drugi konec sveta pa se je odpravil iz belokranjske vasice Mačkovec, zaselka pri Jugorju, ki ima vsega štiri hiše; danes so naseljene le tri, v njih pa živi devet ljudi. V eni od teh hiš živi sama Plutova mama, ki pravi, da ji je v Mačkovicu najlepše, da tam pozna vsak kamen in da za vse na svetu ne bi hotela živeti kje drugje. Za nekaj dni se ji je pridružil njen Slavko, ki je po več kot dveh desetletjih drugič prišel domov v slovensko deželo iz avstralskega doma.

»V svet so me speljale mladostne želje po boljšem življenju,« pravi Plut. Do vojaščine je doma kmetoval, potem je kratek čas pri nekem avtoprevozniku vozil tovornjak, nato pa se je odločil, da bo šel v Avstralijo. »Tam je že bilo nekaj mojih belokranjskih znancev, med drugimi tudi dva sosedova sinova, in prav sosed mi

je tam vse uredil. Tako po tej plati res nisem imel težav. V petek sem prišel v Avstralijo, v ponedeljek sem že šel na delo v podjetje, kjer je bil šef proizvodnje belokranjski rojak Toni Štefanič iz Rosalnice.« se spominja prijetni sogovornik Slavo, ki mu dolgoletno bivanje na drugem koncu sveta ni prav nič omajalo njegovega patriotskega čuta ali navezanosti na Slovenijo in še zlasti na Belo krajino in rodni Mačkovec, kvečjemu ga je še poglobilo, utrdilo in izbistrilo.

»Najtežje mi je bilo, ker v začetku nisem znal jezika. Ko sem prišel v Avstralijo, nisem znal niti besede angleško. Res sem se takoj vpisal v

tečaj, a je trajalo nekaj časa, da sem se lahko sporazumeval v zame povsem novem jeziku. Najhujše mi je bilo, ko je pozvonil telefon; kar vroče mi je postalo, ker nisem vedel, če sem kom znal pogovoriti ali ne.« A začetne težave in zadrege zaradi neznanja jezika ga niso preveč ovirale pri delu. Že po letu dni je namreč Slavko oziroma Slavo, kot ga po belokranjsko kličejo, postal šef oddelka, kar lepo govori o njegovi sposobnosti in delovitosti. »Plača je bila zelo dobra, a delo tudi zelo odgovorno.« Celih 21 let je Slavo delal v istem podjetju in šele zadnje leto je šel na svoje.

Takoj ko je prišel v Avstralijo, se je Plut v Geelongu včlanil v Slovensko društvo Ivan Cankar. »V tem mestu je bilo že takrat precej Slovencev jaz sem pravzaprav med zadnjimi slovenskimi priseljenci v Geelongu. Takrat, pred 22 leti, je bilo v našem društvu okoli 150 družin. Pri nas je taka navada, da so člani društva cele družine, če je le eden od zakoncev Slovenec. Nasploh se Slovenci tudi v Avstraliji držimo raje skupaj. Večina Slovencev v Geelongu živi v istem predelu mesta. Lahko rečem, da smo Slovenci v Avstraliji cenjeni kot dobri in sposobni ljudje. Precej jih ima svoje obrti ali podjetja, nasploh veljamo za delavne, podjetne in iznajdljive; med sabo smo močno povezani in med nami vlada velika solidarnost.«

Plut se je v Avstraliji oženil s Hrvačico, ki se je šolala v Grčiji, a z njo že od prvega dne govori po slovensko, tako da se je žena kmalu povsem privadila slovenščine oziroma belokranjskega narečja. »Pri nas doma se govori po belokranjsko!« približe Slavo. Seveda vsak Slovenec v Avstraliji gleda, da čimprej pride do svoje hiše, do svojega doma, in tudi pri gradnji jim njihova delavnost, iznajdljivost in vzajemna pomoč veliko pripomorejo, da se jim ta želja čimprej uresniči. Tudi Slavo je začel graditi, brž ko se je oženil.

Še najbolj pa so se slovenska iznajdljivost, delavnost in vzajemnost pokazale, ko je Slovensko društvo Ivan Cankar v Geelongu začelo graditi svoj dom oziroma klub, kot mu pravijo; to je bilo leta 1973. »Kupili smo zemljo, zgradili dom, v katerem je prostora za 400 ljudi, in to vse s svojim denarjem in ogromno smo tudi sami naredili. Člani smo bili izredno vneti, saj smo se zavedali, da delamo zase, da bomo Slovenci tam sami svoji gospodarji. Od takrat se vse društveno in družabno življenje Slovencev v Geelongu odvija v klubu. Redno se tam zbiramo ob sobotah in nedeljah, prirejamo razne kulturne, zabavne in družabne prireditve. Vsak mesec je ples, v okviru našega društva deluje folklorna skupina mladih, v kateri so naši otroci, deluje ženski krožek, imamo balinarsko društvo in naši balinarji igrajo v ligaškem državnem tekmovanju Slovencev v Avstraliji. In ne nazadnje: v klubskih prostorih imamo enkrat na teden slovensko šolo za naše otroke. Da so pred časom slovenščino kot enega od tujih jezikov začeli poučevati tudi na univerzi v Sidneyju, je v precejšnji meri zasługa slovenskih društev v Avstraliji. Nasploh smo Slovenci v Avstraliji zelo ponosni na svoj jezik in ga z vsemi močmi ohranjamo. Seveda ni treba posebej poudarjati, da se v našem klubu govori izključno slovensko in tudi velika večina naših otrok redno obiskuje slovensko šolo v klubu. Naše društvo in naš klub pomenita za nas Slovenijo, to je del naše lepše Slovenije, ki bo vedno ostala naša domovina, v Avstraliji, ki je naš novi dom,« pravi Slavo Plut, Belokranjec, ki je iz Mačkovec, vasice s štirimi hišami, kot mladenič odšel od doma in čez 20 let postal predsednik društva, ki v velikem mestu na drugem koncu sveta združuje Slovence.

A. BARTELIJ

Srbija hoče kruh in svobodo govora

Ko boste brali te vrstice, boste vedeli, ali je včeraj, v sredo, v Beogradu na Trgu republike bil veliki miting opozicije, ki ga oblasti kljub nejevolji zaradi spreminjajočega se razmerja moči v Srbiji niso preprečile. Vsaj po zadnjih podatkih ne. Opozicija je ali bo, tega se preprosto ne da več preprečiti, zahtevala razpis svobodnih volitev do konca leta, možnost štirimesečne predvolilne kampanje, čim hitrejši sprejem zakona o tisku in strankah ter dogovor z oblastmi o volilnem zakonu. Opozicijo vodi za marsikoga prosluli Vuk Drašković, ki pa so se mu pri tem projektu (mitingu) pridružili tudi nekateri intelektualci in manj militantne politične skupine. Kajti namen posvečuje sredstvo in zavezanost.

Miting je namreč znak, da se je precejšen del Srbije na neki način dvignil zoper Slobodana Miloševića, ki po združitvi tako rekoč njegove zasebne Zveze komunistov s SZDL v Socialistično partijo Srbije še manj kot prej razmišlja o svobodnih večstrankarskih volitvah v Srbiji. Še en dokaz, da življenje samo piše zgodbe, ki presega vsako domišljijo, pa je Miloševićeva utemeljitev, da mu razpis svobodnih večstrankarskih volitev pravzaprav preprečuje določila zvezne ustave, čeprav ves svet ve, da je uničenje prav te ustave eden najvažnejših ciljev srbskega vodje. Vsi se namreč še spominjamo, da je po vesoljni Srbiji odmeval slogan: »Sežgimo Brozovo ustavo!«

Večkrat omenjeni miting in še drugi znaki kažejo, da položaj prvega med Srbi ni več tako trden, kot je bil še do nedavnega. Milošević sicer še vedno vsi priznavajo, da je po likvidaciji Ivana Stamboliča in njegove partijske frakcije naredil Srbijo za državo, vendar so Srbi, čeprav so zgodovinsko naklonjeni močnim osebnostim, tudi zelo svobodoljubljen narod. Zlasti v pogledu večstrankarstva in demokracije na evropski način, vendar z domačimi začimbami.

Tudi bedaku je jasno, da Srbija ne more ostati komunistični otoček v boljševisma na

grobo počiščeni Evropi, vprašanje pa je, kdaj in na kakšen način se bodo povezali s kopnim. Sedanje zaviranje v demokracijo analitiki različno razlagajo. Eni trdijo, da je to velika prednost za opozicijo (na srbskem političnem nebu sije že več kot 50 strankarskih zvezd zelo različne svetilnosti), saj bo med Miloševićem slepomišenjem lahko okrepila in strnila svoje vrste ter povečala vpliv na ljudi. Po mnenju drugih pa je zavlačevanje perfidna taktika zdaj z res ne veliko vrednimi bivšimi sodelavci okrepljenih komunistov, ki se zavedajo, da opozicija, zlasti pa Drašković in Šešelj, pogosto, v vse krajših intervalih vleče živčne, celo rojenim Srbom pogosto nerazumne poteze. Kar dober kapital so za Miloševića tudi nenehni prepri med strankami in njihovimi prvaki. Celo v lastnih hišah oziroma strankah.

V Srbiji prej ali slej bodo svobodne večstrankarske volitve. To vesta tudi Milošević in njegov štab. Do takrat pa je treba okrepiti svoje precej razmajane vrste, diskreditirati opozicijo, na volitvah pa kot Srbska socialistična stranka nastopiti s programom, katerega bistveni del je geslo »federativna Jugoslavija ali vsak po svoje«. To geslo ima v naši največji republiki kljub odpiranju oči za severozahodno konfederativno stvarnost še vedno veliko pristašev in lahko prinese prenekateri glas. Zelo močan volilni adut je tako za Miloševićevce kot tudi za opozicijo fetišizacija srbstva, srbski nacionalizem, ki ga še vedno srečujemo v blagih kot tudi najbolj trdih oblikah. Nacionalizem je še vedno zelo uporabno orodje. So pa znaki, da je srbska nacionalistična evforija že prešla zenit, tudi povprečen Srb se namreč vsak dan srečuje z dvema najbolj pragmatičnima vprašanjema na svetu. Kaj bo jedel in ali bo v kavarni brez nevarnosti za telo in kariero povedal natanko tisto, kar ta trenutek misli. Celo o vodji Slobodanu Miloševiću.

MARJAN BAUER

Kako se Ljubljana norčuje iz Novega mesta

Čeprav bi bilo dobro in tudi nujno, da bi bila že pred meseci znana dokončna trasa nove avto ceste med Ljubljano in Bregano ter način priključevanja Novega mesta in Bele krajine nanjo pa v zvezi s tem novomeška magistratno-regionalna cestna mreža, dokončna odločitev o tem še vedno ni sprejeta. Na osnovi vseh do sedaj opravljenih študij in razprav je prejšnji novomeški izvršni svet le predlagal novemu, da sprejme predlog cestne ureditve s centralnim priključkom z navezavo na most v Ločni ter s povezovalno regionalno cesto od Muhaberja do priključka na obstoječo magistralno nad naseljem Mačkovec (severna obvoznica). Od nosilca planiranja, Cestnega inženiringa, naj bi zahteval, da ob trasi avto ceste na območju Dol. Kamenc predvidi tiste spremljajoče objekte oz. dejavnosti, ki so bile sicer predvidene pod Hmeljnikom. Območje Dol. Kamenc je ugodnejše, ker gre za slabša zemljišča, možna pa je tudi navezava na komunalno mestno mrežo. Ta nosilec planiranja naj bi tudi že enkrat — kot rečeno, zelo kasni — spravil skupaj takšne programske zasnove, da bo možno traso in priključke narisati v družbeni plan občine, ki je ravno v fazi spreminjanja.

Marsikdo verjetno ni sledil vsem zapletom z določanjem trase avto ceste in novomeških priključkov, ki močno dišijo po metodi utrujanja »terena«, odvisnega od načrtovalcev v Ljubljani, pa tudi po hudi strokovni nedoslednosti in celo neprofesionalnosti posameznih načrtovalcev, ki imajo glavno besedo in moč v svojih rokah. V začetku leta 1988 je takratna Skupnost za ceste Slovenije posredovala programske zasnove avto ceste, v katerih je bil kot osnovni priključek za Novo mesto — zahod opredeljen pri Dol. Kamencah in Kronovo kot vzhodni priključek Novega mesta. Sedanja magistrala bi prevzela vlogo povezovalne ceste preko sedaj obstoječih priključkov v Karteljevem in Mačkovcu. A bilo je jasno, da takšna rešitev le še poslabšuje že tako težke novomeške prometne razmere, predvsem v samem mestnem središču, po Ljubljanski cesti in Cesti herojev. Šele leto kasneje, torej v začetku leta 1989, je bila nosilka planiranja ostreje pozvana, naj vendar pripravi ustrezno študijo, ki bo odgovorila na vsa nejasna vprašanja glede magistralnega prometa proti Beli krajini, vzporednega prometa ob avto cesti ter regionalnega prometa skozi Novo mesto. Cestni inženiring je obljubil takšno študijo naročiti v juliju 1989 in potem je bilo kljub mnogim novomeškim prošnjam spet vse tiho. V takem je novomeški Zavod za družbeno planiranje in urbanistično načrtovanje izdelal predlog priključevanja na avto cesto preko osrednjega novomeškega priključka ob

predvidenem še enem priključku na Lešnici, ki naj bi bil tudi dolgoročno možnost za tranzitni promet proti srednjemu Jadranu. Teh časov s takimi cestami vsi mi gotovo ne bomo dočakali.

Na osnovi ugotovitev, da priključek Dol. Kamence iz tehničnih razlogov ni izvedljiv, Kronovo pa da ne more imeti funkcije vzhodnega novomeškega priključka, je bila obdelana tehnična rešitev in programske zasnove za zahodni priključek tam, kjer je sedaj, v Karteljevem, ter za vzhodni priključek na Lešnici. Sedanja magistrala bi bila povezovalna regionalna cesta. Po ponovnem molku v Ljubljani glede preveritvene dokumentacije se je novomeška vlada odločila naročiti preveritev variant cestnih navezav na novo avto cesto pri Prometno-tehniškem inštitutu ljubljanske Fakultete za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo, ki je pri tem nevtralna priznana strokovna institucija. Strokovna komisija (vodil jo je sedanji republiški prometni minister Marjan Krajnc) je ob obravnavi te študije in drugih razpoložljivih gradiv sklenila predlagati varianto, po kateri bi imelo Novo mesto (in Bela krajina) priključek v Karteljevem in na Lešnici, za gradnjo nove avto ceste pa naj bi porabili čim večji del sedanjega magistralnega, ki da bi bila sicer brez prave funkcije v regionalnem prometu. V tem primeru naj bi zgradili novo južno vpadnico v Novo mesto in severno obvoznico, povezava od severne obvoznice do mosta v Ločni pa da je novomeški problem in strošek, gre za okrog 12 milijonov dinarjev. V primeru centralnega priključka bi za manjši denar naredili celotno vpadnico do mosta in severno obvoznico pa še magistrala bi ostala za regionalni promet, kot je bilo vseskozi predvideno. Omembe vreden je podatek, da bi tudi nova južna vpadnica (Karteljevo) imela precejšen vzpon, tako da bi vsaj tovorni promet pozimi spet vozil čez vse mesto in vzhodni priključek, kar pomeni večje stroške in obremenjevanje. Tudi urbanistični načrtovalci podpirajo centralni priključek, ki da je

ugodnejši z vidika razvoja Novega mesta, čez čepa da bi bilo smotrnejše razmišljati o še enem priključku od Karteljevega naprej, če bo razvoj mesta tolik, da bo to potrebno. K enemu priključku namagiba tudi gospodarstvo, ki naj bi ga opremilo spremljajočimi dejavnostmi. Sicer je veliko »za« in »proti« tako za enega kot za dva priključka, v sta načelno gotovo res boljša za tako raztegnjeno mesto, kot je Novo mesto. Ne smemo pa pozabiti strokovnega mnenja mag. Alojza Juvanca Prometno-tehniškega inštituta, da priključek na Lešnici strokovno ni sprejemljiv. Mag. Juvanc tudi pravi, da sicer to ni njegov problem, a da Dolenjcem oz. Novomeščanom res ne privoščiti tega, kar nam s sedaj predlaganimi dvema priključkoma in »povoženo« magistralno pripravljajo v Ljubljani.

Šele pred časom se je tudi razkrilo, kako je delala omenjena komisija za ocenjevanje študij. Študijo PTI, ki je potrdila kot najbolj ugodno varianto s centralnim priključkom, in novomeški predloge je zavrnila, čeprav je Cestni inženiring svojimi raziskavami prometa potrdil podatke, so bili osnova prvih predlogom. Nove variante trase in priključkov so poleg vsega risali in si jih izmišljali brez vseh strokovnih podlag kar na samem sebi, vsaka pripomba o nestrokovnosti in nizki nivoju tega načrtovanja je bila odbita kot neregularna. Mag. Juvanc pravi, da ne more razumeti, da nekemu ponudiš cenejšo, krajšo, in učinkovitejšo, funkcionalnejšo rešitev, ta pa vztraja na svoji, za katero sploh ni bil izdelan investicijski program. Očitno gre za stvari, ki nimajo nič ne tehniko ne z ekonomiko, skrite igrice in boj za prestiž pa bo, če ga že bo kdo moral, plačalo Novo mesto v obliki neprimerne cestne mreže ob avto cesti. Tega si menda vendar ne zasluži, zato bo dokončno odločitev res treba temeljito pretehtati in argumente in interese vseh udeležencev načrtovanja. Ker se za povrh ukinja Republiška uprava za ceste, vsaj slišati je tako, je toliko nujnejša trdna novomeška odločitev, ker bo »pogajanje« nosilec planiranja zdaj verjetno še bistveno težje. Meni pa nikakor noče biti jasno, kako lahko strokovnjaki, ki morajo vendar vsi upoštevati vse vidike nove prometnice v nekem okolju, pridejo do tako popolnoma različnih rešitev in so vsi penasi pri njihovem zagovarjanju.

Z. LINDIČ-DRAGA

ZDRAVSTVENI CENTER BREŽICE TOZD SPLOŠNA BOLNIŠNICA BREŽICE Razpisna komisija

razpisuje v skladu s 24. členom Statuta TOZD Splošna bolnišnica Brežice za 4-letni mandat prosta dela in naloge

DIREKTORJA TOZD SPLOŠNA BOLNIŠNICA BREŽICE

Poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, veljajo za kandidate še naslednji pogoji:
— visoka izobrazba medicinske smeri z ustrežno specializacijo,
— 5 let delovnih izkušenj,
— da je kandidat s svojim dosedanjim delom dokazal vodstvene sposobnosti,
— da kandidat predloži svojo vizijo razvoja bolnišnice in program svojega dela.

Kandidati naj pisne prijave z dokazili o zahtevanih razpisnih pogojih pošljejo v 15 dneh po objavi razpisa na ZC Brežice, TOZD Splošna bolnišnica Brežice — razpisna komisija. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 8 dneh po sprejemu sklepa na delavskem svetu.

ODBOR ZA STANOVANJSKO GOSPODARSTVO OBČINE BREŽICE

objavlja

RAZPIS posojil iz združenih sredstev solidarnosti za leto 1990:

1. Za posojila občanom za gradnjo, nakup ali prenovu stanovanj in stanovanjskih hiš v zasebni lasti v višini 2.000.000,00 din. Razpis za posojila občanom traja od 14. 6. 1990 do 14. 7. 1990.
2. Za posojila delovnim organizacijam in skupnostim za nakup družbenih stanovanj v bloku št. 4 v Hrastini II, kare IV. Obseg sredstev bo odvisen od števila nakupa stanovanj. Razpis posojil za nakup družbenih stanovanj traja do naslednjega razpisa posojil.

Pogoji in merila za pridobitev stanovanjskega posojila bodo objavljeni v vseh delovnih organizacijah in skupnostih ter na oglasni deski Komiteja za družbenoekonomski razvoj, Odseka za gospodarsko infrastrukturo, Cesta prvih borcev 11 v Brežicah.

Številka: 403-45/90 STANOVANJSKO GOSPODARSTVO
Datum: 8. 6. 1990 OBČINE BREŽICE

Komisija za delovna razmerja

MERX BLAGOVNI CENTER CELJE p. o.

objavlja prosta dela in naloge:

1. VODENJE SKLADIŠČA KRŠKO

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje:

- V. stopnja strokovne izobrazbe komercialne ali poslovske smeri
- 48 mesecev delovnih izkušenj
- poizkusno delo traja 90 dni

Vsi kandidati morajo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev poslati najkasneje v 10 dneh po objavi na naslov: Merx, Blagovni center Celje, kadrovski sektor, Mariborska 10, 63000 Celje.

Kandidate bomo obvestili v 30 dneh po opravljeni izbiri.

POSTANITE LABODOV MODRI VARČEVALEC

LABODOVI KOMERCIALNI ZAPISI — OBLIKA VARČEVANJA IN NAČRTOVANJE PORABE DENARJA

Labodovi komercialni zapisi nudijo najvišje obresti za vaš denar in posebno stimuliranje stalnosti ter vezave vlog na 60 dni.

V juniju pomeni to 31% letno obrestno mero za sredstva na vpogled, 33% za tromesečno stanje nad 2.000,00 din in 35% za tromesečno stanje nad 5.000,00 din.

Za vezavo sredstev na 60 dni je letna obrestna mera 41%. Obračun in pripis obresti je vsake 3 mesece.

Lobodove komercialne zapise dobite na posebej označenih mestih v Labodovih blagajnah v Novem mestu, Trebnjem, Idriji, v Ljubljani, na Ptujju in Krškem.

Informacije na tel. 068/27-095

Obzorja

MATIČINE ŠTIRI

Spomladanski paket knjig, ki jih je te dni poslala med bralce Slovenska matica, je zanimivo sestavljen: literarni zgodovinarji so v njem dobili Koblarjev zbornik, ljubitelji gledališča Predanovo Kritiko-vo gledališče, filozofi Machiavellijevega Vladarja in druge spise, široko občinstvo, ki ima nekaj nagnjenja do fizike, pa Strnadove Zgodbe iz fizike.

Začnimo kratak pregled knjižnega paketa kar s knjigo slovenskega fizika in publicista **Janeza Strnada**. Avtor je prepričan, da je med fiziko in javnostjo vse hujši prepad in da javnost vse manj ve in jo vse manj zanima, kaj se dogaja s fiziko. Pa vendar je to ena temeljnih naravoslovnih ved, polna zanimivih in pomembnih spoznanj. Strnad jih je nabral lepo vrsto in jih povedal v obliki privlačnih zgodb. Zgodbe govore o svetlih in senčnih platih fizike, o zanimivih in spornih zadevah, o odločilnih korakih, ki so jih naredili veliki možje znanosti od Aristotela do sodobnih atomskih fizikov. Pomemben del vsake zgodbe so citati, ki dodatno osvetljujejo obravnavane teme.

Niccolo Machiavelli pri nas ni neznano ime, saj imamo v slovenščini že dlje časa prevedeno njegovo slovito delo **Vladar**, kljub temu pa je izid novega popolnega prevoda Vladarja, izbora iz Razmišljanj ob knjigah Tita Livija in prevod odlomka iz Pomenkov o

vojaški obrti, vse skupaj zbrano v knjigi z naslovom **Politika** in morala, pomembna osvetlitev tega političnega misleca. Machiavelli se šele s tem izborom in z obsežnim spremnim esejem Atilija Rakarja slovenskim bralcem predstavlja v nekoliko bolj celoviti luči, kot je bil doslej znan.

Slovenska matica je že doslej posvečala primerno pozornost gledališki kritiki, s knjigo **Vasje Predana** Kritiko-vo gledališče pa nadaljuje izdajanje tovrstnih del. Predan spada med ta čas najstarejše in najbolj izkušene slovenske gledališke kritike in publiste, slovensko gledališče pa spremlja z znanjem, toleranco in jasno izdelanimi kriteriji. V knjigi so ponatisnili njegove kritike premiernih predstav mariborske Drame in tržaškega SSG v obdobju 1980—1989, temu osrednjemu in najboljše-nejšemu delu so dodani še neobjavljeni pogledi na tri gledališke sezone v obdobju 1982—85.

Lani je Slovenska matica pripravila kolokvij o osebnosti in delu prof. **Franceta Koblarja** v počastitev stoletnice njegovega rojstva, zdaj pa je tu že knjiga Koblarjev zbornik, v kateri je njen urednik Joža Mahnič zbral na kolokvij u prebrane prispevke, tem pa dodal še tri, napisane kasneje. Razprave in članki v Zborniku dajejo vpogled v vsestransko dejavnost tega pomembnega kulturnika in znanstvenika, urednika, kritika, teatrologa in literarnega zgodovinarja. Matica se je z izidom Zbornika oddolžila Koblarju tudi kot svojemu nekdanjemu predsedniku.

M. MARKELJ

DUHOVNI ROMAR

Ciril Bergles je pesnik, ki se je v trenutku, ne da bi prej kaj dosti slišali o njem, pojavil v slovenski literaturi, in to takoj s samostojno knjigo. To se je zgodilo pred dvema letoma, ko so mu pri Alephu izdali pesniški prvenec **Ellis Island**, in vsaj iz enega vidika se zdi nenavadno, da je ta knjiga prišla na svetlo pri alternativni založbi, ki je sicer rezervirana za tiskanje del mlade in agresivne generacije. Ciril Bergles je namreč na Alephova vrata potrkal kot že povsem oblikovana človeška in zrela pesniška osebnost. Z zbirko je presenetil in v nemajhnini meri tudi osvojil slovensko bralstvo, ki mu je to delo namenil. Spregovorila mu je o Ameriki, o tujstvu, o drugačnosti, o hrepenenju, o identiteti, predvsem pa o slovenstvu. Knjiga je nosila pečat izseljenskega, zdomskega intelektualca, tudi svetovljana, ki se je nenadoma zavedel korenin v svoji mali domovini.

Pred kratkim se je na knjižnih policah pojavila nova Berglesova pesniška zbirka, izdana v samozaložbi. Gre za knjigo s »potoptisnim« naslovom **Pesnik v Benetkah**. Pesnik je šel tokrat po pesniška doživetja v slikovito italijansko »koliščno« velemesto v severnem Jadranu. Vsaka od blizu 60 pesmi v zbirki je nekakšen ubesedeni spomin na srečanje in doživetje ene od pomembnih beneških znamenitosti. Kajpada pesniško doživetje, v katerega je pesnik pregnantno strnil svoje življenjske izkušnje, znanje, čustva in odnos do sveta ter tako ubesedil neko svojo globljo resnico, ne pa ponudil na ogled fotografsko turistično razglednico. Pesnik v Benetkah je zbirka vzvišenih, aristokratskih pesmi, iz katerih veje pričevanje o tenkih vzgibih

človeške duše, obenem pa tudi ena sama visoka pesem o človekovi ustvarjalnosti. Pesniku je zemljepisna stvarnost samo izhodišče za duhovno romanje. I. ZORAN

PESMI IZ POZABLJENJA

Med tistimi slovenskimi pesniki, ki jih je mlade poljubila smrt, je tudi Ivan Hribovšek. A kot da ni že prezgodnja smrt dovolj težak udarec usode, na mrtvega pesnika in njegove pesmi so pritisnili še pečat molka in pozabe. Biografski podatek, ki pravi, da je 22-letni pesnik tragično končal svoje življenje v juniju 1945 kot eden izmed iz Vetrinja vrnjenih domobrancev, je dovolj zgovoren in pojasnjuje 45-letni molk o njem in njegovi poeziji. Prvi je prelomil pečat molka Janez Menart, ko je v svojo

antologijo slovenskega pesništva Živi Orfej uvrstil dve Hribovškovi pesmi. Pred kratkim pa ga je dokončno odstranila Cankarjeva založba, ki je natisnila njegovo zbirko **Pesmi**, kot jo je pesnik sam uredil in pripravil za tisk.

Hribovšek je zbirko sestavil spomladi 1944. leta. Izbor, ki ga je pripravil, zajema iz vse njegove poezije, saj je vanj uvrstil tudi nekaj svojih zgodnjih pesmi. Zbirka je razdeljena v tri dele: v prvem so pesmi, ki jih je navdihnil bivanski razmislek o vojnem času, drugi del je osredotočen na ljubezensko snov, v tretje-

ga pa je uvrstil svoje najboljše in najbolj dognane pesmi.

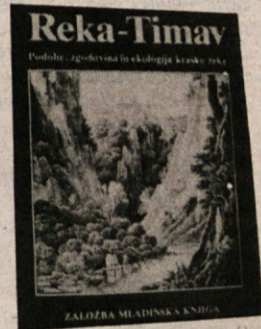
Njegova poetika preseneča, če jo seveda primerjamo s pesmimi tistega časa. Hribovšek se izmika matricam slovenske poezije štiridesetih let, zgodaj se je izločil iz območja slovenskega ekspresionizma in se odločil za nove pristope, kot ugotavlja v spremni besedi France Pibernik, ki je zbirko pripravil za tisk in napisal spremno besedo ter kronologijo pesnikovega življenja in njegovega dela. To njegovo pesnjenje postavlja na dovolj vidno mesto v razvoju slovenske literature. Škoda bi bilo, ko bi za Hribovška ne vedeli.

A ni veliko manjkalo, da bi za vedno izginil v temi pozabe. Ohranil se je namreč en sam izvod njegove zbirke. Izročil ga je svojemu dekletu, ta pa ga je poslala v Argentino, kjer je leta 1965 izšla Hribovškova pesniška zbirka **Pesem naj zapojem**. Ne bilo bi prav nič nenavadnega, če bi se edini izvod na poti kje izgubil. In za Hribovškove pesmi ne bi nikoli vedeli.

M. MARKELJ

REKA — TIMAV

Reka izvira ob vznožju Snežnika, pri Škocjanskih jamah zgrmi v podzemni svet in se pri Devinu spet prikaže na dan kot Timav. Ta čudovita kraška reka, ki je ustvarila edinstvene Škocjanske jame, uvrščene v svetovno naravno dediščino, je pred kratkim do-

bila svojo knjižno monografijo. Mladinska knjiga je izdala razkošno opremljeno knjigo **Reka-Timav**, v kateri našli in italijanski strokovnjaki s sliko in besedo odgrinjajo bralcu lepote in bogastva tega vodotoka. Uvodnemu slikovnemu delu sledijo zapisi o zgodovini, kulturi in ekologiji v porečju Reke-Timava, od pregleda starih kartografskih upodobitev do zapisa o arheološkem ambientu v porečju tega vodotoka. Monografijo je uredila Irena Trenc-Frelj, izšla pa je hkrati tudi v italijanščini.

LAJŠANJE BOLEČIN

Zanimiva knjižna zbirka Za zdravo življenje, ki jo izdaja Mladinska knjiga, je bogatejša za novo knjigo. Kot četrta je izšla knjiga dr. Neala Olshana **Lajšanje bolečin brez zdravil**. Ker so bolečine pogoste neželjene spremljevalke mnogih, predvsem kroničnih boleznih, dolgotrajno jemanje močnih zdravil zoper bolečine pa ni najbolj priporočljivo, je vsekako vredna pozornosti alternativna metoda lajšanja bolečin brez zdravil, ki jo je

razvil na osnovi strokovnega poznavanja problematike in na osnovi lastnih izkušenj dr. Olshan v imenovani knjigi. Napisana je v preprostem, lahko razumljivem jeziku in bo marsikoga spodbudila k samolajšanju bolečin. Velja pa prislusniti opozorilu avtorja, naj se metode, ki jih opisuje, uporabljajo le kot dopolnilo siceršnjega zdravljenja osnovne bolezni.

Tone Jakše
Milan Markej

KJE SO TISTE STEZIGE?

PES PO
4
DOLENJSKI

NA POTI 2. ŠTAJERSKEGA BATALJONA

Kraji, po katerih naju je potem vodila pot, so bili med zadnjo vojno mejno območje med tretjim rajhom in Italijo. Od tod so partizanske enote napadale sovražnikove postojanke in skušale v prvem letu vojne zavreti izseljevanje slovenskega življa iz Posavja. Ime ceste, po kateri sva prišla na Presko, in srečanje z domačinom, ki je v pogovoru omenil boj Štajerskega bataljona, sta zbudila toliko radovednosti, da sva kasneje nekoliko prorskala po knjigah in ugotovila, da so ti kraji zapisani v zgodovini narodnoosvobodilnega gibanja kot prizorišče prvega večjega spopada partizanskih enot z nemško vojsko.

2. štajerski bataljon, ki je bil ustanovljen 15. decembra 1944 na Kremenjaku nad Muljavo, se je v hudem mrazu in visokem snegu prebil do tega območja in se tu ustavil 24. decembra. Že popoldne je prišlo do hudih bojov z Nemci. Novico o tem, da so na območju »teroristične tolpe«, so v Litijo in Šmartno hiteli sporočit lovci. Nemška predhodnica, ki ni računala, da je »banditov« toliko, se je kmalu po napadu na skupino partizanov v eni od hiš znašla obkoljena. Nemci so utrpeli zanje takrat nenadejano hude izgube, tri mrtve in dva težko ranjena. Obkoljeno predhodnico je iz obroča rešila šele okrepitev, ki je prispejala iz Šmartnega in Litije. Partizani so se umaknili in nemška vojska jih je dan kasneje s močnimi silami, v katere so bili vključeni tudi letalski oddelki, zaman iskala.

Prebivalstvo pa je plačalo hud davek. Božična noč je bila razsvetljena s požarom; okupatorska vojska se je masčevala s požigom bližnje vasice Spodnje Tis-

je in odgonom več ljudi v begunjske zapore. V spomin na te dogodke litijska občina praznuje 24. decembra svoj praznik.

Na materialne ostanke iz časov, ko je meja med dvema požrešna in nasilnima imperijema rezala slovensko ozemlje na dvoje, sva naletela čez nekaj časa. Na travniku štrli v zrak nekaj betonskih stebričkov, na katerih je nekdanja najverjetneje stala obmejna vojaška čuvajnica.

Najino pozornost je pritegnila kapelica. Ne kot kapelica sama, saj je teh stavbic po Dolenjskem veliko, temveč zaradi njenega videza. Kapelica je narejena iz betona in ima še najbolj obliko vojaške čuvajnice. Pomislila sva, da so ljudje domiselno izrabili ostanek mejnih zgradb in iz stražarjeve utice naredili kapelico. Če je bilo res tako, potem je ta kapelica imeniten pričevalec, da se zlo prej ali slej mora umakniti.

OD TOLOVAJEV DO VINSKIH GORIC

Zlo je že od nekdaj bivalo v teh krajih. Kar tesen občutek nama je mrazil srce, ko sva s tople sončne rebri krenila po poti v mračen, vlažen gozd. Iz Levstikovega Popotovanja sva namreč vedela, da »v tem gozdu prebivali hudi tolovaji«. Stregli so popotne; jemali jim, kar se je zate, pa tudi pobijali jih. Levstik tudi omenja, da je videl tri grmade v gozdu. Nastale so po starem ljudskem verovanju, da je treba na kraj, kjer so bili ljudje pobiti, vreči kamen ali vejico. Midva sva napanjala oči in strmela v gozdni mrak, vendar kakršnihkoli sledi takih grmad nisva mogla zaslediti. Dobro pa sva videla sledove nekdanje poti, od številnih vpreg globoko vdrti v gozdna tla.

Tla so zanimiva, saj so nenavadne vijoličaste barve, kakršno je težko zaslediti kje drugje na Dolenjskem. Celo kratine so vijoličaste in zorne njive imajo prav tako nenavadno barvo, kot bi se narava igrala z barvami na svoji neskončni paleti. Za slikarja bi bil to zanimiv izziv.

Pot je postajala čedalje bolj zaraščena in se je pričela spuščati v dolino. Na nekaterih delih je bilo videti, da so se morali organizatorji pohoda lotiti tudi krčenja grmovja, da so jo napravili zopet prehodno.

Skrivnostna vijoličasta barva zemlje je čez čas izginila in pojavil se je znanec mnogih dolenskih vinskih goric — sivi lapor. Kaj kmalu se prikažejo prve zidaničice. Prispela sva na Gobnik ali Gobjek, kot piše Levstik, staro vinsko gorico.

Tukaj se odpira lep razgled po dolenski deželi; proti jugu do Gorjancev in proti severu do Kuma. Zidanice je sedaj verjetno še več kot v Levstikovih časih, saj vikendomanija sega prav v vse kotičke dolenskih dežele.

Ob razgledovanju in ugibanju, katerim svetnikom so posvečene številne cerkvice, ki so se bleščale na hribih, sva stopala v dolino. Pa naju je iz ene od hiš ob cesti prijazen glas povprašal, če sva kaj žejna. Povabilu sva se rada odzvala, saj je bila pred dvema urama zaužita malica popotniško kreпка, pa tudi pot do tukaj naju je nekoliko zdelala. Tako je bil kratek počitek res dobrodošel. Kozarica vina v rokah prijazne domačinke pa kot staro znamenje dobrodošlice se v vinorodnih dolenskih goricah ne spodobi zavrniti.

Prijazna domačinka je bila Ana Šinkovec. Povedala je, da stanuje v tej hiši, da imajo manjšo kmetijo, sin in mož pa sta zaposlena v bližnji Gabrovki. »Iz naših krajev se ljudje ne izseljujejo in ni se bati, da bi kmetije propadle. Jaz se bolj bojim te zgodnje pomladi. Malo prezgodaj se je naredila. Saj že vse cvete. Ne vem, kaj bo iz tega.«

Malom smo že pokramljali, spili kozarček domačega vinca za na pot in se poslovlili. Krenila sva navzdol in pred nama se je kmalu odprlo Moravško polje.

KRAJ LEVSTIKOVE LJUBEZNI

Kraj Moravče, po katerem se polje imenuje, se omenja že v zapiskih iz 12. stoletja. Stara je tudi cerkev sv. Mohorja in Fortunata, ki kot nekakšna utrdba bdi nad naseljem. V bližini so našli gomile iz halštatske dobe. Vse skupaj kaže, da je kraj star in že dolgo naseljen. Naj-

verjetneje pa ga večina ljubiteljev slovenske literature pozna po tem, da je bila od tu doma Zidarjeva Tona, Levstikov pesniški ideal.

Levstik se je jeseni 1855 odpravil za domačega učitelja h grofu Pacetu na bližnji grad Turn, kjer je poučeval štiri domače otroke in grofovega nečaka. Tu je živel v mirni in idilični okolici, v stiku s kmečkimi ljudmi, a hkrati tudi v intelektualno zahtevnejši družini. Ta mir pa je bil kmalu porušen. Še isto jesen se je srečal s hčerjo bogatega kmeta, vinskoga trgovca in krčmarja, s črnolaso in črnooko Zidarjevo Tono, ki je veljala za eno najbogatejših nevest daleč naokrog. Vnela se je silna ljubezen. Kmalu sta »vkup devala usta in srce«.

Toda ta ljubezen ni mogla imeti srečnega konca. Na eni strani bogata, radoživa in ne prav zvesta deklica, na drugi pesnik praznih žepov, a vročega srca. Njunega sestajanja je bilo kmalu konec. V Levstiku pa so še dolgo vrele čustva do Tone in bila vir premnoge njegove pesmi, ki jih danes poznamo kar pod imenom **Tonine pemi**. Pravijo, da je Levstik zaradi te nesrečne ljubezni postal sovražnik ženskih, čeprav je njihovemu čaru še nekajkrat podlegel.

In kakšna je bila Tonina usoda? Nekaj let pozneje se je poročila s krojačem iz Radeč. V zakonu in vsem kasnejšem življenju ni užila sreče. Umrla je leta 1904 v skrajnem obožstvu.

OD TURNA NI OSTALO NIČ

Človeška življenja so minljiva, hitro padajo v pozabo in tudi ljubezenska zgodba med Tono in Franom bi izginila iz spomina, če ne bi v pesmih našla trajnega spomenika. Kako tudi ne, ko pa se celo tako velike in konkretne stvari, kot so gradovi, sesipajo v prah in se izgubijo v vrtincu zgodovine.

Ob takih mislih sva, ko so Moravče ostale za nama in sva korakala naprej po dolini proti Čatežu, kar precej časa iskala ostanke gradu Turn, od koder je hodil Levstik v Moravče vasovat. Nazadnje sva v gomili nad cesto prepoznala obrise stavbe. Skozi gosto zaraščeno grmovje sva se prirnila na vrh z zemljo prekritih in z zelenjem preraščenih ruševin. Le košček zidu in nekaj rezanih kamnov je vse, kar danes vidiš od Turnskega gradu.

Pot naju je z grajskih ruševin klicala dalje. Sonce se je že nevarno nagibalo na zahodno stran, med nama in najinim ciljem, Čatežem, pa je bil še strm vzpon in lep kos poti. Pohitela sva. Kmalu naju je z vrha hriba na levi pozdravila slikovita vasica Okrog, na desni pa z vinogradi

posejana Čateška gora s staro cerkvico svetega Urha. Še polurna hoja skozi gozd in ob gozdnem potoku, svatovsko odetem v prvo pomladansko cvetje, in že sva se znašla na travnikih pod Čatežem. Sonce je že zašlo in Čatež je kot mrk velik visoko na strmem bregu bronasto zadonel v pozdrav. Zvonilo je zdravamarijo.

(Se nadaljuje)

Nenavadna betonska kapelica stoji na kraju, kjer je med zadnjo vojno tekla meja med tretjim rajhom in Italijo.

Ana Šinkovec z dolensko dobrodošlico v rokah. Ob nji je Mojca, ki je prišla po pijačo za kopače v sosednjem vinogradu.

Lepo vreme, zgodnja pomlad in vinogradi so klicali po motiki. V dolenskih vinskih goricah je bilo tako ob koncu tedna delovno.

OBRAZI

Kdo bo zbrisal izvorni greh?

Junijsko vreme zadnja leta je res nekaj posebnega. Še z aprilskim bi ga težko primerjali. Težki modro sivi oblaki se vlečejo preko neba in iz njih kar naprej curjla na zrele travnike, da se trava od moče upogiba in polega. Le kdaj pa kdaj šine oslepljujoča svetloba skozi luknjo v oblakih in takrat zapeče žarko sonce, da je kaj. In če se človek nahaja na tako prijetni razgledni točki, kot je Boršt, sedi pod napuščem starodavne zidanice, da mu vremenske spremembe ne morejo do živga, in ima pred sabo dobroto, ki jih taka stara kmečka zidanica premore, potem te tak trenutek res lahko razveseli. Sijajen je pogled po dolini pod tabo, tam do Malega Lipovca, preko prostrane ajdovske planote, med Lačen gričem in Hribom vse tja do Žužemberka ter na hribovje onkraj Krke in slika, ki se ponuja očem, niti za trenutek ne ostane ista, saj jo senca hitro potujočih oblakov nenehno spreminja, dokler je ne zagrne polprozorna zavesa poletne plohe.

Z Jožetom Gnidovcem iz Gornjega Ajdovca sediva pred njegovo zidnico v Borštu, tik pod cesto proti Selam, in najin pogovor o njegovem doživljanju Ajdovca je kot vreme okoli naju, le da so v njegovih spominih svetli prebliski še redkejši. Povod ni treba iskati daleč. Ponuja se že nekaj korakov stran, na sosednji parceli, poleg njegovega vinograda. Porasla je z visoko travo in kopinjem in človek bi težko sklepal, da je bil kdaj tukaj skrbno obdelan vinograd. Pa je bil, in to Gnidovčev. Po vojni je bil zaplenjen in Jože vanj ni imel več vstopa. Pa bi bilo lahko še slabše. Jože namreč pravi, da so nameravali na sodišču kar zapleniti parcelo z zidnico vred, pa so se zmotili.

Z zaplenitvijo je bilo pri Gnidovčevih tako kot pri mnogih družinah v Suhu krajini. Trije Jožetovi starejši bratje so bili pri domobrancih, po vojni so odšli na Koroško, od tam pa so jih Angleži vrnilo novi jugoslovanski oblasti. Uradno so meda še vedno pogrešani, vsaj tako piše na Gnidovčevem nagrobnem kamnu v Selah, vendar je vsem jasno, da so morali izginiti nekje v Rogu ali Teharjih.

»Saj niso hoteli od doma. Skrivali so se, dokler so mogli. Pa kaj, nekam so morali iti, ko so bili že toliko stari. Najhuje je bilo z Jernejem. Dvainštiridesetega so ga Italijani odgnali na

Rab, kjer je hudo trpel. Več vaščanov je za vedno ostalo tam. Po razpadu je peš prišel domov. Skrival se je, saj k belim ni maral že zaradi vsega, kar je pretrpel pod Italijani, k partizanom pa tudi ne, ker so nam ubili očeta in veliko sorodnikov. Ko je končno le odšel, je bil stalno bolan — to so bile posledice taborišča —, tako da pod puško ni bil skoraj nikoli. Kljub temu ga nikoli ni bilo več domov,« pripoveduje Jože.

Pri Gnidovčevih v Gornjem Ajdovcu je bilo deset otrok, štiri dekleta in šest fantov. Trije so torej končali na Rogu, en brat živi v Domžalah, eden pa v Argentini. Očeta so izgubili dva dni potem, ko so partizani uničili postojanko vaške straže v Ajdovcu. Prišli so ponoči in potrkali na vrata, oče pa se je ustrašil in skočil skozi okno. Počil je strel in obležal je v mlaki krvi. Preden so ga domači lahko pobrali, je morala mati skuhati za partizane in počakati, da so se najedli.

Po vseh teh doživljajih se je družina, kolikor je še ostalo, preselila k sorodnikom v Ljubljano. To je rešilo Jožeta, saj bi ga, čeprav ima trajno poškodovano roko, prej ali slej prijeli eni ali drugi. Po vojni je nova oblast menila, da štirje mrtvi v družini še niso dovolj velika kazen, zato je dala zapleniti polovico posestva. To pa je v teh krajih že dovolj, da družini ogrozi obstoj. Stvar je namreč taka, da je za delo zemlje še vedno dovolj, zlasti če je pri hiši malo ljudi, ni je pa dovolj za pametno kmetovanje. Tako se je zgodilo, kar je bilo neizbežno. Jože se je poročil, imel štiri otroke, ti pa so drug za drugim odhajali od doma. Poskušal je sicer neka dobiti nazaj toliko zemlje, da bi najmlajšemu, sinu Antonu, ki je edini še nekako kazal voljo, da bi po končani šoli ostal doma na kmetiji, omogočil kmetovanje, vendar zaman. »Proti takim smo se mi borili,« so mu dejali še ne tako dolgo tega. Senca izvirnega greha je tedaj padla že na drugi rod in sin Anton se je namesto za polovično kmetijo odločil za bogoslovje. Sedaj slušuje na Vrhniki.

Jože pa kljub temu ni izgubil upanja. Pravi, da so se časi sedaj spremenili in da bodo morda tudi take krivice še popravljene. Saj ne gre zanj. Vnučke ima in morda bo koga od njih iz mesta pritegnil klic zemlje. Zidanica v Borštu in zraven še s kopinjem porasel vinograd čakata na dotik pridnih rok. Spodaj pa prelep razgled za oči, ki ljubijo to pokrajino.

TONE JAKŠE

»Nikoli ne bom spremenil priimka Hudorovac«

V črnomaljski občini so Romi — razen redkih izjem — sprejeli civilizacijske norme in čeprav se ravna po njih, jim ne dajejo zagotovila, da si bodo lahko tudi jutri, po jutrišnjem odrezali kos kruha. Vsaj pri večini je tako, kajti Romov, ki bi imeli stalno zaposlitev, ni prav veliko. Na srečo sta radodarni vsaj narava in kolikor toliko tudi družba, da pomagata tistim, za katere ni in najbrž tako kmalu še ne bo delovnih mest v podjetjih. Toda težki časi, v katerih Romi zaman iščejo redno zaposlitev, niso od vekomaj. To dobro ve Slavo Hudorovac iz Lokev, ki ne more razumeti, kako lahko miselnost so bili Romi še pred leti, ko jim je bilo prav malo mar za ponujene službe. »Nekateri so jih menjavali kot jaz strajce, drugi so spoznali, da je bolje biti doma in dobiti socialno podporo, kot pa hoditi v tovarno. Pri nekaterih je šele sedaj pricurjalo v zavest spoznanje, da jim pravo socialno varnost lahko zagotovi le redno delo, ki pa ga zdaj zaman iščejo. Mnogi so si za to, žal, krivi sami,« niza izkušnje Slavo.

Pri Hudorovčevih so bili drugače vzgojeni. Od nekdaj so pridni delali, že takrat, ko je bilo povpraševanje po delovni sili večje od ponudbe. Oče Luka je s svojimi konji voziral pri Komunalni, kar je bilo pač potrebno. S 45 leti delovne dobe je odšel v pokoj, sedaj pa ima, kot pravi Slavo, takšno pokojnino, da ni z njo ne živeti in ne umreti. Tudi Slavo je začel pri Komunalni, pred 22 leti pa je prišel v Beli, kjer je postal poklicni voznik tovornjaka. »Priznam, da mora imeti Rom, če se hoče prebiti, železno voljo. Če se hoče dokazati na delovnem mestu, potem mora narediti trikrat več kot 'civil'. Res je sicer, da so me v Beltu sodelovci sprejeli kot enakopravnega člana kolektiva, prav tako v ribiški in lovski družini, kjer sem član, toda vedno le ni bilo tako. Pred leti sem izvedel, da v Avtu Kočevje potrebujejo voznike. Odšel sem na

razgovor, kjer so mi tudi ustno potrdili, kako nujno potrebujejo šoferje. Priznam, da sem se takrat lepo uredil in na prvi pogled niti zaslužili niso, da sem Rom. Toda ko sem napisal prošnjo, me je izdal priimek. Bil sem zavrnjen. Kljub razočaranju, ki ni bilo edino, sem se trdno odločil, da nikoli ne bom spremenil priimka. Tega ni storil moj oče in tudi otrokom ne bom dovolil. Ni me sram, da sem Rom in če bi imel drugačen priimek, ne bi bil prav nič drugačen, kot sem sedaj. Ni priimek tisto, kar spremeni osebnost,« razmišlja Hudorovac.

Razočaranj, ki jih je v svojem 41-letnem življenju doživel Slavo, samo zato ker je Rom, je bilo kar nekaj. Tako je v tistih zlatih časih, ko je bilo

stanovanjskih posojil še na pretek, tudi sam zaprosil za kredit. »Pa so mi odgovorili, kaj mi bo hiša, ko pa smo Romi navajeni živeti pod šotori. Tisti, ki so posojilo dobili, ga sedaj odplačujejo po nekaj dinarjev na mesec, jaz pa še vedno gradim hišo. Vse to pa bi Slavo pogoltnil, prenesel, pozabil, če bi danes lahko rekel, da se njegovim otrokom godi kaj bolje kot nekaj njemu. V naši družbi je največji problem, ker podpirajo tiste, ki sami zase niso pripravljeni storiti ničesar. Mar ne bi v družbi raje razmislili, kako Rome povsotliti, da bodo živeli bolj normalno, človeka vredno življenje. Kaj pa lahko nepismen človek naredi za razvoj? Nič! Ima 10 otrok, a iz dneva v dan ne ve, kako bi nasitil lačna usta. Zato sem svojim otrokom govoril, naj se šolajo, da jim bo lažje v življe-

nju. Ena hčerka je končala štiriletno administrativno šolo, druga dveletno, a sta obe brez zaposlitve. Ena od njiju je med drugim poslala prošnjo za delo tudi na sodišču, pa so ji rekli, da obravnava veliko romskih zadev, zato ni dobro, da bi bila administrativna Romka. Po tej logiki tudi 'civilni' ne bi smeli biti na sodišču. Mnogi so mi rekli, da bi v kateri drugi občini izobražena Romka zagotovo dobila delo, že zaradi tega, da bi dala zgled ostalim. V črnomaljski občini pa je drugače. Če bi moji dekleti dobili službo, bi lahko rekli drugim Romom: »Poglejte, kako lahko tudi nam uspe, če se izobražujemo. Tudi vi šolajte svoje otroke!« Sedaj pa se mi oni lahko smeji. Zakaj bi dajali otroke v šole, ko pa so v vsakem primeru brez dela, šolani ali neuki. A jaz še nisem obupal. Tudi sinu, ki končuje osnovno šolo, sem pripravil omočiči šolanje, toda bojim se in sprašujem: Prag katere šole pa bo sploh lahko prestopil? Že na prvem mu je namreč spodrsnilo; prošnjo je dal v kadetsko šolo, pa so ga zavrnili,« pravi Hudorovac.

Kljub vsemu pa je Slavo optimist, prepričan, da še vedno ni prepozno za reševanje romske problematike, le na pravem koncu bi se je morali lotiti. »Vse do danes so odgovorni delali napake, ker so pomagali tistim, ki nočejo delati, ter tako zbijali voljo onim, ki so se pripravljali poprijeti za delo. Žal prav tisti, ki so na položajih, s katerih bi morali najbolj pomagati Romom, reševanje te problematike najbolj zavirajo,« se jezi Slavo, ob tem pa imena zaviralcev raje zamolči.

M. BEZEK-JAKŠE

»Zdaj pa po slovensko«

N iz oddaj Zdaj pa po slovensko je pravzaprav nastal iz želje in potrebe spregovorit o jeziku na nekoliko drugačen način. Ne na način, s katerim bi posredovali znanje ali neznanje slovnice, ampak predvsem spregovorit o jeziku kot načinu (ne)sporazumevanja.

Tako je ob zaključku enotedenskega snemanja ljubljanskih televizijcev v Sevnici in njeni okolici opredelila namen Katarina Lavš, ki smo ji preveč laskali, ko smo jo imenovali scenaristka, češ saj to ni kak velik scenarij, sploh pa sodelujeta še dva slavista. »Ljudje smo strašno domišljivi, mislimo, da smo med živimi bitji najbolj razviti. Kar zadeva govor, je to res. Samo človek lahko z besedo izraža tisto, kar ve, tisto, kar zna, tisto, kar čuti. Mi smo ta niz oddaj zasnovali na različnih vsebinah. In tu, v Sevnici, smo želeli pripraviti oddajo o členkih. Členek je nova besedna vrsta, nekaj, kar pravzaprav lahko poimenujemo kot začimba jezika,« je povedala Lavševa.

Prvi del niza oddaj so posneli že lani, bil je že tudi na sporedu ljubljanske televizije, žal pa na 2. mreži, ki jo marsikje ne morejo sprejemati na zaslonih. Tokrat so se sodelavci TV Slovenije lotili tako preprostih tem, kot je pozdravljanje. Pozdrav ni samo jezikovna kategorija, ni samo izraz vljudnosti, je tudi način naših odnosov. Televiziji so se lotili tudi pogovarjanja. Danes pač zelo veliko govorimo o pogovarjanju, argumentiranem, strpnem, najbrž zato, ker se ne znamo pogovarjati. Ena od oddaj govori o števnih. V življenju vedno prej zmanjka števnikov, števil kot pa blaga!

In zakaj smo posneli oddajo o členkih prav v Sevnici? Sevnica je izven zemljepisne zavesti ljudi. Vemo, da sodi na enega od bregov Save, da je v Posavju, ampak zelo malo vemo o njej! Namen teh oddaj je tudi v tem, da prikazemo način življenja posameznega predela Slovenije, kakšen je utrip. In smo pač menili, da Sevnica ponuja nekaj teh reči. Tu je izvrstno urejena učilnica oz. prerez šolstva v tem kraju. Treba je povedati, da je sevnški grad eden tistih, ki ne bo propadel. Vsi, ki smo ga videli pred leti, smo imeli, tako kot za ostale, malo upanja.

Drugo, kar bi rada povedala, je to, da smo bili tu vsi prijetno presenečeni, kajti televizija že dolgo nima več ugleda. Včasih so bili ljudje zelo veseli, že ko so samo ugedali avto z napisom RTV, danes pa se dogaja, da je prva reakcija ljudi na to: Spet ta televizija! Zakaj televizija izgublja ugled, je seveda drugo vprašanje. Mislim pa, da je televizija v današnjem času pomembna in to nam nalaga posebno odgovornost. Ne samo, kar se tiče oddaj samih, ki jih pripravljamo, ampak tudi samega načina sporazumevanja, s kakršnimi ljudje, ki pač tam delamo, stopamo v okolje.

Tu pri vas smo imeli srečo. Ne bi bila rada krivična do ostalih, ampak naj samo omenim Alberta Felicijana, človeka, ki ga skoraj nismo videli, pa je vse tako lepo teklo prav po njegovi zaslugi, seveda pa tudi po zaslugi ljudi, ki mu jih je nekako uspešno pritegnili k temu, če lahko rečem, dogodku. Včeraj je v klepetu rekla naša

režiserka Vesna Arhar-Stihova, da bi bilo, če bi vsak kraj imel pet Felicijanov, vse urejeno brez velikih zasledaj; pravzaprav bi v tem primeru sploh ne imeli več kaj početi!« je pojasnjevala Lavševa.

Sreča za skupino televizijcev in gledalce, ki bodo lahko na zaslonih spremljali niz oddaj Zdaj pa po slovensko, je ta, da se je ekipa TV Slovenije očito zelo dobro ujela. Niz oddaj je delala skupina ljudi, kjer ni šlo za to, kdo bo koga, ko se pri teamskem delu, žal, pogosto dogaja. Če so na primer izvrstnega snemalca Janeza Hrovata pustili nekaj časa samega, so se lahko zanesli nanj, da bo na najbolj pristen način predstavil določeno okolje, bodisi da je šlo za snemanje na sevnškem gradu ali v Koptarni, na Ajdovskem gradu in drugje. Delež režiserke je bil v tem, da stvari, ki si jih je zamislila scenaristka, skupaj s strokovnjakom, to je slavistoma Berto Golob in Francetom Zagarjem, postavijo v neko celoto. Le tako lahko ta deluje kot oddaja, ki nosi neko sporočilo, v tem primeru, da jezik res ni samo slovnica kategorija, ampak je tudi psihološka, socialna, skratka nekaj, s čimer se znamo (ali pa tudi ne) — sporazumevati!

V Sevnici so bili televiziji prijetno presenečeni, ker jim ni nihče ničesar vsiljeval, čeprav bi, denimo, Stilles rad videl, če bi posneli intarzije v njihovem pohištvem programu. Ena oddaja iz niza 12 bo dolga le 25 minut, in seveda ne bi bilo nobenih možnosti, da bi ob zunanjsčini brežiškega, breštanskega gradu itd. na filmski trak posneli še vse, kar bi se zdelo sevnškim podjetjem zanimivo, predvsem iz poslovnokomercialnega vidika. Podjetni direktorji pač vedo, da klasična ekonomska propaganda na Zahodu že dolgo ni več tisto kot pri nas, ampak se podjetništvo in trženje odraža tudi v prevzemu celotne organizacije in produktivnosti določenih televizijskih oddaj, ki imajo sicer kaj malo skupnega z osnovno dejavnostjo za tako sodelovanje zainteresiranega podjetja. Skratka, v sevnškem primeru do takih stikov zaenkrat ni prišlo. Je pa lep sprejem televizijcev v Sevnici obrodil ne le nastanek izobraževalne oddaje iz niza, ki bo na sporedu najverjetneje jeseni, ampak tudi dogovor, da bodo skušali TV Slovenije pripraviti še prispevek pred kongresom arheologov, ki bo v Sevnici čez nekaj časa.

P. PERČ

Velika sreča na majhnem trnku

Ribolov v tej balkanski deželi še zdaleč ni tako pomemben šport, da bi se okrog njega vrli veliki denarji. Naši ribiči so tako prepričani lastni iznajdljivosti in odreknanju, saj se samo na ta način lahko pridružijo svetovni ribiški eliti. Peter Dimitrovski, sicer poslovodja v brežiški prodajalni Barve in laki, se je pretekli teden vrnil iz Portugalske. S kolegi se je udeležil ekipnega prvenstva ribičev za svetovni pokal v mestu Tomar, približno 120 kilometrov severno od Lisbone.

Kot večina ribičev tudi Dimitrovski lovi že od nekdaj, saj se je ob vodi rodil. Tekmovati je začel pri 15 letih in potem veliko časa preživel ob Krki in ob ribnikih. Danes ima za ribolov nekaj manj časa, a še vedno mu je zelo potrebno, da stoji ob zeleni vodi. Ob njej se povsem umiri in se spočije, tako kot se kdo drug spočije v postelji ali na kavču. Z veliko ljubeznijo do pomirjačo zelene gladine je prišel tudi do večjih ribiških tekmovalcev: trikrat je lovil na svetovnem prvenstvu in dvakrat na tekmovalstvu za svetovni pokal.

Prvega večjega tekmovalja v Švici se je udeležil skupaj z Dragom Gerjevičem, pionirjem ribiških tekmovalcev v Brežicah. V Italiji in Franciji je bil edini Brežičan, medtem ko je lansko leto na svetovno prvenstvo v Nottingham odpotovala kar cela ekipa iz ribiških družin Brežice, ki je predtem zmagala na državnem prvenstvu. Letos sta se z Nikolo Bukovinskim odzvala povabilu ribiških prijateljev iz Bosanske Dubice, ki so osvojili državno prvenstvo. Med njimi so bili: Marjan Jurić, Štefo Tomić in Dragan Skrobčić.

Siroške tekmovalja, pot in participacijo so si plačali s pomočjo delovnih organizacij v Bosanski Dubici. Potovali so s kombijem, kar je bilo nujno potrebno, saj so s sabo nosili lep kup opreme. Med tridnevnim potovanjem so se migogrede razgledali tudi po Španiji in bili prijetno presenečeni nad Portugalsko. Posebno zanimivo se jim je zdelo, da niso opazili niti koščka zemlje, ki ne bi bil skrbno obdelan. Mesta so se jim zdela urejena in čista, ljudje pa tako ljubeznivi kot le redko kje.

»Na sam kraj tekmovalja smo prispeli štiri dni pred ekipnim prvenstvom, zato smo lahko

trrenirali na reki, kjer je bilo pozneje tekmovalje. Tako smo lahko ugotovili, kakšne ribe so v vodi, koliko jih je in kako grizejo vabe. Malo smo bili presenečeni, ker nismo opazili nobene posebne vrste rib, le vse vrste belic, ki živijo tudi v naših vodah. Ulov je bil boren, kajti rib je malo in reke očisto niso tako bogate z njimi, kot so naše, ampak tudi onesnažene niso tako,« pripoveduje Dimitrovski.

»Tekmovali smo dva dni. Po prihodu na startni položaj (vsak tekmovalec ima odmerjenih 10 metrov ob reki) smo imeli uro in pol časa, da si pripravimo pribor, izmerimo globino vode in jo opazujemo ter si pripravimo palice in naveze. Debelina najlonske nitke je na tem tekmovalstvu smela biti od 0,06 do 0,08 milimetra (zamislite si, da lovite na svoj las). Vsak tekmovalec je imel 5 do 6 palic z dolžino od 8 do 14 metrov, medtem ko so trnki imeli številke od 18 do 24,« razlaga in mi pri tem v katalogu pokaže, za kako majhne zadeve gre.

Tekmovalno opremo si naši ribiči kupujejo v tujini, kajti dobrih rezultatov ne morejo pričakovati brez sodobne opreme. Stare palice so težke in okorne, novejši, 15-metrski, pa tehtajo že pod 1000 gramov. Povprečna palica stane 10 do 12 tisoč dinarjev, zato vsako leto s težavo prihranijo za kakšno novo. Ob tem imajo ribiči tudi druge stroške. Na tekmovaljih v tujini se na primer lovi na kostne črve in na ličinke komarjev. Te so izredno slabo obstojne in tudi temu primerno drage. Za en kilogram takih ličink je treba odšteti 100 nemških mark, in če računamo, da jih tekmovalcevi potrebujejo okrog 4 kilograma, potem je naša ekipa na Portugalskem samo za ličinke potrebovala 1600 DEM.

V zahtevnih vodah je malo rib, a so te bolj občutljive, zato je za ribiča velika prednost, če ima več hrane. Tudi hrano za ribe kupujejo večinoma v tujini, nekaj pa si jo znajo pripraviti tudi sami. V ribiško bolj razvitih deželah se temu športu posveča več pozornosti, v tekmovalstvu se vlaga več denarja in tudi industrija se prilagaja tem, ko predstavlja trgu vedno bolj izpopolnjeno opremo.

»Samo tekmovalje je trajalo 3 ure prvi in enako tudi drugi dan. Pet minut pred začetkom smo lahko krmlili ribe z večjimi količinami hrane, med samim tekmovaljem pa je prepevovano metanje hrane v kepah, dovoljeno pa je v razsutem stanju, če ne povzroča hrupa. Po-

KOLIKO TEHTA? — Takole je sodnik na svetovnem prvenstvu leta 1985 v Firencah tehtal ulov. Desno tekmovalec Peter Dimitrovski.

vprečen tekmovalec ulovi dnevno le 300 do 400 gramov rib, kar pomeni, da je že čisto majhna ribica na trnku zanj velika sreča. Dober ribič lahko tudi s tako tankim najlonom ulovi kilogramsko ribo, a to se zgodi le redkokdaj, zato je potrebna velika potrpežljivost. Kljub vsemu pa potrpežljivost in znanje nista dovolj, kajti za uspeh je pomembna tudi oprema in količina hrane, s katero tekmovalce razpolaga. Jugoslovanski ribiči zdaj ne zaostajamo več v opremi tako zelo, kot so nekaj, a je še vedno opaziti razliko. Prepričan sem, da ribiči iz ostalih držav niso toliko boljši od nas, le boljše možnosti imajo in več sredstev,« pravi Dimitrovski.

Na tekmovalju je vladalo pravo tekmovalno vzdušje. Čeprav gre za posebne vrste šport, je rezultat tudi tu usodno povezan z denarjem. Ekipa, ki zmaga na takem tekmovalju, nima več problemov z opremo, saj postane nenaodna izredno zanimiva za proizvajalce. Naši ribiči so tokrat zasedli 11. mesto med ekipami iz 19. držav. Trenutno je to najuspešnejši nastop na tekmovaljih v tujini, morda pa ga bo izboljšala že ekipa, ki bo zastopala jugoslovanske ribiče na svetovnem prvenstvu letos v Mariboru. Zaenkrat se bodo še naprej otepli s finančnimi težavami, a kot je povedal Peter Dimitrovski, so zadovoljni že s tem, da so prejeli povabilo za tekmovalje za mednarodni pokal, ki bo septembra v Italiji.

B. DUŠIČ

Izmed reševalcev 20. nagradne križanke je žreb izbral MARICO KOŠMÉR iz Loškega potoka. Za nagrado je prejela knjigo Milana Pugača O nekonvencionalnih ljudeh. Nagradjenki čestitam in ji želimo obilo užitek ob branju.

Rešite današnjo križanko in pošljite rešitev najkasneje do 25. junija na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 22.

REŠITEV 20. KRIŽANKE

Pravilna rešitev 20. nagradne križanke se, brano po vodoravnih vrstah, glasi: PLEN, OMAR, RADA, KAPO, NEZADOVOLJ, DAMARA, AS, PREVARANT, S, IREC, EZAV, TALBOT, DI, ATO, ALAND, PAVEL, AS, AMENOREJA, KIS, JELA, MAS, ANO, ARES, RAKA.

DL	POKOPLISCE	FR KIPAR (AUGUSTE)	DELAVEC NA AKORD	NUMERO	GROBO DOMAČE SUKNO	AVTOR J. UDRI	VADITELJ	VELIKA MUHA	INO BOGINJA MATI KOZMOSA
POLJEDELSKO ORODJE						ETUI STARA PLOSKOVNA MERA			
BORILNI ŠPORT									
MEDNARODNI JEZIK				POVRŠINA OBRAMBA V SILU					
BAHOVA PALICA SLOVENSKI TEJNIK					AMERIŠKO GORSTVO FR. FILM (GRALKA (ANOUK))				
								ŽELEZNA BUJA	NAMEN ZVUJACA
DL	SIBIRSKO INDUSTRIJSKO MESTO	RUS. SATELITNI PRISILNI PRIBOR BEogradu	IME SEJSTVA FINCIJA LJUBČEK (FRANC.)			NORD. MIT. GOSPODARSKA MOJRA ANGL. POPEVNIK (JOHN)			
OČKA			ANGL. SUKAR IN GRAFIK REKA V BOSNI				AVT. OZNAKA DARUVARJA MESTO V SIBIRJI		
DENUNCIANT				VRSTA JABOLK					
PLODOVI MALINJAKA				OČESNA MREŽNICA AVT. OZNAKA KOTORJA					
SLINARICA						KNJIŽEVNIK ŽUPANČIČ			
KAJENJE			NAELEKTREN DELEC			VELEBLA GOVNICA			

MISLI

Nikjer se ne razodeva tako želje po lepoti nego v slabem okusu.

I. CANKAR

Mogoče je še bolje tako, če ljudje žalijo: ti vsaj priznaš, da nisi srečen, da bi jih moral imeti rad.

F. M. DOSTOJEVSKI

Posvetimo se z vsemi močmi le iskanju resnice! Življenje je bedno, čas smrti netov. Utegne se nenadoma prikristi ...

A. AVGUŠTIN

Skromni krompir lahko postane kralj

Super krompir bo prehranjeval in zdravil ljudi — Z vsaditvijo posebnega gena bo imel štirikrat več beljakovin — Prvi super krompirji leta 1992

Vsebuje vse potrebne beljakovine, železo, ogljikove hidrate, vsa hraniva in kalorije, ki jih človek vsakodnevno potrebuje, lahko pa še zdravi vnetja in preprečuje nastanek najrazličnejših bolezni. Je skoraj idealno živilo, ki lahko izboljša človeško pred starostno slabostjo. Ob vseh teh odličnih lastnostih se vedva zastavlja vprašanje, katera je ta skrivna stvar.

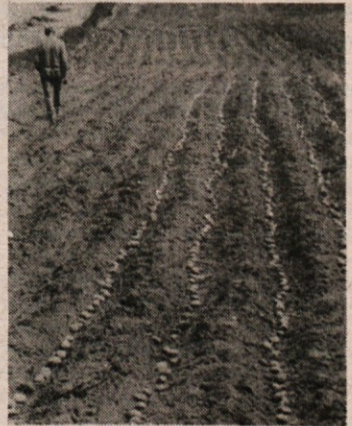
Odgovor je presenetljiv: krompir. A kaj naj dodamo, da ne gre za krompir, ki ga danes gojijo in jedo skoraj po vsem svetu, marveč za njegovega naslednika, ki ga ustvarjajo v sodobnih znanstvenih laboratorijih. »Teoretično ni nobene ovire, da bi kaj takega ne mogli narediti,« pravi Jesse Jaynes, biokemik na lošanski državni univerzi.

Jaynesu je namreč uspelo sintetizirati gen, ki dela super beljakovine. V njih je štirikrat več za človeka nujno potrebnih aminskih kislin, kot jih vsebuje običajni krompir. Sicer z aminskimi kislinami bogate so mlečne beljakovine. Če bo znanstvenikom uspelo vzgojiti seme krompirja, iz katerega bi vcepili gen za izdelanje super beljakovin, bi zadeli žebčico na glavo.

Zakaj je med najbolj zanimivimi kulturnimi rastlinami prav krompir? Zamanje zanj je razumljivo, saj je danes ta poljščina razširjena po vsem svetu. Krompir je zares velik osvajač sveta. Iz svoje domovine, andskega višavja, kjer mu pravijo »papa«, je v 16. stoletju krenil v Evropo, v naslednjih stoletjih pa je osvojil ves svet. Pomanjajo ga, sadijo in jedo na vseh kontinentih od Južne Amerike do Afrike. Vsakoletni svetovni pridelek krompirja znaša povprečno 300 milijonov ton. To je toliko, da bi lahko z njim pokrili štiri-

pasovno avtocesto, ki bi osemkrat obkrožila svet. Le del tega krompirjevega gorovja gre za prehrano ljudi, polovico ga porabijo za krmo domačih živali, velik del pa gre v industrijsko predelavo. V mnogih državah je krompir osnovno živilo večine prebivalstva. V nekaterih južnoameriških državah, na primer, predstavljajo krompirjeve jedi kar 80 odstotkov vsakodnevne prehrane.

Krompir vseh svojih različic ima res vrsto odličnih lastnosti, od tega, da je primeren za gojenje v vseh podnebni pasovih, do bogate vsebnosti vitaminov in hranljivih snovi, žal pa ima

tudi precejšnjo pomanjkljivost — beljakovin ima malo. Kar jih je, so sicer kvalitetnejše od razvpitih sojinah, vendar je v količinskem pogledu krompir zares skromen z beljakovinami. Prav beljakovine pa so zelo pomembna sestavina človekove prehrane. Beljakovine so sestavljene iz aminskih kislin, ki jih je kakih 20 vrst. Človek mora vsak dan zaužiti osem vrst aminskih kislin za normalno vzdrževanje organizma in da je pravilno prehranjen. Večino beljakovin dobi z mesom in mlečnimi izdelki.

Toda z mesom in mlečnimi izdelki se zadovoljivo vsakodnevno prehranjuje le prebivalstvo v razvitih državah sveta, medtem ko v nerazvitih primanjkuje tako mesnih kot mlečnih izdelkov. Prebivalstvo tretjega sveta se skoraj v celoti prehranjuje z rastlinsko hrano. V taki hrani pa bistveno primanjkuje pet od nujno potrebnih aminskih kislin.

In tu smo spet pri Jaynesovem genu za super beljakovine in novem bodo-

čem krompirju, ki bo vseboval ta gen. Krompir bo z njim ob vseh dosedanjih dobrih lastnostih dobil še to, da bo tudi beljakovinsko bogat. Postal bo super krompir in kralj svetovnih polj in kuhinj.

Toda to ni vse. Jaynes se že več let ukvarja tudi z raziskovanjem bolezni krompirja. Med najhujšimi nesrečami, ki lahko zadenejo krompirjeva polja, je bakterijsko vnetje, ki prizadene sposobnost rastline, da se oskrbuje z vodo. Posledice so hude. Rastlina v slabih dveh tednih uvenc in odmre. Ta bolezen povzroči vsako leto za milijarde dolarjev škode. Niso redki primeri, da bolezen skoraj povsem uniči pridelek krompirja v posamezni državi.

Jaynes je sintetiziral gen, ki omogoča krompirju izdelavo snovi, s katero uničuje škodljive bakterije. A ker je snov enako uničujoča tudi za nekatere druge bakterije, je mogoče zapisati, da bo super krompir imel zdravilen učinek. Kuhan in pečen sicer ne, a surov krompir zelo verjetno. Med ukrepi prve domače pomoči bo tudi polaganje rezine surovega krompirja na vreznino, pik ali podobno poškodbo. Super krompir bo pospešil celjenje rane in hkrati mesto poškodbe dezinficiral.

In kdaj bomo super krompir gojili, jedli in sploh imeli na voljo? Jaynes računa, da bo prve super krompirje izkopal na poskusnih poljih leta 1992. Potem pa bomo videli, kako in kaj.

MiM

Pred rojstvom operiran

Mali Blake je bil obsojen na smrt, še predno se je rodil. Med razvojem v telesu njegove matere mu narava ni bila mila, odprla se mu je luknja med prsno in trebušno votlino. Trebušni organi so pritiskali na pljuča in srce ter grozilo, da ga bodo zadušili, takoj ko bo prišel na svet in bo primoran zadihati z lastnimi pljuči. Pred leti bi bila s to igro naključij usoda mladega Blaka odločena. Danes pa ni tako. Blake se je rodil in diha nemoteno s svojimi pljuči. Namesto smrti je pred njim življenje. Zasluga za to ima sodobna predporodna kirurgija, ki je sposobna izvesti operacije na zarodku v telesu matere.

Prav Blakov primer je najnovejši dosežek, s katerim se lahko predporodna kirurgija pohvali. Zdravniki univerzitetne klinike Kalifornijske univerze so operirali Blaka, ko je imel še sedem tednov do rojstva. Odprli so materino telo, nato zarodek in spravili organe na njihova prava mesta ter zašili luknjo. Po tem posegu je mati normalno donosila in rodila. Otrok je bil normalen in ozdravljen.

V zgodovini kirurgije takšnega zahtevnega posega na zarodku še ni bilo. »Začenja se nova doba predporodne kirurgije,« je dogodek komentiral dr. Eugene Pergament.

Iz bicikla super kolo

Kolo je doživelo obilico sprememb — Ogrodje iz kompozitnih snovi, samodejni menjalnik, ciklometer

Gledano s stališča zdravega življenja in ekologije, ga ni prevoznega sredstva čez kolo. Ne potrebuje goriva, ne onesnažuje okolja, za nameček pa še svemu vozniku krepi organizem in mu izboljšuje telesne sposobnosti. Slednje v sedanem času, ko se po razvitem svetu širi zdravstvena osveščenost in vse več ljudi z redno telesno dejavnostjo krepi svoje zdravje, dela kolo in kolesarjenje še toliko bolj privlačno. Toda medtem ko so ostala prevozna sredstva doživljala silovite spremembe in tehnične izboljšave, je kolo dolgo mirovalo pri ustaljeni obliki in tehniki. Šele v zadnjem času je val sprememb zajel tudi dobre stare bicikle. Na trgu so se pojavila nova super kolesa.

Njihov razvoj je omogočilo računalniško oblikovanje in prenos vesoljske tehnologije novih snovi v vsakdanjost. Tako so nastala nova kolesa, s katerimi je vožnja varnejša, lažja in mogoča tudi po poteh, na katerih je navadno kolo povsem odpovedalo.

Spremembe je najprej doživelo ogrodje. Pred leti so ogrodja iz lahkih, a močnih kompozitnih vlaken imela samo nadvse druga profesionalna kolesa, zdaj so dostopna tudi za rekreacijska kolesa. Iz kompozitnih materialov so narejeni tudi obroči in napere, katerih število se je od nekdanjih več deset skrčilo le na tri.

Nova kolesa, ki bi jim lahko rekli kar super kolesa, imajo tudi učinkovitejšo in boljše zavore, ki delujejo na hidravlično. Novost je tudi menjalnik prenosa. Najnovejši je samodejni menjalnik. Za tiste, ki hočejo popolno kontrolo nad prestavami, je na voljo ročni menjalnik, vendar je tudi ta močno izpopolnjen. Ni več pretikanja ročice in škripanja v kolesju, prestave se elegantno menjajo le s pritiskom na gumb.

Za nadzor nad prevoženim potjo in hitrostjo pa je na voljo računalniški ciklometer. Naprava kaže število prevoženih kilometrov v celoti, za posamezne

etape, trenutno hitrost, najvišjo doseženo in povprečno hitrost, zraven pa še nadmorsko višino in stanje menjalnika.

Zaenkrat so super kolesa razmeroma draga, vendar pa se jim cena že znižuje. Ko bodo osvojili srca ljubiteljev rekreativnega kolesarjenja in se bo proizvodnja dvignila, bo cena zdrsela na vsakomur dostopno višino.

Skrivnostni pogini

Rumenooki pingvini poginjajo — Vzrok je neznan

Novozelandski strokovnjaki za varstvo narave so se znašli pred žalostnim dejstvom: lahko le beležijo, kako jim tako rekoč pred nosom izumira redka živalska vrsta, narediti pa ne morejo nič. Od lanskega decembra je na polotoku Ottago novozelandskega Južnega otoka poginila že tretjina tamkaj živečih pingvinov. Pingvinja skupnost, ki je še lani štela 400 ptic, se bliskovito krči.

Vzroka za nenavadno umiranje teh živali si strokovnjaki ne znajo razložiti, vedo le, da bo z njimi izginila še ena redka živalska vrsta s tega sveta. Ne poginjajo namreč navadni pingvini, marveč rumenooki, Megadyptes antipodum. Te ptice se genetsko ločijo od podobnih pingvinov, ki žive na otokih Auckland in Campbell. Drugače povedano, takih ni nikjer drugje na svetu.

Analize, ki so jih opravili na tkivih poginulih živali, niso pokazale prisotnosti strupov, težkih kovin ali pesticidov in tudi ne okuženosti z virusi ali s katerimi drugimi bolezenskimi klicami. Nobeni od poginulih ptic niso odpravili prav nikakršnih znamenj bolezni. Tako se tudi ne ve, kako bi ogroženim živalim pomagali. Zaenkrat preučujejo z najsoodobnejšo elektronsko opremo, kje in s čim se ptice hranijo, prostovoljci pa krmijo preko 100 mladičev, ki so ostali brez svojih staršev.

Tiskalnik za slepe

Tiska v navadni in Brailovi pisavi hkrati

Računalniki se niso izkazali kot izredno koristna orodja le pri delu in v vsakdanjem življenju zdravih ljudi, v mnogem so olajšali tudi vsakdanje življenje številnim invalidom in prizadetim osebam. Naj gre za sodobne računalniške krmiljene proste, samodejne invalidske vozičke, za odpiranje komunikacijskih možnosti paratetraoplegikov preko računalniškega zaslona ali za telefonsko računalniški nadzor nepokretnih in ostarelih ljudi, računalniki so se povsod dobro obnesli. Najnovejši izum, ki se ga bodo razveselili slepi in tisti, ki skrbijo zanje, pa je računalniški tiskalnik, ki tiska v navadni in tudi v Brailovi pisavi.

Tiskalnik so zasnovali, razvili in izdelali v hudsoskem podjetju Howtek v sodelovanju z ameriško Nacionalno zvezo slepih. Zaenkrat je možno nabaviti le en model, in sicer tiskalnik Pixelmaster.

Posebnost tiskalnika je v tem, da lahko besedilo, ki se vnesejo v računalnik in obdelujejo, tiska v normalni pisavi ali pa namesto vidnih črk na papir vtiskuje izbočena znamenja Brailove pisave. Mogoče ga je priključiti na vsak osebni računalnik, saj tiskalnik spremlja računalniški program, ki spreminja običajne tekstovne zapise v Brailovo pisavo. Po želji pa hkrati tiska tako vidno kot Brailovo pisavo. Dokument, ki ga tiskalnik natisne, je torej namenjen tako slepim kot ljudem z nepoškodovanim vidom. S tem tiskalnikom se slepim odpirajo lepe možnosti tiskanja besedil, ki se dobijo že izdelana na magnetnih medijih in optičnih diskih, oziroma je vsako v računalnik vneseno besedilo mogoče natisniti tudi za slepe.

Politika je zavzela oblast nad vsem našim življenjem, ker drugače biti ne more.

J. VIDMAR

Prvi med Romi

Umrli je sloviti romski violinist Gyulo Farkas

Na Madžarskem so z velikimi častmi in ob zvokih 50 violin pokopali mojstra Gyulo Farkasa, najbolj slavnega romskega violinista na Madžarskem in v svetu. 68-letni madžarski Rom ni slovel le kot mojster na violini, marveč tudi kot neustrahovani učitelj in vzgojitelj novih in novih rodov slovitih romskih violinistov. Skozi njegove roke je slo na stotine talentiranih mladih Romov in prenekateri od njih si je kasneje priboril svetovno slavo, s tem pa je proslavil tudi več kot polmilijonsko romsko skupnost na Madžarskem. Madžarski Romi tudi po zaslugi takih moži uživajo vse drugačen ugled kot naši.

Za madžarske Rome pravijo, da se rodijo z violino v roki in z njo v roki tudi umrejo. Farkas se je s tem instrumentom seznanil zgodaj, že kot osemleten deček je igral nanjo po barih in restavracijah ter se mojstril ob poslušanju romskih violinskih mojstrov. Leta 1953 je postal glasbeni učitelj na glasbeni šoli Rajko in poučeval na nji vse do smrti. Vzgojil je preko 700 vrhunskih violinistov. Sola uživa danes velik ugled. Vsako leto kandidira za vpis kakih 200 kandidatov, sprejmejo pa jih le tri do štiri. Toda tem je zagotovljena bleščeča kariera.

Farkasa so pokopali v kottiču glasbenikov in skladateljev na budipeštanskem pokopališču. Je prvi romski glasbenik, ki so mu izkazali to čast.

Srednja kmetijska šola Grm NOVO MESTO, Sevno na Trški gori 13

SVET SREDNJE KMETIJSKE ŠOLE GRM NOVO MESTO Sevno na Trški gori 13,

razpisuje dela in naloge:

1. RAVNATELJA ŠOLE (ni reelekcija)

Pogoji: Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati tudi pogoje 511. člena zakona o združenem delu in določila zakona o usmerjenem izobraževanju: — visoka strokovna izobrazba — pedagoško andragoška izobrazba — pet let delovnih izkušenj na področju vzgoje in izobraževanja — imeti morajo smisel za poslovno tehnično in pospeševalno delo.

Datum nastopa dela je 1. september 1990. Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev bomo sprejemali 15 dni po objavi razpisa na naslov: Srednja kmetijska šola Grm, Sevno na Trški gori 13, 68000 Novo mesto — za razpisno komisijo. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh po končanem zbiranju prijav.

2. UČITELJA MATEMATIKE IN FIZIKE

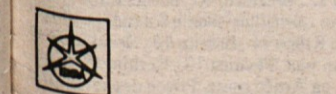
Pogoji: visoka izobrazba pedagoške smeri matematike — fizike.

Dela in naloge se razpisuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev o vrstni in stopnji izobrazbe bomo sprejemali 15 dni od objave razpisa. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh po končanem zbiranju prijav. Čas nastopa dela je 1. 9. 1990.

MINI ZANIMIVOST: ALKOHOLIZEM SE ŠIRI

Alkoholizem, ki spada med najbolj razširjene in nevarne družbene bolezni razvitega sveta, se nevarno širi tudi v državah nerazvitega sveta. Podatki Svetovne zdravstvene organizacije govore, da se je v zadnjih letih močno povečala poraba alkoholnih pijač, in sicer znaša poraba za zadnjih 20 let 20 odstotkov. Zaskrbljuje predvsem to, da podlegajo alkoholizmu predvsem mladi.

In tu smo spet pri Jaynesovem genu za super beljakovine in novem bodo-

Industrija kondenzatorjev in opreme Semič, p. o. Vrtača 1 SEMIC

Objavlja

razprodajo 23 garaž za osebne avtomobile,

ki bo 2. 7. 1990 ob 10. uri v sejni sobi podjetja, in sicer: — 6 garaž pri stan. bloku Semič 48/a — 8 garaž pri stan. bloku Semič 48/c — 7 garaž pri stan. bloku Semič 48/b — 2 garaži v poslovno-stanovanjski zgradbi v Semiču 34 c. Cena posamezne garaže je določena po sodnem cenilcu.

Iskra

Pod streho še deveti Zlati znak

Tudi muhasto in deževno vreme ni ustavilo organizatorjev šporette speedway prireditve na stadionu Matije Gubca — Zmaga v ČSFR

KRŠKO — V nemajhnih škripcih so bili v nedeljo člani krškega AMD, organizatorja tradicionalne devete dirke za Zlati znak Krškega in že stopete speedway prireditve na stadionu Matije Gubca. Zaman so bili proseči pogledi v nebo, dež je neusmiljeno lil tja do četrte ure popoldan.

Toda organizatorji se niso predali. Potem, ko je odpadla možnost, da bi tekmo prestavili na ponedeljek, kar se je v devetletni zgodovini teh tekmovalcev že zgodilo, so jo pač preložili za nekaj ur. In vreme se jih je naposled usmilo, dirka, resda brez uvodnega ceremoniala, v katerem naj bi

nastopili padalci ALC iz Lesc, ljubljanske mažoretke, posavski športni motoristi, Pihalni orkester Videm in vojski čerkljanske

garnizije, se je pričela ob 16.30. Začuda se je navzlic muhastemu vremenu in nemajhnim zamudi na tribunah zbralo prek 2.000 ljubiteljev speedwaya, ki so zanesljivo prišli na svoj račun. Tekmovalci se niso ustriali izredno težkih razmer za dirkanje, proga je bila namreč razmočena, speedwayistov po dirki enostavno ni bilo moč prepoznati, dobesedno oblepljeni so bili z blatom.

Na startu so bili vsi najavljeni, ob šestih Jugoslovanih tudi tekmovalci iz ČSFR, Avstrije, Bolgarije, Medžarske, Zahodne Nemčije in Italije. Letošnji Zlati znak Krškega — pokrovitelj tekmovalcev je bil seveda Videm — je drugi v zgodovini teh tekmovalcev odšel v ČSFR. Zasluge za to gre do izrednemu Zdeneku Tesarju, ki je dobil vseh šest voženj, zbral 30 točk in nemoteno zmagal. Drugi je bil njegov rojak Kalina s 25 točkami, tretji pa Madžar Böszörmény s točko manj. Najboljši Jugoslovčan je bil državni prvak Pintar, ki se je s 23 točkami uvrstil na četrto mesto, sledijo pa: Furlanetto (Italija) 22, Jordanov (Bolgarija) 19, Salamon (Italija) 17, Goran Lekše (Krško) 16, Kalross (Zahodna Nemčija) 14, Peterca (Jugoslavija) 14, itd.

B. B.

ŠPORTNI RIBIČI PRIČENJAJO S TEKMOVANJI

NOVO MESTO — Pred dnevi so pričeli tekmovalci tudi športni ribiči; največje breme čaka pionirsko vrsto novomeške ribiške družine, kajti letos brani lani osvojeni naslov republiških prvakov. Verjetno je odveč dodati, da je za take in podobne uspehe potrebno vložiti ogromno dela in tudi denarja iz lastnega žepa za nabavo ribiškega pribora in potrebščin. Poglejvaje zase so prevozi. Na srečo so novomeški ribiči prvi čas priskočili na pomoč Gorjanci, za kar so jim ribiči še kako hvaležni. Dodajmo še, da bodo v pionirski vrsti letos nastopali Matej Bračička, Damjan Medved in Rafael Teropšič, v mladinski Aleš Berger, Iztok Umek in Tanja Blatnik, medtem ko bodo za člansko A ekipo ribarili Jani Bajer, Miha Premelč in Srečko Lamut, za B vrsto pa Janez Medved, Marjan Bračička in Rafael Teropšič.

Slovenija

ZA DRŽAVNE NASLOVE — V novomeškem hotelu Metropol je bilo minule dni letošnje državno prvenstvo v goju, na katerem je nastopilo šestnajst najboljših jugoslovanških igralcev iz vseh republik in pokrajin. Organizator štiridnevnega tekmovalstva je bilo GO društvo Novo mesto, na posnetku pa sta zamišljena v potek partije Juhas (levo) in Gaspari. Končnih izidov nam do sklepa redakcije ni uspelo dobiti. (Foto: B. B.)

S pičlim zastopstvom do medalj

V Celju republiški finale atletskega pokala — Primc prvi v metu diska, Lopatičev v skoku v višino in daljino — Poprečni rezultati

CELJE — Dež in hlad sta bila glavna nasprotnika okoli 300 atletov in atletinj, ki so se minulo soboto in nedeljo pomerili v članskem finalnem tekmovalstvu atletskega pokala Slovenije. Navzlic temu je bila dosežena vrsta dobrih rezultatov, znten pa je bil tudi delež novomeškega, brežiškega in topliškega zastopstva. V skupnem seštevku je pri moških zmagala IBL Olimpija, ki je zbrala 404 točke, AK Novo mesto je bil šesti z 78 točkami, Brežičani pa 10. s 53 točkami. Pri dekletih so prav tako slavile Ljubljankanke, Brežičanke so zbrale 24 točk in bile devete, Novomeščanke pa s 14 točkami desete.

In sedaj k posamičnim izidom. Najprej k novomeškemu zastopstvu, ki je bilo zaradi bolezni nekaterih tekmovalcev dokaj okrnjeno. Igor Primc je s 54,06 m zmagal v metu diska, v metu klavida je bil slavko Malnar z 49,02 m tretji, Primož Žižek pa z 48,86 četrti. V metu krogle je bila Hribarjeva z 11,42 četrti, Rihard Resnik pa s skoku s palico, ki ga trenira šele eno leto, s 430 cm peti. V tekaških disciplinah je bil Kajtazovič na 800 m z 1:53,27 četrti, medtem ko je Robert Dragan, mladinec, v teku na 5.000 m zasedel 6. mesto in rezultat 14:56,59. To ni le njegov osebni rekord, pač pa letos najboljši mladinski rezultat na tej progi. V sobotnem teku na 1.500 m je bil Dragan s časom 4:00,41 deseti. Dodajmo še, da je 10. mesto zasedel tudi Aljoša Počič na 5.000 m s časom 15:27,14, kar je njegov osebni rekord, mlajši mladinec Mrvar pa je bil na 10.000 metrov devet s 35:47,13, kar je prav tako njegov najboljši rezultat.

Brežiško zastopstvo v Celju je bilo precej manjše, toda njegova bera je bila po zaslugi Vladke Lopatič uspešnejša. Vladka je s 174 cm zmagala v skoku v višino, prva pa je bila tudi v skoku v daljino, kjer je dosegla 57,7 cm. Med moškimi je v skoku v višino Rovnan zasedel s 195 cm tretje mesto, Trajkovič je bil z enakim rezultatom četrti, Kurajkič s 190 cm šesti. V metu klavida je Grubič orodje zalučal na 39,90 m in bil šesti, zmagov v tej disciplini pa si je priboril bivši član brežiškega AK Kevo z rezultatom 59,14 m.

Brežiško zastopstvo v Celju je bilo precej manjše, toda njegova bera je bila po zaslugi Vladke Lopatič uspešnejša. Vladka je s 174 cm zmagala v skoku v višino, prva pa je bila tudi v skoku v daljino, kjer je dosegla 57,7 cm. Med moškimi je v skoku v višino Rovnan zasedel s 195 cm tretje mesto, Trajkovič je bil z enakim rezultatom četrti, Kurajkič s 190 cm šesti. V metu klavida je Grubič orodje zalučal na 39,90 m in bil šesti, zmagov v tej disciplini pa si je priboril bivši član brežiškega AK Kevo z rezultatom 59,14 m.

Brežiško zastopstvo v Celju je bilo precej manjše, toda njegova bera je bila po zaslugi Vladke Lopatič uspešnejša. Vladka je s 174 cm zmagala v skoku v višino, prva pa je bila tudi v skoku v daljino, kjer je dosegla 57,7 cm. Med moškimi je v skoku v višino Rovnan zasedel s 195 cm tretje mesto, Trajkovič je bil z enakim rezultatom četrti, Kurajkič s 190 cm šesti. V metu klavida je Grubič orodje zalučal na 39,90 m in bil šesti, zmagov v tej disciplini pa si je priboril bivši član brežiškega AK Kevo z rezultatom 59,14 m.

ZMAGA V LJUBLJANI — Mladi Domen Staut je zabeležil še en velik uspeh. Na tradicionalni, že 28. mednarodni dirki v kartingu za Nagrado Ljubljane je pred dnevi v svojem razredu A-100 junior med desetimi tekmovalci iz Jugoslavije in Zahodne Nemčije prepričljivo zmagal.

ŠPORTNA RAZGLEDNICA

- Tekmovalna komisija Namiznoteniške zveze Slovenije je razpravljala o zapletu v zadnjem kolu prvenstva prve republiške lige v Kočevju. Jasno je bilo, da so Kočevci spregledali termin igranja zadnjih dveh tekem proti Novomeščani in Hrastniku, tako da so gostje obe srečanja dobili z 9:0. To obem nem pomeni, da so se novomeške namiznoteniški igralci uvrstili v II. zvezno ligo, kočevskemu Melaminu pa preti razsulo. Po vsej verjetnosti bi njihov najboljši igralec Komac športno pot nadaljeval v Mariboru, odhoda pa napovedujeta tudi Murn in Špelič.
- Na tradicionalnih, že 27-ih športnih igrarh pionirjev treh sosednjih občin Delnic, Ribnice in Kočevja, ki so bile minulo soboto v Ribnici, so imeli največ uspeha Kočevci. Skupno zmago so si priprali predvsem zavoljo dobrih nastopov v igrarh z žogo. Sicer pa so bili Kočevci najboljši v košarki odbojki, namiznem tenisu, prav tako tudi v šahu, streljanju in atletiki, medtem ko so Ribničani slavili v rokometu in nogometu. Končni vrstni red: I. Kočevje 390 točk, 2. Ribnica 280, 3. Delnice 240.
- Pisali smo že o velikem uspehu kočevskih kegljačev in njihovi uvrstitvi v prvo republiško ligo. Tokrat pa je lep podvig uspel tudi kegljačem ribniškega Rika, ki so si na kvalifikacijskem turnirju v Cerknici prikegljali nastop v zahodni skupini II. slovenske lige. Upajo, da jim za ligaške boje ne bo zmanjkalo moči in znanja.
- Ženski rokomet počasi osvaja tudi Ribnico; vse kaže, da bodo ljubitelji tega športa že v kratkem gledali svojo vrsto v eni od republiških lig. Nikola Radič, tvorec velikega uspeha kočevskega ženskega rokometu, je te dni zbral okoli sebe večjo skupino ribniških osnovnošolk in pričel s treningi. Dekleta bodo vadila tudi med počitnicami, jeseni pa naj bi se pričelo že kar zares.

M. GLAVONJIC

DIRKA V TEŽKIH POGOJIH — Vse do pol pete ure popoldne je trajala negotovost, ali deveta tradicionalna prireditev za Zlati znak Krškega v speedwayju sploh bo. Toda vreme se je naposled usmilo prizadevnih organizatorjev, ki so na koncu morali biti zadovoljni. Manj tekmovalci, saj so nastopili na razmočeni in blatni progi, tako da tudi okvar in padcev ni manjkalo. Na posnetku je utrinek s štirinajste dirke. (Foto: B. B.)

V soboto po drugo zmago?

Start letošnje dirke Po Jugoslaviji bo v soboto — Cilj četrte etape bo v sredo na Glavnem trgu

NOVO MESTO — V soboto, 16. junija, bo v Beogradu start prve etape letošnje tradicionalne kolesarske dirke Po Jugoslaviji, ki se točuje tudi za A kategorijo svetovnega pokala. Nič čudnega torej, če bo udeležba na tej dirki izredno močna, na startu bodo kolesarji iz trinajstih držav, med njimi tudi tri jugoslovanške vrste.

Za Novomeščane bo letošnja dirka še posebej zanimiva. Še posebej zato, ker bosta za najboljšo jugoslovanško vrsto poleg Bonče, Pintariča, Rnjakovića in Milenkovića vozila tudi Sandi Papež in Srečko Glivar, v B reprezentanci bosta kolesarila Robi Šebenik in Jure Robič, zraven pa bo tudi PRESS ekipa sponzorja WD 40, za katero bodo vozili Polanc in Bertonec (Sava) ter Novomeščani Eržen, Božič, Turk in Ravbar. To ekipo bo vodil novomeški trener Pavel Jelen z Miranom Štihom. Znano je brzkone, da bo letošnja dirka potekala tudi po Dolenjski. Cilj četrte etape, ki bo kolesarje peljala iz Zreča mimo Krškega, Sentjerneja in Rateža, bo 20. junija ob 13. uri na novomeškem Glavnem trgu. Naslednjega dne, 21. junija, bo ob 10. uri izpred zavarovalnice Tri-

glav start pete etape, ki bo tekmovalce vodila iz Novega mesta do Sentjerneja, Krškega, Rimskih Toplic, Hrastnika in Zagorja do Ljubljane.

Nemara ni odveč dodati, da je bil zmagovalec zadnje dirke Po Jugoslaviji — lani dirke iz znanih razlogov ni bilo — Novomeščan Sandi Papež, podoben uspeh mnogi pričakujejo tudi letos. Le da nekateri tokrat stavijo na Srečka Glivarja.

V SOBOTO SLAVJE ITASOVK

KOČEVJE — V soboto, 16. junija, bo v Kočevju slovesno. Novim republiškim prvakom, rokometarjem kočevskega Itasa, bo tudi uradno podeljen pokal, ob tej priložnosti pa bo ob 16. uri najprej prijateljska tekma igrala Itasa in Krima, nato pa ob 18. uri še dvoboj moških vrst Itasa in Inlesa. V večernih urah bo družabno srečanje.

PREMOČ KRKINIH KOLESARJEV

VRHNIKA — Navzlic deževnemu vremenu je 6. tradicionalni memorial Roberta Trampuša privabil na start dirke kar okoli 180 jugoslovanških kolesarjev. Novomeško zastopstvo se je odlično odrezalo, še posebej v članski konkurenci, kjer so zasedli kar prva štiri mesta; zmagal je Eržen, drugi je bil Robič, tretji Papež in četrti Šebenik. Pri mlajših pionirjih je Macele zasedel drugo mesto, med mlajšimi mladinci je bil Murn tretji in Gimpelj četrti, medtem ko je v kategoriji starejših pionirjev Mervar zasedel drugo mesto.

Prekinjena je črna serija

Elanovi nogometaši v predzadnjem kolu SNL ugnali Stol Virtus z 1:0 — Najmanj osmo mesto

Še kako prav so imeli tisti, ki so napovedali, milo rečeno, sumljiv konec prvenstva v prvi republiški nogometni ligi. Nedeljsko in sobotno predzadnje kolo je prineslo toliko nenadejanih izidov, da ga verjetno ni igralca športne napovedi s popolnim izkupičkom.

Med redke pričakovane rezultate sodi tisti v Novem mestu, kjer sta se na igrišču Bratstva in enotnosti pomerili enajsterici Elana kamniškega Stola Virtusa. Gostje so točki še kako potrebovali, sobotni poraz jih je verjetno že uvrstil med ekipe, ki bosta naslednjo sezono nastopali v II. republiški ligi. Novomeščani so po seriji porazov vendarle uspešno sklenili prvenstvo pred domačimi gledalci. Vsega kakih 50 jih je pozdravilo sedmo zmago elanovcev, s katero so si ne glede na izid tekme zadnjega kola, ki jo igrajo v gosteh z Elcrojem, kateremu prav tako gori pod nogami, že zagotovili končno najmanj osmo mesto.

Novomeščani so imeli v soboto več od igre, že v prvem delu so pripravili nekaj imenitnih priložnosti za zadetek, v nadaljevanju pa so gostje vse stavili na eno točko. Za beg z dna lestvice so potrebovali zmago, toda njihove upe je v 70. minuti pokopal Milanovič, ki je s strelom z glavo dosegel edini zadetek srečanja. Najboljši mož novomeške vrste je bil vratar Črv.

Po predzadnjem kolu je lestvica takšna: Izola 36, Rudar (TV) 34, Slovan 29, Domžale 28, Medvode 26, Steklar 26, Rudar (T) 25, Elan 25, Partizan Hmezd 22, Elcroj 22, Mura 22, Vožila 22, Stol Virtus 20, Pohorje 12. Za Elan so v soboto igrali: Črv, Kobe, S. Mesojedec, Kramar, Pavlin (Kalabič), Milanovič, B. Mesojedec, Horvat (Božovič), Primc, Dujakovič, Kostrevc.

FILIPČIČEV MEMORIAL LAZIČU

SEVNICA — ŠK Brežice je pred dnevi organiziral tradicionalni VI. memorial Emila Filipčiča, na katerem je nastopilo 30 šahistov iz Sevnice, Krškega in Brežic. V članski kategoriji je zmagal Lažič (Sevnica), 2. je bil Čerjak (Brežice), 3. Levičar (Sevnica), pri starejših pionirjih je bil najboljši Brežičan Zajc, med mlajšimi pa Sevničan Glavač.

J. B.

SREČANJE MOTORISTOV

TREBNJE — Motoklub in AMD Trebnje bosta pripravila 22. junija v Trebnjem tridnevno, 7. mednarodno srečanje motoristov. Občudovalci motociklov in njihovih voznikov bodo prišli na svoj račun zlasti 24. t. m., ko bo ob 12. tekmovalce motociklistov v spretnostni vožnji. Za udeležence srečanja so trebanjski organizatorji sicer pripravili še nekaj srečanj, ubranih manj na tekmovalno in bolj na razvedrilno vižo.

TEČAJ TENISA

MOKRONOG — Na tukajšnjih teniških igriščih se bo začel 18. junija ob 18. uri teniški tečaj, na katerega se lahko vpíšejo tisti, ki so že končali osnovno šolo. Cena 12-urnega tečaja je 300 din. Prijave za vadbo tenisa zbira ZTKO Trebnje na tel. št. 44-102 in Boštjan Koračin, tel. št. 49-255, in sicer še danes in jutri. Tečaj bo vodil Marko Grandovec.

VRNITEV BREŽIŠKEGA NOGOMETA

BREŽICE — Pred dnevi se je končalo prvenstvo v celjski medobčinski nogometni ligi, kjer so nastopali tudi nogometaši brežiške Svobode. Čeprav po prvem delu ni kazalo na zmagoslavje Brežičanov, so ti ob koncu vendarle uspeli in osvojili prvo mesto. Po besedah trenerja Svobode Staneta Lazanskega pa čaka ekipo veliko delo, kajti nastopanje v II. republiški ligi, kjer so Brežičani uspešno igrali že pred leti, zahteva precej več. Na srečo gre za mlado in požrtvovalno ekipo, ki bo svojo zadnjo besedo šele rekla. Da so v Brežicah delo resno zastavili, pričajo tudi rezultati ostalih selekcij, saj so tudi mlajši pionirji zmagovali lige, mladinci si delijo prvo mesto, podoben uspeh pa verjetno čaka tudi starejši pionirje, vendar prvenstvo še ni zaključeno.

POKAL KOPITARNI — Pred dnevi so v Sevnici razglasili rezultate občinskih delavskih športnih igrar za minulo leto. Dogodek je bil resda nekolikokrat kasno, a zato nič manj prisrčen. V skupnem seštevku je zmagala M-Kopitarna Sevnica, sledijo: Lisca, Stilles, Tehnološki sistemi Sevnica, Jutrjanika, obrtniki, postaja milice in Elektrum. Na posnetku je Martin Ivnik, športni referent v Kopitarni, z velikim pokalom zmagovalca. (J. B.)

Od nogometa se da živeti

Tako pravi dolenjski profesionallec v dresu ljubljanske Olimpije, Robert Englaro

RIBNICA — Že danes je 20-letni Črnomalčan Robert Englaro najpopularnejši dolenjski žogobrc. Nič čudnega, kajti zagotavljen ima dres v prvi postavi ljubljanske prvotigaša, s svojimi igrami pa je pokazal, da zadnje besede še ni rekel. »Ko se ozrem v preteklost, sem lahko srečen, tako rekoč preko noči mi je uspelo narediti pot od nogometnega začetnika do profesionalca. Vsak pač nima te sreče,« danes zadovoljno razmišlja Robert Englaro je začel nogometno pot v Črnomlju pri ekipi Bele krajine. Kmalu je bilo očitno, da gre za izredno nadarjenega igralca, kateremu je trener lahko namenil prav vsako mesto v ekipi. Tudi Englaro je videl, da lahko doseže še kaj več, zato je prestopil v vrste ljubljanskega Slovana, pred dvema sezona pa je prvič zaigral za ljubljansko Olimpijo.

»Druga moja sreča je bila v tem, da sem vselej imel ob sebi dobrega trenerja. Tako v Slovanu, kjer sem igral branilca, kot v Olimpiji, kjer je Andrej Oblak od mene zahteval, naj igram krilnega napadalca; verjetno je bila odločilna moja hitrost. Na tem mestu sem odigral vrsto drugoligaških srečanj; ko je ekipo prevzel sedanji trener Miloš Šoškič, me je znova vrnil na mesto branilca, kjer sem še danes.«

Robert je popoln profesionallec, od nogometa živi. »Z denarjem, ki ga zaslužim z brcanjem, se da dostojno živeti, ni mi slabo. Toda od nogometa pričakujem še kaj več, čakam svojo pravo priložnost. Teh pa ni ravno v izobilju. Dres s številko 2 je bil doslej

Robert Englaro: »Vselej sem imel ob sebi dobrega trenerja.«

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 15. VI.

8.35 — 10.50 in 13.15 — 1.25 TELE-TEKST
 8.50 VIDEO STRANI
 9.00 MOZAIK
 9.00 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
 9.25 ZRCALO NOČI, dok. oddaja
 9.45 VNOVIČ V BRIDESHEADU, angl. nadalj., 4/13
 10.40 VIDEO STRANI
 13.30 VIDEO STRANI
 13.40 ITALIA 90, SP V NOGOMETU JUGOSLAVIJA : KOLUMBIJA, posnetek
 15.35 POLETNA NOČ, ponovitev nadaljevank MURPHY BROWN, amer. niz., 10/22
 FANTOM IZ OPERE, amer. nadalj., 2/4
 ČERNI GAD, angl. niz., 10/18
 17.55 EP VIDEO STRANI
 18.00 DNEVNIK 1
 18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
 18.10 ŽARIŠČE, ponovitev
 18.40 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
 18.40 POLTRONA EXPRES, špan. niz., 12/13
 18.55 NORO, NOREJŠE, NORIŠNICA, ponovitev 12. dela
 19.10 RISANKA
 19.15 TV OKNO
 19.30 DNEVNIK 2
 19.50 VREME
 19.52 ZRCALO TEDNA
 20.05 RUMENA REKA, jap.-kit. dok. nadalj., 3/10
 21.00 CIRCUM GALA, zabavnoinform. oddaja
 22.05 ZAKON V LOS ANGELESU, amer. niz., 5/42
 22.50 DNEVNIK 3, VREME
 23.10 EP VIDEO STRANI
 23.15 POLETNA NOČ MURPHY BROWN, amer. niz., 11/22
 FANTOM IZ OPERE, amer. nadalj., 3/4
 ČERNI GAD, angl. niz., 11/18
 1.15 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

16.40 SP v nogometu, Avstrija: ČSFR - 18.57 Regionalni programi TV Ljubljana, Studio Maribor: Tele M — 19.30 Dnevnik — 20.00 Žarišče — 20.30 Mali koncert — 20.40 SP v nogometu, ZR Nemčija: Združeni arabski emirati (prenos) — 23.00 Skupščinska kronika — 23.30 Satelitski programi
TV ZAGREB
 8.25 TV koledar — 8.35 Ferdy (risana serija) — 9.00 Poletni program — 11.00 Poročila — 11.05 Poletni program — 12.35 Ristanc (amer. film) — 14.15 Risanka — 14.35 Poročila — 14.45 Barva noči (ponovitev nočnega programa) — 17.00 Dnevnik 1 — 17.20 Sociologija umetnosti: Slikarstvo in mitologija (izobraž. oddaja) — 17.50 Ferdy (risana serija) — 18.20 Številke in črke — 18.40 Poročila za slušno prizadete — 18.45 Muppet show — 19.10 Risanka — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 — V eityju (angl. nadalj., 1/7) — 20.50 TV poster (zabavnoglasb. oddaja) 21.25 Dnevnik 3 — 21.45 Skupščinska kronika — 22.15 Slike časa (oddaja o kulturi) — 23.15 Poročila za goste iz tujine — 23.20 Barva noči, nočni program: Že spet ti (humor. serija), Nevljudno vedenje (amer. film) — 1.20 Poročila

SOBOTA, 16. VI.

8.35 0.40 TELETEKST
 8.50 VIDEO STRANI
 9.00 IZBOR TEDENSKE PROGRAMSKE TVORNOSTI
 9.00 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
 10.10 ŽREBANJE NAGRAD IZ ODDAJ PERISKOP
 11.25 ZGODBE IZ ŠKOLJKE, 24. oddaja
 11.00 ŽARIŠČE
 11.30 NAŠA PESEM 90, 3. oddaja
 12.00 TEDNIK
 13.30 VIDEO STRANI
 13.40 ITALIA 90, SP V NOGOMETU AVSTRIJA : ČSFR, posnetek
 15.55 POLETNA NOČ, ponovitev nadaljevank MURPHY BROWN, amer. niz., 11/22

niz., 11/22
 FANTOM IZ OPERE, amer. nadalj., 3/4
 ČERNI GAD, angl. niz., 11/18
 17.55 EP VIDEO STRANI
 18.00 DNEVNIK 1
 18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
 18.10 IZ TUJIH KUHINJ: JAPONSKA, ponovitev 1. dela izobr. serije
 18.25 METABOLIZEM IN NEZAVEDNO V PLASTIKI TONETA DEMŠARJA, dok. oddaja
 18.45 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
 CVETLIČNE ZGODBE
 19.05 RISANKA
 19.15 TV OKNO
 19.30 DNEVNIK 2
 19.55 VREME
 19.59 UTRIP
 20.20 ŽREBANJE 3 x 3
 20.30 KOLO SREČE
 22.05 DNEVNIK 3
 22.25 EP VIDEO STRANI
 22.30 POLETNA NOČ MURPHY BROWN, amer. niz., 12/22
 FANTOM IZ OPERE, amer. nadalj., 4., zadnji del
 ČERNI GAD, angl. niz., 12/18
 0.30 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

16.10 Danes skupaj — 16.40 SP v nogometu, Brazilija: Kostarika (prenos) — 18.45 Finale DP v rokometu (m) — 20.00 Jugotonov klub (zabavnoglasbena oddaja) - 20.40 SP v nogometu, Anglija: Nizozemska (prenos), Švedska: Škotska (posnetek) — 0.00 — Satelitski programi
TV ZAGREB
 9.30 TV koledar — 9.40 Čebelica Maja — 10.05 Barva noči (ponovitev nočnega programa) — 12.05 Saga o Forsythih (angl. nadalj., 23/26) — 13.00 Ste že bili v Zagrebu, gospod Lumiere? — 14.40 Ciklus filmov W. Disneya: Na mesečini (amer. film) — 16.25 Poročila — 16.30 TV dražba, 1. del — 17.00 Hrvaški pisatelji na TV ekranu: Miroslav Krleža: Balade Petrice Kerempuha — 18.30 TV dražba, 2. del — 19.10 Sedmi čut (oddaja o prometu) — 19.20 Risanka — 19.30 Dnevnik 2 — 20.15 Sebastian (angl. film) -

NEDELJA, 17. VI.

8.55 — 13.10 IN 14.20 — 23.20 TELETEKST
 9.15 VIDEO STRANI
 9.25 OTROŠKA MATINEJA
 9.25 ŽIV ŽAV, 25. oddaja
 10.15 POLTRONA EXPRES, zadnji del španske nadalj.
 10.30 NORO, NOREJŠE, NORIŠNICA, zadnji del norveške igrane serije
 10.45 GREHI, ponovitev zadnjega dela amer. nadalj.
 11.30 REVILJA SLOVENSkih CERKVENIH ZBOROV
 12.35 KMETIJSKA ODDAJA TV SA
 13.35 ALPSKI VEČER 90, 3. oddaja
 14.00 FORMULA 1. franc. nadalj., 10/13
 14.45 ITALIA 90 — SP V NOGOMETU ANGLIJA : NIZOZEMSKA, posnetek
 17.00 DNEVNIK 1
 17.05 POSLOVNE INFORMACIJE
 17.10 KOLO SREČE, ponovitev
 18.55 RISANKA
 19.15 TV OKNO
 19.30 DNEVNIK 2
 19.50 VREME
 20.05 KRIZ KRAŽ — ŽREBANJE
 20.40 ITALIA 90 — SP V NOGOMETU BELGIJA : URUGVAJ, prenos
 22.45 DNEVNIK 3
 23.05 ITALIA 90 — SP V NOGOMETU J. KOREJA : ŠPANIJA, posnetek
 0.00 VIDEO STRANI

PONEDELJEK, 18. VI.

10.45 in 15.30 — 1.15 TELE-TEKST
 8.50 VIDEO STRANI
 9.00 MOZAIK
 9.00 SPORED ZA OTROKE
 9.35 UTRIP
 9.50 ZRCALO TEDNA
 10.05 MPF CELJE 81: TRIJE ZLATI
 10.35 VIDEO STRANI
 15.45 VIDEO STRANI
 15.55 POLETNA NOČ, ponovitev nadaljevank MURPHY BROWN, amer. niz., 12/22
 FANTOM IZ OPERE, amer. niz., 4/4
 ČERNI GAD, angl. niz., 12/18
 18.00 DNEVNIK 1
 18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
 18.10 MOZAIK, ponovitev
 UTRIP
 ZRCALO TEDNA
 18.40 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
 18.40 RADOVENI TAČEK: VRATA
 18.55 ALICA V DEŽELI RISB, zadnji del

19.15 RISANKA
 19.10 TV OKNO
 19.30 DNEVNIK 2
 19.55 VREME
 20.05 PRIMER PLATFUS, češka drama
 21.55 OSMI DAN
 22.40 DNEVNIK 3
 23.00 POLETNA NOČ MURPHY BROWN, amer. nadalj., 13/22
 NEKDO JEZDI MIMO, ang. nadalj., 1/13
 ČERNI GAD, angl. niz., 13/18
 1.05 VIDEO STRANI

TOREK, 19. VI.

8.35 — 10.35 in 13.35 — 0.20 TELE-TEKST
 8.50 VIDEO STRANI
 9.00 MOZAIK
 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
 ZGODBE IZ ŠKOLJKE, 25. oddaja
 LONČEK KUHAJ
 9.40 MOZAIK, ponovitev OSMI DAN
 10.25 VIDEO STRANI
 13.50 VIDEO STRANI
 14.00 ŽARIŠČE, ponovitev
 14.30 POLETNA NOČ, ponovitev nadaljevank MURPHY BROWN, amer. niz., 13/22
 NEKDO JEZDI MIMO, angl. nadalj., 1/13
 ČERNI GAD, angl. niz., 13/18
 16.35 DNEVNIK 1
 16.40 ITALIA 90 — SP V NOGOMETU JUGOSLAVIJA : Z. A. EMIRATI
 18.55 RISANKA
 19.15 TV OKNO
 19.30 DNEVNIK 2
 19.55 VREME
 20.05 F. NICOLINI: OČE BOM, italijanska nadalj., 3/6
 20.50 OPERNE ŽGODBE: TRUBADUR, ang. serija, 9/10
 22.45 DNEVNIK 3
 22.05 POLETNA NOČ MURPHY BROWN, amer. niz., 14/22
 NEKDO JEZDI MIMO, angl. nadalj., 2/3
 ČERNI GAD, angl. niz., 14/12
 0.10 VIDEO STRANI

SREDA, 20. VI.

8.35 — 12.00 in 13.15 — 1.10 TELE-TEKST
 8.50 VIDEO STRANI
 9.00 MOZAIK
 9.00 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
 9.10 PAMET JE BOLJŠA KOT ŽAMET
 9.20 PRIMER PLATFUS, ponovitev češkega filma
 11.05 OČE BOM, italij. nadalj., 3/6
 11.50 VIDEO STRANI
 13.30 VIDEO STRANI
 13.40 ITALIA 90 — SP V NOGOMETU JUGOSLAVIJA : Z. A. EMIRATI

15.55 POLETNA NOČ, ponovitev daljevank MURPHY BROWN, amer. niz., 14/22
 NEKDO JEZDI MIMO, ang. nadalj., 2/3
 ČERNI GAD, angl. niz., 14/18
 18.00 DNEVNIK 1
 18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
 18.10 ŽARIŠČE, ponovitev
 18.40 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
 19.17 RISANKA
 19.20 TV OKNO
 19.30 DNEVNIK 2
 19.55 VREME
 20.05 FILM TEDNA MONTIELOVA VDOVA, hiško-venezuelsko-kubanska koprodukcija
 21.55 DNEVNIK 3
 22.15 ROCK KOMPAS
 23.00 POLETNA NOČ MURPHY BROWN, amer. niz., 15/22
 NEKDO JEZDI MIMO, ang. nadalj., 3/4
 ČERNI GAD, angl. niz., 15/18
 1.00 VIDEO STRANI

ČETRTAK, 21. VI.

8.35 — 10.20 in 13.15 — 0.35 TELE-TEKST
 8.50 VIDEO STRANI
 9.00 MOZAIK
 9.00 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
 GRIZLI ADAMS, 10. del amer. niz.
 9.25 ZAKON V LOS ANGELESU del amer. niz., ponovitev
 10.10 MOSTOVI, ponovitev
 10.40 VIDEO STRANI
 13.40 ITALIA 90 — SP V NOGOMETU BRAZILIJA : ŠKOTSKA, posnetek
 15.55 POLETNA NOČ, ponovitev daljevank MURPHY BROWN, amer. niz., 15/22
 NEKDO JEZDI MIMO, ang. nadalj., 3/13
 ČERNI GAD, angl. niz., 15/18
 18.00 DNEVNIK 1
 18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
 18.10 ŽARIŠČE, ponovitev
 18.40 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
 19.05 RISANKA
 19.15 TV OKNO
 19.30 DNEVNIK 2
 19.55 VREME
 20.05 VNOVIČ V BRIDESHEADU, angl. nadalj., 7/13
 21.00 TEDNIK
 22.00 DNEVNIK 3
 22.20 POLETNA NOČ MURPHY BROWN, amer. niz., 16/22
 NEKDO JEZDI MIMO, ang. nadalj., 4/13
 ČERNI GAD, angl. niz., 16/18
 0.25 VIDEO STRANI

Slovenija
 Moja dežela

Naročilo iz naslanjača - ZAKAJ PA NE?

PRODAJA POSODE **bio** LINIJA
EMO LINIJA

Posoda BIO LINIJA — posoda za novi način kuhanja vam omogoča klasično pripravo hrane, hkrati pa jo nadvse pohvalijo tisti, ki želijo slediti novim smerem — zlasti kuhanju z malo vode in maščobe.
 Posodo lahko naročite z naročilnico, ki jo izrežete iz časopisa in nato pošljete na naslov: EMO, industrijska prodajalna, Mariborska 68, 63000 Celje. Lahko pa jo naročite tudi po telefonu: 063/31-280.
 Posodo boste dobili takoj — po povzetju.

PO POŠTI /po povzetju
 POSEBNA
 PRILOŽNOST
 KONKURENČNE
 CENE

univerzalni pekač
 je vsestransko uporaben. Sestavlja ga pekač in pokrov. V njem hrano lahko pečemo, dušimo, kuhamo, pražimo in cvremo. Vložek omogoča kuhanje v sopari. Pekač je tudi primeren za bio kuhanje.
cena: 858,50 din

plinski žar
 za peko vseh vrst živil na plinskem štedilniku. JEDI SE LEPO HRUSTLJAVO ZAPEČEJO S POMOČJO TOPLOTE, KI KROZI. Meso ostane sočno.
cena: 553,50 din

aromat pekač
 ima na pokrovu dozirno skodelico, ki jo uporabljamo pri dušenju jedi. Aromatični hlapi in konstantna temperatura ostanejo tako v pekaču. Pekač je tudi primeren za klasično pripravo jedi — brez uporabe pokrova.
cena: 519,70 din

vok
 je posoda, ki ima obliko stare kitajske skledice. V njem pripravljamo vse jedi, ki smo jih vajeni kuhati v klasičnih posodah, le da vsa živila zrežemo na manjše kose. Tako pripravljena hrana je bolj zdrava.
cena: 604,90 din

naročam (št. kosov)

NAROČILNICA

IME IN PRIIMEK: _____

NASLOV: _____

Št. osebne izkaznice: _____

Datum: _____

Podpis: _____

Izpolnite, izrežite in pošljite na naslov: EMO, industrijska prodajalna, Mariborska 68, 63000 Celje.

IGM
SAVA KRŠKO

HITRO KVALITETNO S POPUSTI

OD PESKA ...

- gradbeni material
- betonski izdelki
- montažni in polmontažni izdelki
- izdelki po naročilu

... DO MONTAŽNIH HAL

- za potrebe kmetijstva (hlevi, seniki, strojne lope)
- za podjetja in obrtnike (delavnice, skladišča, trgovine ...)

PROIZVODNJA IN PRODAJA IGM
 SAVA KRŠKO, CKŽ 59
 tel.: 0608/31-035, 33-122

SOP KRŠKO

SOP STORITVE

Podjetje za proizvodnjo in montažno opremo za zaščito okolja in varčevanja energije, Krško, p.o. Krško, Žadovinek 38

Po statutu podjetja SOP STORITVE Krško razpisna komisija, imenovana od delavskega sveta,

objavlja razpis za

DIREKTORJA PODJETJA

Kandidati za direktorja morajo poleg pogojev, določenih z zakonom, izpolnjevati naslednje:

- srednja izobrazba
- tri leta delovnih izkušenj pri opravljanju vodilnih ali vodstvenih del
- znanje tujega jezika.

Kandidati morajo predložiti program dela podjetja s predlogom o uresničevanju poslovne politike za štiriletni mandat. Prijave na razpis z dokazili o izpolnjevanju pogojev je treba poslati na naslov: SOP STORITVE, p.o. Krško, Žadovinek 38, »ZA RAZPISNO KOMISIJO«. Kandidate bomo o izbiri obvestili v osmih dneh po odločitvi delavskega sveta.

Za terensko prodajo domačih in uvoženih tekstilnih izdelkov iščemo dobre prodajalce.

Omogočamo zaposlitev s pogoji:

- trimesečno poskusno delo
- lastno vozilo (B kat.)
- akviziterske izkušnje niso pogoj.

Zagotavljamo izjemno dober zaslužek.

Sestanek bo v ponedeljek, 18. 6. 1990, ob 19. uri v restavraciji EMONA, nasproti Name v Ljubljani. Informacije po tel. 061/714-671

ADRIA

NOVO MESTO

RAZPIS KADROVSKIH ŠTIPENDIJ ZA ŠOLSKO LETO 1989/90

TOZD ADRIA — obrat NOVO MESTO	štipendij
lesar širokega profila	5
lesni tehnik	5
ing. lesarstva	2
ing. strojništva	1
dipl. ing. lesarstva	2
dipl. ing. strojništva	1

TOZD ADRIA — obrat ŠENTJERNEJ	štipendij
lesar širokega profila	5
lesni tehnik	4
ing. lesarstva	1
dipl. ing. lesarstva	1

TOZD ADRIA — obrat ŠMARJETA	štipendij
kemijski procesničar (predelovalec umetnih mas)	3
kemijski tehnik	1
ing. strojništva	1
dipl. ing. kemijske tehnologije	1

TOZD ADRIA — obrat ČRNOMELJ	štipendij
lesar širokega profila	6
lesni tehnik	5
ing. lesarstva	2
dipl. ing. lesarstva	2

TOZD ADRIA — obrat MIRNA	štipendij
brusilec	1
rezkalec	1
strugar	1
orodjar	2
finomehanik	1
kemijski procesničar (predel. umetnih mas)	4
konfekcionar	8
strojni tehnik	2
konfekcijski tehnik	2
tekstilni tehnik	1
ekonomist	1
ing. strojništva	1
ing. kemijske tehnologije	1
ing. konfekcij. tehnolog.	1
dipl. ing. strojništva	1
dipl. ing. konfekc. tehnolog.	1
dipl. ekonomist	1

TOZD ADRIA — obrat BREŽICE	štipendij
lesar širokega profila	4
lesni tehnik	2
ing. lesarstva	1
ing. strojništva	1
dipl. ing. lesarstva	1

TOZD ADRIA — DSSD	štipendij
ing. strojništva	2
dipl. ing. strojništva	2
dipl. ing. lesarstva	2
dipl. ekonomist (poslovni sistemi)	1
dipl. ekonomist (zunanja trgovina)	2
dipl. ekonomist (finančno-račun. smer)	1

Prijave za razpis kadrovskih štipendij sprejemamo od 15. 7. 1990 na naslov IMV ADRIA, Kadrovsko-spolšno področje, Zagrebška 20, Novo mesto. Vlogi (obr. 8,40 — Vloga za uveljavljanje socialno-varstvenih pravic) morajo kandidati priložiti: — fotokopijo zadnjega šolskega spričevala oz. potrdilo višje-šolske ali visokošolske organizacije o opravljenih izpitih — potrdilo o vpisu v šolo — potrdilo o premoženjskem stanju družine — potrdilo o dohodkih staršev v preteklem koledarskem letu

Dodatne informacije lahko dobite na tel. 23-311, int. 777.

ELITA »ŠŠ«, Novo mesto, d.o.o.
Muzejska 3, tel. (068) 25-506
svetovanje, organizacija in posredovanje pri prometu z nepremičninami

NUDIMO VAM NASLEDNJE STORITVE:

- svetovanje, organizacija in posredovanje pri prometu z nepremičninami (hiše, lokali, stanovanja, zemlja itd.)
- svetovanje in posredovanje pri izbiri in izdelavi gradbenih projektov
- svetovanje in posredovanje pri pridobitvi gradbene dokumentacije

URADNE URE ZA STRANKE:

petek: 16.00 — 19.00
sobota: 9.00 — 12.00

PRIHRANITE ČAS IN DENAR — PREPUSTITE SKRBI ELITI »ŠŠ«!

hydrovod kočevje ribnica

Zbor delavcev komunalnega podjetja Hydrovod Kočevje-Ribnica

razpisuje prosta dela in naloge

individualnega poslovnega organa (reelekcija)

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, izpolnjevati še naslednje:

- višja ali visoka izobrazba strojne, ekonomske, pravne ali druge ustrezne smeri
- vsaj 5 let delovnih izkušenj v stroki, od tega 4 leta na vodilnih delovnih mestih
- sposobnost za uspešno gospodarjenje in organizacijske sposobnosti iz dosedanjih zaposlitev
- predložiti izdelan program razvoja dejavnosti podjetja.

Delovno razmerje se sklne za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Mandat traja 4 leta. Kandidati naj pošljejo prijave z ustreznimi dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: Komunalno podjetje Hydrovod Kočevje-Ribnica, Ljubljanska c. 38, 61330 Kočevje, z oznako »za razpisno komisijo«. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po odločitvi.

VZGOJNO VARSTVENA ORGANIZACIJA NOVO MESTO

Ragovska ulica 18
68000 NOVO MESTO

Razpisna komisija

vabi k sodelovanju 4 delavce, ki želijo uveljaviti svoje izkušnje in znanja pri

PEDAGOŠKEM VODENJU VZGOJNO-VARSTVENEGA DELA

1. 9. 1990 bo novo izbranim pedagoškim vodjem pričel štiriletni mandat.

Če izpolnjujete kriterije 73., 74., 75., 76. in 77. člena zakona o vzgoji in varstvu predšolskih otrok, priložite k prijavi za navedena delovna mesta potrdilo o izobrazbi in vaš program dela! Vašo ponudbo pričakujemo v 10 dneh od dneva objave.

Podjetje NOVOTEHNA

Trgovina na debelo in drobno p.o. Novo mesto, Glavni trg 10,

komisija za delovna razmerja

objavlja naslednja prosta dela in naloge:

1. Vodja finančne službe

- Pogoji:
- visoka ali višja šolska izobrazba ekonomske smeri
 - 1 oziroma 3 leta delovnih izkušenj

2. Vodja poslovne enote Krško

- Pogoji:
- V. stopnja šolske izobrazbe trgovske ali komercialne smeri
 - 3 leta delovnih izkušenj

Kandidati naj pisne ponudbe s potrebnimi dokazili o izpolnjevanju pogojev vložijo v 15 dneh po objavi na naslov: Podjetje NOVOTEHNA, Trgovina na debelo in drobno p.o. Novo mesto, Glavni trg 10, služba kadrovskega in splošnih zadev.

Razpisna komisija
VIO BREŽICE, o.sol.o.
TOZD OŠ TONE SELIŠKAR
68263 CERKLJE OB KRKI

razpisuje
prosta dela in naloge

RAVNATELJA z dopolnjevanjem obveznosti.

Kandidat mora izpolnjevati pogoje 96. in 137. člena ZOŠ in 102. člena statuta.

Ravnatelj bo imenovan za 4 leta. Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi razpisa na naslov: Razpisna komisija pri OŠ Tone Seliškar Cerklje ob Krki. O izbiri bomo kandidate obvestili najkasneje v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

Ljubljanska banka

Pravi naslov za denarne zadeve

Dolenjska banka d.d.
Novo mesto

objavlja po sklepu komisije za ocenjevanje vrednosti izločenih osnovnih sredstev

JAVNO LICITACIJO

odpisanih osnovnih sredstev in osnovnih sredstev izven uporabe.

Odprodati želimo več računskih, pisalnih, knjižnih in drugih strojev ter leseno opremo. Licitacija bo v ponedeljek, 18. 6. 1990, ob 13. uri v kletnih prostorih poslovne stavbe v Kettejevem drevo-redu 1 v Novem mestu in v poslovnih prostorih na Trgu svobode v Črnomlju. Ogled je možen uro pred pričetkom licitacije. Davčne obveznosti poravna kupec.

IZKORISTITE UGODNOSTI NIZKIH CEN ODLIČNEGA NOVOTERMA

KRKA

NOVOTERM

Pri nakupu v industrijski trgovini KRKE dobite vsak 11. del zastonj. Kličite nas na telefon (068) 21-492

KUPIŠ 10 • DOBIŠ 11

Ljubljanska banka

POSAVSKA BANKA d. d., KRŠKO

pravi naslov za denarne zadeve, sodobnost in tradicija
poslovnost in zanesljivost — banka, ki zagotavlja varnost in zaupnost

NA PTUJU TRIJE IZ DOLENJSKE

PTUJ — Od 7. do 9. septembra bo tu 21. festival domače zabavne glasbe, za katerega se je prijavo prek 40 ansamblov, tako da bodo organizatorji pripravili tudi predtekmovalni. Prvo bo 16. junija ob 18. uri v Loki pri Framu in drugo teden dni kasneje v Vinski Gori. Na tem bodo nastopili tudi Novi prijatelji iz Kostanjevice ter Toplar in Ansambel Ivana Puglja iz Novega mesta.

tedenski koledar

Četrtek, 14. junija — Metod Petek, 15. junija — Vid Sobota, 16. junija — Jošt Nedelja, 17. junija — Adolf Ponedeljek, 18. junija — Marko Torek, 19. junija — Julija Sreda, 20. junija — Dan civ. zašč.

LUNINE MENE
16. junija ob 6.48 — zadnji krajec

kino

BREŽICE: 15. in 16. 6. (ob 20. uri) ameriški triler Tequila sunrise. 17. (ob 18. in 20. uri) in 18. 6. (ob 20. uri) ameriška komedija Gola pištola. 19. in 20. 6. (ob 20. uri) hongkonški akcijski film Veljka zmeda v Hongkongu.
CRNOMELJ: 14. 6. (ob 20. uri) ameriški triler Fanatike zlobe. 15. (ob 19. uri) in 17. 6. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Črni dež. 15. 6. (ob 21. uri) ameriški erotični film Šefica obvlada znanje. 19. 6. (ob 20. uri) ameriška akcijska komedija štiri pesti proti Rio.

KRŠKO: 14. 6. (ob 20. uri) ameriški avanturistični film Indiana Jones in zadnji križarski pohod. 15. 6. (ob 22. uri) ameriški erotični film Osvojavanje misty Beethoven. 17. 6. (ob 18. uri) ameriška komedija Vojna zakoncev Rose. 19. 6. (ob 20. uri) francoski ljubzenski film Rosalyn in Levi. 20. 6. (ob 19. uri) ameriška komedija Ljubica, otroci so se skrčili.

KRMELJ: 16. 6. italijanski akcijski film Izzivalec.

NOVO MESTO — DOM KULTURE: 14. 6. (ob 18. in 20. uri) ameriška fantastična komedija Vrnitev v prihodnost — II. del. Od 15. do 17. 6. (ob 18. in 20. uri) ameriška komedija Glej, kdo se to oglaš. 18. in 19. 6. (ob 18. uri) ameriški risani film Roger Rabbit. 18. in 19. 6. (ob 20. uri) ameriška komedija Policijska akademija — V. del. Od 20. do 22. 6. (ob 18. in 20. uri) ameriška akcijska komedija Noči v Harlemu.
SEVNICA: 14. in 15. 6. italijanski akcijski film Izzivalec. 16. in 17. 6. ameriška komedija Nevarna mama. 18. in 19. 6. ameriški erotični film Začimba iz Miamijsa.

FORD 1300, lado nivo 1600 ugodno prodam. Vlado, ☎ 58-216, zvečer. 510
126 P, letnik 1979, registriran do junija 1991, prodam. ☎ 45-270. 512
UGODNO PRODAJ lado rivo, letnik 1987, golf, letnik 1977, opel rekord karavan, letnik 1976, in motor za VW 1200. ☎ (0608)77-378. 513
Z 750, letnik 1976, prodam. Alojz Vidmar, Dol. Nemška vas 15, Trebnje, ☎ 44-679. 516
R 5 FIVE, prva registracija 1988, ugodno prodam. ☎ 84-589, od 15. ure dalje. 520
R 14 prodam. ☎ 51-515. 521
SIMCO CHRYSLER 1307 GLS, letnik 1978, motor in karoserija v dobrem stanju, rdeče barve, prodam. ☎ (0608)81-802. 522
126 P, letnik 1982, prodam. ☎ 25-895. 524
Z 101 GTL, letnik 1985, in črno-beli televizor Gorenje, prodam. Gačnik, Borčovo 9, Novo mesto. 526
LADO SAMARO, januar 1990, prodam. ☎ (0608)61-653. 530
GOLF JGL, letnik 1984, registriran do aprila 1991, ugodno prodam. ☎ (068)85-052. 534
126 P, v dobrem stanju, registriran do novembra, prodam. Cena 8.500 din. ☎ (068)84-318. 536
Z JUGO 1,1 GX, letnik 1987, v dobrem stanju, prodam. ☎ 52-225. 537
Z 101, letnik 1979, prodam. Franc Kuplenik, Vrh pri Pahi 4, Otočec. 539
GOLF JGL, letnik 1981, registriran do februarja 1991, in R 4 GTL, november 1984, registriran do septembra 1990, prodam. ☎ 44-978. 543
R 5 GTS, oktober 1987, prodam. Džanković, Ul. talcev 32, Straža (pri silosu). 546
GOLF JX, letnik 1986, ugodno prodam. Alenka Pate, Dol. Kamenje 18, Novo mesto. 547
GOLF DIESEL, letnik 1983 z dodatno opremo, in suzuki GS 500 E, letnik 1977, prodam. Vene, Pod Trško goro 21, Novo mesto. 548
Z 101, letnik 1986, registrirana do februarja 1991, prodam. ☎ 42-665. 549
ŠKODO 105 L, garazirano, prevoženih 25.750 km, ugodno prodam. ☎ (068)24-864. 550
126 PGL, letnik 1989, pravkar podaljšana registracija, ugodno prodam ali menjam za večji avto. ☎ 25-325. 552
JUGO KORAL 45, maj 1989, prodam. Springer, Loke 12, Straža, ☎ 84-772. 553
AVTOMATIK, nov model, črno zlate barve, z litimi platišči in smerokazi, poceni prodam. ☎ 22-977. 558
GOLF JX diesel, 2,5 let, s petimi vrati, in FIAT 126 P, star dve leti, po zelo ugodni ceni prodam. Anton Jordan, Sajevec 2, Kostanjevica na Krki. 560
GOLF JX diesel, letnik 1986, ugodno prodam. Milan Sašek, Dol. Suhadol 7, Brusnice, ☎ 85-935. 561
GOLF GL, letnik 1981, prodam. ☎ 26-647, popoldne. 563
Z 101 GT 55, letnik 1985, registrirano do decembra 1990, garazirano, ugodno prodam. ☎ (0608)62-359. 569
ZASTAVO 101, letnik 1983, registrirano do aprila 1991, prodam. ☎ 52-974. 570
GOLF JX diesel, star 16 mesecev, rdeče barve, prevoženih 19.000 km, prodam za 22.000 DEM. ☎ (0608)69-600. 571
R 4 GTL, letnik 1984, registriran do maja 1991, prodam. ☎ 73-609. 572

OPRAVIČILO
Pri zahvali **MARTINA STARIČA** iz Radne vasi pri Trebelnem je pomotoma izpadla zahvala **GOVORNI-KOMA**. Za njihovo napako se opravičujemo!

NOVOST!
FRIZERSTVO NA TERENU
SANDRA AVSEC
ŠMIHEL 32, NOVO MESTO
Nudim vse frizerske storitve na vašem domu po ugodnih konkurenčnih cenah. Podrobne informacije in naročila sprejemamo na tel. (068) 22-878. (ček-OB-24)

preklci
JANEZ GALIČ, Malenska vas 11, opozarjam Alojza Galiča iz Ivanje vasi, naj me ne hodi nadlegovat in mu prepovedujem odnašanje stvari z moje domačije, ker niso njegova last. Če preklica ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal. 500

posest
ZIDANEC z vinogradom, v izmeri 750 m², v Črešnjicah pri Otočcu, prodam. Cena po dogovoru. Oglad možen vsak dan na naslov: Črešnjice 21, Otočec. 423
V BLIŽINI Brežic (4 km) prodam manjšo hišo z 2000 m² zemlje, urejeno dokumentacijo za nadomestno gradnjo, zgrajeni temelji in ploščo ter gradbeni material. ☎ (0608)62-545. 426
DVE ZAZIDLJIVI parceli, sadovnjak in travnik, na Brezovici pri Črmošnjicah, prodam za 70.000 din. ☎ (061)314-463. 428
PARCELO v izmeri 1 ha, v Jediniščici pri Novem mestu, prodam. Naslov v oglasnem oddelku. 441
STANOVANJE ali starejšo hišo v Novem mestu ali bližnji okolici kupim za približno 30.000 DEM. ☎ (068)85-306. 454
HIŠO z gospodarskim poslopjem blizu Sevnice prodam. ☎ (0608)82-329. 467
KRASNO PARCELO za vikend ob asfaltu takoj poceni prodam. Zorc, Rostoharjeva 82, 68270 Krško. 475
V VINJEM VRHU prodam mlad vinograd na lepi sončni legi in z lepim dostopom do poti. ☎ 76-328. 479
NAJBOLJŠEMU ponudniku prodam hišo ali menjam za hišo, ki je potrebna adaptacije, ali možnost nadomestne gradnje. Šiler, Golobinjek 1 a, Mirna Peč. 502
VIKEND v Opatiji ugodno oddam za dopust. ☎ 85-366. 505
MONTAŽNO dvostanovanjsko hišo, novo, še neveljavno (196 m²), z centralno, telefonom, garažo, nekaj zemlje, v sončnem kraju v Zgornjem Kamenju pri Novem mestu, prodam. ☎ (061)311-920 ali (068)24-647. 517
GRADBENO PARCELO z lokacijsko dokumentacijo v Sevnici prodam. Upoštevam stanovanjski kredit ali osebni avto. ☎ (0608)43-106 v petek od 17. do 19. ure. 519
V UČAKOVCIH pri Vinici prodam njive, travnike in pašnik (brezov gozd). ☎ (064)70-726. 523
GRADBENO parcelo v izmeri 16 a v Kotu pri Semicu (pod železniško postajo) ugodno prodam. ☎ (068)56-138, od 19. do 21. ure. 557

razno
V NOVEM MESTU iščem kakoli prostor, primeren za 10 ☎ (064)22-048.
MAMICE in očki, če je vaš mlajši brez varstva, vam ga skrbno varujem svojem domu. Šifra: MIRNA PEČ.
ODDAM HIŠO v najem. K. Šranga 44, Mirna Peč.
VZAMEM V NAJEM poslovne stane na območju občine Sevnica. Po b. pošljite na: M. Mušič, poste rest. 68290 Sevnica.
POKLANJAM HAPPYLINE stopnice, vredne 100 DEM, in pom. pri iskanju novih igralcev. ☎ (0608) 465, popoldne.

službo dobi
REDNO ALI HONORARNO z slimo ženski ali moškega, lahko upolnec, za delo na kmetiji — vrtnariji. H. in stanovanje v hiši, ostalo po dogovoru. Janez Aljančič, Hladnikova 31, 6. Krize.
NOVA KOMERCIALNA VER iz Zagreba išče akviziterje, ki bi delali na področju Slovenije. Možnost velike zaslužke. ☎ (041)158-910.
AKVIZITERJE za prodajo kozarke iščem. Odlični zaslužek. Telefon. s. v. petek od 17. do 19. ure, (043)106.
IŠČEMO akviziterje za prodajo nega blaga po terenu. ☎ (068)23-

stanovanja
ENOSOBNO stanovanje ku. ☎ 23-110, od 12. do 18. ure, ob del. kih.
GARSONJERO ali enosobno stanovanje kupim ali vzamem v najem. Plačilo. Telefon dopoldne 23-311, in 190.
SAMSKI INŽENIR išče garson. ali enosobno stanovanje v Novem mestu. ☎ (061)328-410, zvečer.
STANOVANJE v bloku takoj. me mlada družina. Nudimo predpla. ☎ (068)85-306.

ženitne ponudbe
PREPROST FANT, star 45 let, 160/80, s skromno hišico na Dolenjski brez posestva, samo malo vinograd, sadovnjaka, želi spoznati preprosto. od 30 do 40 let. Otrok ni ovira. Šifra: BELICA

čestitke

BRANETU PODGORNIKU iz Semiča ob 60-letnici želimo še na mnoga leta pevci lovskega pevskega zbora Bele krajine. 559

kmetijski stroji

KOSILNICO Alpina, v odličnem stanju, prodam. Janez Prijanovič, Belci Vrh 4, 68343 Dragatuš. 427
TRAKTORSKE grablje 160 prodam. Murn, Črmošnjice 41, Novo mesto. 430
TRAKTOR Ursus 335 C, kosilnico BCS 715, prodam. ☎ (0608)82-336. 434
TRAKTOR LANZ, 22 KM, s koso in hidravliko prodam ali menjam za enosobno kiper prikolico. Jože Brinc, Griblje 48, 68332 Gradac. 450
KOSILNICO BUCHER, staro dve leti, prodam. ☎ (0608)81-876. 451
SUŠILNO NAPRAVO Vihar prodam. Niko Jureglj, Žirovnica 12, 61434 Loka pri Zidanem mostu, ☎ (0601)84-166. 452
NAKLADALKO za seno 15 prodam. ☎ 76-114. 453
TRAKTOR TV 730, star 11 let, prodam. Martin Geršk, Gor. Suhor 3, 68331 Suhor. 459
TRAKTORJA Schlter (50 PS, kabina), Eicher (18 PS, hidravlika, kosa), motokultivator Acme (8 PS kosa, freza) ugodno prodam. Juršič, Dolšce 1, Kostanjevica. 471
NAKLADALKO za seno Pionir 17, malo rabljeno, prodam. ☎ (0608)62-588. 518
KOSO GRANIP za ferguson na pihalnik Tajfun, brez elektromotorja, prodam. ☎ 42-552. 528
NOV MOTOKULTIVATOR diesel, 14 KM, Labin, in novo prikolico s kardanom in kiper, prodam. ☎ 25-883, od 15. ure dalje. 529
TV 821, star 10 mesecev, in dvobrazdni plug prodam. ☎ 43-677. 555
OBRAČALNIK za seno za traktor TV 523 prodam. ☎ 49-385. 565
MOTOKULTIVATOR Gorenje Muta, s frezo in koso, prodam za polovično ceno. ☎ (0608)79-229, Rudi Stopar. 566

kupim

MANJŠE stanovanje v Brežicah kupim. ☎ (0608)34-641. 568

motorna vozila

ZASTAVO 750, letnik 1982, karambolirano, prodam. ☎ 20-425. 429
WARTBURG, letnik 1981, prodam. ☎ 60-592, vsak dan od 7. do 8. ure. 432
LADO 1300, letnik 1987, prodam. ☎ (0608)31-065. 439
JUGO 45 EX, star dve leti in pol, prevoženih 25000 km, sivo modre barve, prodam. ☎ (0608)60-153. 442
ZASTAVO 101 GT 55, letnik 1984, ugodno prodam. Jože Čeh, Lukovek 8, Trebnje. 445
JUGO KORAL 45, letnik 1989, prodam. ☎ (068)21-355 vsak dan po 15. uri. 448
VESPO P 200 E, letnik 1983, prodam. ☎ 23-522. 449

MINI MORIS, letnik 1979, z dodatno opremo, prodam. ☎ 25-676. 455
MOTORNO kolo 14 M, letnik 1986, prodam. ☎ 65-683. 457
IMV KOMBI mercedes 2200 D, s podaljšanim kasonom, letnik 9/80, prodam. ☎ 86-181. 458
126 PGL, letnik 1987, ugodno prodam ali zamenjam z doplačilom za drug Zastavin avto. Perko, Gornji Križ 12, Žumberk. 460
Z 750, letnik 1977, obnovljena, registrirana do februarja 1991, prodam. Tone Zupančič, Sr. Grčevje 16, Otočec. 461
MOTOR CTX 80, APN 6 S, tiro, glasbeni stolp Seleo prodam. ☎ 65-233, popoldne. 465
JUGO 45, letnik 1987, prodam. Hedrik Zaletej, Zagorica 6, Dobrič. 469
JUGO 45, letnik 1985 in jugo AX, letnik 1987, zelo ugodno prodam. Drage 1, 68331 Suhor. 470
R 4, tudi za rezervne dele, poceni prodam. ☎ 76-328. 477
WV 1200 Yu prodam. Cena 18.000 din. ☎ 40-200. 478
OSEBNI AVTO Trabant prodam. Cugelj, Gor. Nemška vas 11, Trebnje. 480
JUGO kor 45, letnik 1989, prodam. Roman Tomš, Dobeno 4, Brežice. 481
VESPO 50 elstart, novo, prodam. Oglad popoldne. Brane Jarc, Trebča vas 27, Dvor. 482
FIAT 126 P, letnik 1985, poceni prodam. Josip Juranič, Šmarješke Toplice 100, (poleg hotela). 485
APN 6, dobro ohranjen, prodam. ☎ (068)23-611, Srečo Petric. 419

BMW 316, letnik 1980, registriran do 1991, prodam. Branko Štubljar, 68331 Suhor 6 a pri Metliki. 486
LADO 1200, letnik 1979, v odličnem stanju, registrirano do 1991, poceni prodam. Andrej Štusek, Kaplja vas 14, 68295 Tržišče. ☎ 44-958. 487
LADO RIVO 1300, letnik 1987, prevoženih 18.000 km, dobro ohranjen, prodam. Cena po dogovoru. Oglad vsak dan od 12. ure dalje. ☎ 65-316. 488
WARTBURG, letnik 1982, registriran do septembra 1990, prodam. Stane Radovičević, Mihovec 5, Novo mesto. 489
KARAMBOLIRAN JUGO 45 A prodam najboljšemu ponudniku. Oglad v Pionirju, Ločna, v petek od 12. do 13. ure. 490
R 4, letnik 1979, registriran do marca 1991, prodam za 2.800 DEM. Janez Kovač, Sela 30, 68350 Dolenjske Toplice. 491
GILERA RX 200 ARIZONA, letnik 1987, 7000 km, dodatna oprema, prodam. ☎ 22-451 ali 51-140, dopolne. 492
JUGO 45, letnik 1982, prodam. Gazvoda, Šegova 6, Novo mesto. 493
AUDI 80 avtomatik, starejši letnik, registriran, poceni prodam. Potov Vrh 7, Novo mesto. 495
Z 750, letnik 1980, in hladilno skrinjo (210 l) prodam. Nadu, Bršljin 42, Novo mesto. 497
OPEL IDA 1,6 D, letnik 1984, prodam. ☎ 42-588. 498
Z 128 1,1 GX, letnik 1988, prodam. ☎ 25-528, Civovič, Šegova 3, Novo mesto. 501
ZASTAVO 850, letnik 1984, prevoženih 61.500 km, prodam. Vprašajte vsak dan v kiosku Dela v Bršljinu ali na naslov: Nikola Cavlovič, Bršljin 42, Novo mesto. 506
OPEL KADETT ugodno prodam ali menjam. Uzman, Črmošnjice 48, Stopiče. 507

obvestila

GRADITELJI in inštalaterji! Po konkurenčni ceni izdelujem peč in boilerje za centralno ogrevanje. Peči 25-38 KW že po ceni od 9.000 do 11.500 din. ☎ (063)39-878, popoldne ali zvečer. 342
JARKICE, rjave, stare 6 tednov, prodajamo vsak dan. Stane Prevolssek, Catež 16, 68212 Velika Loka. 541

MONTIRAM TV antene za vse možne programe na vašem področju. ☎ (068) 44-129. (P24-1MO)

AVTO ALARM
Vgradnja po konkurenčnih cenah
Plut Anton
Cerovec 17, Semic
tel.: 068/59-080

AVTO — HIT
NOVO MESTO
Stranska vas 1
(068) 43-502

Prodajamo nova vozila
maloprodajna cena:
mazda 323/L . . . 25.200 DEM
toyota starlet . . . 21.400 DEM
ford fiesta 24.073 DEM
rabljena vozila — fiat campanjola s prikolico 4.000 DEM
Se priporočamo!

DEOMAX d.o.o. MAXMEDIA
Družbena podjetja, podjetniki, zasebniki!
Edinstvena, celodnevna in najcenejša oblika predstavitve vaše dejavnosti. Naročila za objavo vašega sporočila (ugoden nakup, akcijska prodaja, popust), na svetlobnem »displayu« — hotel Kandija, sprejemamo na tel. številko: 21-466, med 9. in 12. uro ter med 16. in 19. uro. Nudimo pomoč pri oblikovanju teksta.

prodam

GOBELINE različnih motivov prodam. ☎ (068)51-346. 421
ODDAM mlado kravo s teletom. ☎ 84-289. 425
ROVOKOPAČ in MZ, letnik 1972, dobro ohranjen, prodam. Jurkloster 22, Jurkloster. 433
STROJ za izdelovanje opeke s 600 modeli prodam. ☎ 26-893. 435
PRÓDAM voz, 2,5 t, s traktorskim in vprežnim priključkom, plug Slavonec, rabljeno ostrešje (18 m³), smrekov pod (20 m²) in obdelan kamen (10 m³). Franc Cesar, Goriška vas 3, 68216 Mirna Peč. 436
DVE KOZI z mladiči prodam. Dragan, Pod Trško Goro 99, Novo mesto. 437
PLETILNI STROJ znamke Bruder, dvoredni na kartice, in nove mize, domače izdelave, za dnevno sobo prodam. ☎ (0608)32-179. 438

Tudi, ko bi hodil po dolini smrtne sence, ne bojim se zlega, ker ti si z menoj!
(psalm 23,4)

ZAHVALA

V 44. letu starosti nas je po težki in dolgi bolezni zapustila draga žena, mama, hčerka, sestra, snaha in svakinja

VANJA NIKOLIČ
iz Novega mesta, Slavka Gruma 3 a

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, prijateljem in sosedom, posebno Bračičkovim, ki so nam stali ob strani v teh težkih trenutkih, prav tako pa tudi v času njene 17-letne bolezni. Posebej se zahvaljujemo medicinskemu osebju bolnišnice Novo mesto za njihovo požrtvovalnost ves čas njene bolezni. Enakomerno zahvala velja podjetju ŽTP Novo mesto za podarjeni venec in besede slovesa, obrtnikom Petru Kovačeviču in Miranu Božiču, Društvu invalidov Novo mesto za vso pomoč, Binkoštni cerkvi — evangelijskemu centru Novo mesto pa za lepo opravljen pogrebni obred. Vsem, ki ste naši dragi Vanji kakorkoli pomagali, iskreno hvala!

Žalujoci: mož Drago, sin Marko v imenu vsega sorodstva

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: DIC, tozid Dolenjski list, Novo mesto.
UREDNIŠTVO: Drago Rustija (glavni urednik in vodja tozda), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Breda Dušič, Anton Jakše, Zdenka Lindič-Dragaš, Martin Luzar, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Jože Simič, Jožica Teppey in Ivan Zoran.
TEKOČI RAČUN pri SDK Novo mesto št.: 52100-803-30624. Devizni račun št.: 52100-620-970-25731-128-4405/9 (LB — Dolenjska banka d.d. Novo mesto).
IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka 7 din, naročnina za 2. trimesečje 80 din; za delovne in družbene organizacije 160 din; za tujino 40 ameriških dolarjev ali 70 DM (ali druga valuta v tej vrednosti) na leto.
OGLAS: 1 cm v enem stolpcu za ekonomske oglase 100 din, na prvi ali zadnji strani 200 din, za razpisne, licitacije ipd. 120 din. Mali oglasi do deset besed 80 din, vsaka nadaljnja beseda 8 din.
NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 130. Telefoni: uredništvo (068) 23-606, 24-200, naročniška služba, ekonomska propaganda in fotokopirniški 23-610, mali oglasi in zahvale 24-006. Nenarocnih rokopisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi mnenja republiškega komiteja za informiranje Republike Slovenije (št. 23 od 21. oktobra 1988) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov. Časopisni stavek, prelom in filini: DIC, tozid Grafika, Novo mesto. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

Na podlagi 3., 4. in 8. člena Odloka ter 4. člena Pravilnika o podeljevanju priznanja občine Trebnje, objavlja Komisija za odlikovanja in priznanja Skupščine občine Trebnje

RAZPIS o podelitvi priznanja občine Trebnje

Priznanje se podeljuje za izredno uspešno, družbeno pomembno ali življenjsko delo, ki je prispevalo k napredku ter ugledu občine na gospodarskem, pedagoškem, znanstvenem ter drugih področjih.

Priznanje je enkratno in se podeljuje vsako leto za občinski praznik občanom, delovnim in drugim organizacijam ter društvom.

Predloge za podelitev priznanja dajejo delovne, družbenopolitične in druge organizacije, samoupravne skupnosti ter društva. Komisija za odlikovanja in priznanja Skupščine občine Trebnje bo sprejemala predloge na predpisanih obrazcih do vključno 27. 6. 1990.

KOMISIJA ZA ODLIKOVANJA IN
PRIZNANJA
SKUPŠČINE OBČINE TREBNJE

Iskra

ISKRA
Industrija kondenzatorjev in opreme
Semič, p. o. Vratača 1
SEMIC

razpisuje

javno licitacijo rabljenih osnovnih sredstev, in sicer: več elektromotorjev, 2 strožnici, 2 frezalna stroja, 12 strojev za brizganje plastične mase, 2 traktorja in drugo.

Licitacija bo v četrtek, 28. 6. 1990, ob 10. uri v prostorih skladišča pri Petrolu v Semiču, kjer je možen tudi ogled 25., 26. in 27. junija, vsak dan od 10. do 14. ure.

Licitira se ustno po sistemu »videno-kupljeno«. Udeleženci plačajo 10% varščine.

*Nihče ne ve, kako boli,
ko tebe, dragi sin in brat,
več na našem domu ni.
A spomin na tebe živi.*

V SPOMIN

LADIJU FERKOLJU

iz Zavinka pri Škocjanu

15. junija bo minilo šest žalostnih let, odkar te ni več med nami. Vsem domačim, sošolcem, prijateljem, ki ga imate v lepem spominu, hvala!

Tvoja mamica in tvoji najdražji

*Ljubil si svojo družino,
ljubil si delo in dom,
ostala grenka nam je bolečina,
ko odšel si v večni dom.*

ZAHVALA

V 63. letu starosti nas je po težki in kruti bolezni za vedno zapustil naš dober in skrbni mož, ata, stari ata, brat, stric, svak in tast

ANTON LINDIČ

iz Vidma pri Šentjanžu

Z žalostjo v srcih se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, poklonili toliko lepega cvetja in našega ata tako številno spremili na njegovi zadnji poti. Naša topla zahvala Gostilni Repovž, kolektivom Metalne Krmelj, Lisce Sevnica, Jutrjanke Sevnica, VVO Litija, ŠD Šentjanž, GD Šentjanž, Krmelj, Tržišče. Hvala zdravstvenemu osebju internega oddelka bolnice Novo mesto za lajšanje bolečin, cerkvenim pevcem, g. župniku za opravljen obred in govorniku za poslovilne besede. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

*Zdaj nič več se pesmica ne sliši,
za vasjo nihče več ne igra,
v samotni, stari, mali hiši
je utihnila harmonika.*

ZAHVALA

V 97. letu starosti je sklenil svojo bogato življenjsko pot naš dober ate, stari ate, praded in stric

ANTON BRSAN

iz Orehovca 18

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, znancem, prijateljem in vaščanom, ki ste nam izrekli sožalje, darovali cvetje in pokojnika spremili na zadnji poti. Še posebej hvala gospodu župniku za lepo opravljen obred in pevcem za zapete žalostinke.

Žalujoci: njegovi domači

OSMRTNICA

Sporočamo znancem in prijateljem, da je 6. 6. 1990 umrla medicinska sestra

LEOPOLDINA »DINA« WAMBOLT VON UMSTADT

Pokopana je bila 13. 6. 1990 v Salzburg — Aigen.

Žalujoci: brat Philipp s soprogo Christo, sestra Marija

V starosti 97 let nam je v domu starejših umrla naša draga mama, stara mama, babica in prababica

IVANA KRANJC

roj. POVŠE

Močvirje — Bučka

Pogreb je bil v Ljubljani dne 1. junija 1990.

Žalujoci: hčerka Zalka z družino in vsi, ki smo jo imeli radi

ZAHVALA

V 58. letu nas je nepričakovano zapustil dragi sin, mož, oče, dedek in brat

STANISLAV MAVSAR

Kot pri Semiču

Iskreno se zahvaljujemo vsem dobrim sosedom, prijateljem in sorodnikom za vsestransko pomoč, darovano cvetje, tovarni Iskra Semič, Študijski knjižnici Mirana Jarca Novo mesto, Sob Črnomelj, GG Tok Črnomelj in vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremili na zadnji poti in nam izrekli sožalje. Posebej se zahvalo izrekamo LD Smuk Semič, Viliju Piršu, Ivanu Avpiču, Zvonetu Tkalcu za organizacijo pogreba, upokojenskemu pevskemu zboru Črnomelj, kakor tudi vsem govornikom ter gospodu župniku za opravljen obred.

Žalujoci: vsi njegovi

*Skrb, delo in trpljenje —
tvoje je bilo življenje.
Bolečine si prestala,
zdaj boš v grobu mirno spala.*

ZAHVALA

V 77. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, stara mama in prababica

KAROLINA MAZNIK

iz Orehovice 21

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in vaščanom za podarjeno cvetje. Posebej se zahvaljujemo obema sosedoma Pavličema, Prhnetovima, Frankovim, Slavku za poslovilne besede, GD Orehovica in gospodu župniku za lepo opravljen obred. Hvala tudi DO Plutal Ljubljana in Živila Kranj.

Žalujoci: sin Jože, hčerke Marija, Tončka, Vida, Milena in snaha Milena z družinami, sestre Anica, Hilda in Mimi z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 61. letu nas je zapustil

FRANC MIKOLIČ

iz Straže

Najlepše se zahvaljujemo vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti, podarili cvetje, nam izrekli sožalje in nam kakorkoli pomagali.

Žalujoci: vsi njegovi

*Plamen sveče govori,
da že leto dni v grobu si.
Živel bi rad še nekaj let,
prezgodaj moral si umret.
V tih bolečini si odšel,
a v naših srcih boš živel.*

V SPOMIN

14. junija mineva leto dni, odkar nas je nepričakovano zapustil

FRANC JORDAN

iz Ostroga

Hvala vsem, ki se ga še spominjate.

Žalujoci: vsi njegovi

*Na grobu tvojem cvetje klije,
prezgodaj tebe zemlja krije.*

ZAHVALA

Komaj v 35. letu starosti nas je nenadoma zapustil dragi sin, brat in stric

JOŽE BEVEC

Štatenberk 9
Trebelno

Ob boleči izgubi našega dragega Jožeta se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojnega v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo Obrtnemu združenju Novo mesto, bližnjim sosedom, pevskemu zboru Trebelno in gospodu župniku za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: mama, ata, brata Lojze, Tone in sestra Ani z družinami

ZAHVALA

V 35. letu starosti nas je po težki bolezni za vedno zapustila naša draga

KATJA UHAN

rojena Vadas

s Puščave pri Mokronogu

Ob boleči izgubi se najlepše zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem in vaščanom za pomoč in sočustvovanje z nami, vsem, ki so nam izrazili sožalje, pokojni darovali cvetje in jo v tako velikem številu spremili na zadnji poti. Posebna zahvala dr. Munkovi, patronažni sestri, osebju Onkološkega inštituta v Ljubljani, DO Mercator-tozd Gradišče Trebnje, Dani z Mirne, učencem in učiteljem sedmih razredov OŠ Mokronog, tov. Dimu za govor ob odprtem grobu, pevcem ter g. župniku za opravljen obred in godbi na pihala iz Trebnjega. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njeni

*Ne morem iz zemlje kot drobna semena,
da znova bi segli si v tople dlani.
Ne morem, med nami je krsta lesena
in grob je med nami, tišina prsti,
le sreča ljubezni visoko gori.*

ZAHVALA

V 86. letu starosti nas je za vedno zapustila naša mama, stara mama, sestra, teta, prababica, tašča in botra

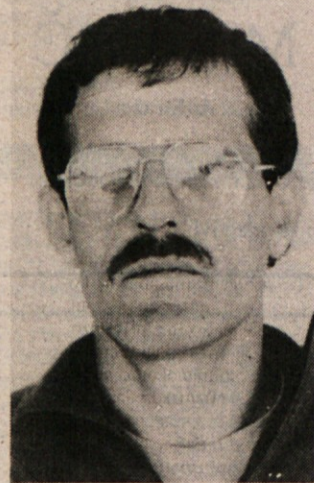
ANTONIJA TURK

s Polhovice 6

iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, darovali vence in cvetje ter našo mamo pospremili k večnemu počitku. Prav tako se zahvaljujemo sosedom in znancem za vsestransko pomoč, duhovnikom za lepo opravljen obred. Še enkrat vsem iskrena hvala!

Žalujoci: sinova Ivan in Martin z družinama, hčerke Marija, Pepca, Tončka, Nežka in Olga z družinami, snaha Lojzka z otroci, brat, sestra ter ostalo sorodstvo

JOŽE PAVLIN

spoznal z Bradačem in Gajičem, ki sta tisti čas že igrala pri Elanu. Pavlin se jima je pridružil, v tisti generaciji so bili še Gačnik, Venta, Janežič, Jakše, Zupančič in še kdo. Pavlin ni štel, koliko nogometnih rodov je zamenjal do danes, toda zagotovo je sedanji dosegel največ, prvič se je klubu uspelo uvrstiti v prvo republiško ligo. »Letos bomo v njej obstali, vprašanje pa je, kako bo naslednje leto. Če se razmere v klubu ne bodo spremenile, bom resda s težkim srcem, odšel. Preveč dela sloni na enem človeku, celo za treninge mi zmanjkuje časa.«

Tisti, ki ob nedeljah popoldne zahajajo na stadion Bratstva in enotnosti, zagotovo poznajo Jožeta. Potrdil ga je že kje, z njim je dosegel ogromno zmag, tudi izven nogometnega igrišča. Po osnovni šoli se je na poklicni kovinarski šoli izšolal za avtomehnika, se nato iz IMV preselil v Novole, kjer je ob delu končal šolo za strojnike parnih kotlov, nato pa še večerno strojno-tehnično šolo, celo z odliko, da je bil oproščen mature. Želel si je tudi znanja tujih jezikov, študiral je nemščino in končal tri stopnje šolanja. Medtem se je zaposlil v Obrtni zadrugi Hrast, kjer mu danes teče že osmo leto službovanja. A na šolo tudi tam ni pozabil, vpisal se je na VEKS, danes mu do diplome manjkajo le še trije izpiti. Za nogometiška resnično nenavadna pot. To, da Jože ni le odličen nogometist, pač pa tudi izredno uspešen šahist, smučar in skalec, ve le malokdo.

»Čprav v otroštvu pravih smučar nismo poznali, sem vzljubil tudi smučarstvo, še posebej skoke.« Jožetov osebni rekord je kar 54 metrov, med drugim je bil zmagovalec tekme na Uršnih selih. Toda v njem je telesa še ena tiha želja. Naposled se je lepega dne odločil, vzal smuča, sedel v avto in se odpeljal v Planico. Ni se zmenil, da je med snegom padal dež in je bilo doskočišče nesteptano. Povzpel se je na zaletno stezo in spustil v dolino. Trd in boleč je bil doskok, toda želja je bila izpolnjena: Jože je postal nogometist, ki je premagal tudi Planico.

B. BUDJA

»Ki za kolo, naj gre z nami v kolo«

Od 15. do 17. junija bo v Črnomlju tradicionalno jurjevanje

ČRNOMELJ — Belokranjska kulturna zakladnica hrani obilo ljudskih pesmi, plesov, običajev in obredov. Večina belokranjskega ljudskega izročila je vezana na pomlad, zlasti na kresno dobo, ki se pričinja na Jurjevo (24. aprila) in končuje na Ivanje (24. junija). Zato se v tem času odvija tudi črnomaljska folkloroturistična prireditev jurjevanje.

V petek, 15. junija, bo ob 20. uri v črnomaljski galeriji Miniart otvoritev razstave z naslovom Belokranjska ljudska glasbila, uro pozneje pa se bo v jurjevanjski drugi prireditev »Sreča skače, vince se preliva«, ki jo pripravljajo mladinski kulturni klub Bele krajine iz Črnomlja. Deželico ob Kolpi bodo v besedi in glasbi predstavili Andrej Kavšek, Tone Grahek, Popolnočne kočije in še kdo. V soboto bodo prav tako v jurjevanjski drugi ob 20.30 belokranjsko svatbo predstavile folklorne skupine iz Semeča, Kostela in Starega trga, ob 21.15 pa kresne običaje belokranjske kresnice in folklorne skupine iz Adlešičev. V nedeljo bo ob 10. uri pred črnomaljskim gradom folklorna skupina iz Črnomlja prikazala stari obred Zelenege Jurija. Kot gost bo sodelovala FS KUD Karol Pahor iz Pirana in njihova mala godba. Ob 16. uri pa bodo v jurjevanjski drugi folklorne skupine iz Bojanjevc, Dragatuša, Predgrada, Vinice, Metlike in Črnomlja prikazale kola, pesmi, metliško obredje, zelenege Jurija na Hrvaškem, pastirske igre. Gostji bosta folklorni skupini iz Pirana in Velikega Trgovišča.

Prireditelji obljubljajo, da bodo za veselo družabno razpoloženje vsak večer poskrbeli z domačimi jedmi in pijačami ob domačih in malo manj domačih vižah. Med jurjevanjem si bo moč pod strokovnim vodstvom ogledati tudi arheološka izkopavanja pri cerkvi sv. Duha v Črnomlju in sicer v soboto in nedeljo od 10. do 12. ure. M. B.-J.

ZANIMIVA LOVSKA RAZSTAVA

ČRNOMELJ — VI. kočevsko-belokranjsko lovsko gojitveno območje pripravljajo v telovadnici osnovne šole Mirana Jarca v Zupančičevi ulici v Črnomlju lovsko razstavo z naslovom »Dnevi lovsko-gojitvenega območja«. Otvoritev bo v soboto, 16. junija, ob 9. uri, odprta pa bo tudi v nedeljo (oba dneva od 9. do 18. ure) ter v ponedeljek predvsem za šolsko mladino od 8. do 14. ure. Vstopnine ne bo.

Kaj so nekoč jedli Kapelci?

Julijsko razstavo jedi bodo opremili s predmeti in fotografijami — Dobrodošla pomoč vaščanov

KAPELE — Ob 140-letnici domače gasilske godbe bodo v Kapelah pripravili tudi razstavo jedi, vendar to pri nekoli drugih. Ker je godba povezana s prazničnimi priložnostmi, se je etnologinja Ivanka Počkar, ki pomaga pri razstavi, odločila tudi za praznično jedila. Izbrala je sedem najpomembnejših dogodkov v življenju slovenskih vasi: krst, prvo sv. obhajilo, birmo, očet, furež, žetev in žegnanje.

Ivanka Počkar

»Kako bogata bo razstava, je seveda odvisno tudi od pripravljenosti ljudi za sodelovanje. Mnogi so prepričani, da nimajo ničesar več ohranjenega, ko pa pregledajo podstrešje, najdejo vse mogoče. Ravno zato tokrat pozivamo prebivalce Kapel in okoliških vasi, naj nam starine podarijo, prodajo ali vsaj posodijo. Od nekdanjih krstov so se morda ohranili »plajščki«, »pindekrle«, krstna pregrinjala in sveče, krstni dokumenti, košare, v katerih so botre prinesle hrano za krstnike (za gostije po krstu), in kakšen »krizovjek«, meter do dva metra platna, povezanega z modro ali roza pentljo, ki so ga botre prinesle otroku v dar.

Dobrodošel bi bil tudi star dokument o obhajilu ali birmi, kos obleke ali molitvenik, ki so ga birmanci dobili za darilo. Še posebno težko je dobiti »buket«, poročni šopek, ali pa venček za nevesto, ki so ga včasih naredili iz povoščenega papirja. Nekateri še hranijo orodje in obleko za žetev ter priprave za furež. Ob tem naj npr. omenimo posebne kleščice za lov prašičev pred zakolom. Če bomo dobili dovolj predmetov, bi radi predstavili tudi črno kuhinjo z opremo, z lončenimi pikskri in modeli,« razmišlja Počkarjeva.

O prehrani poizveduje pri najstarejših Kapelcih, ki so nekaj, tako kot drugod po Sloveniji za kosilo jedli fižol, repo, krompir in zelje, le ob nedeljah in praznikih tudi kokošje (»zvadčko«) in svinjsko meso. Na mizi so bile velikokrat žitne kaše in za zajtrk koruzna župa, prežganka in žganci. Ob kruhu so velikokrat jedli suho ali sveže sadje in orehe ter pili vino. Pekli so »prosjajo«, nekvašen kruh iz koruzne moke, in »prgo«, ki je bila kvašena. Na hitro so pripravili »trjed« — opečene kruhove rezine, posute s sladkorjem in prelite z rdečim vinom. Najstarejši ljudje se še spominjajo, da so jedli tudi sirkove žgance z mlekom ali z ocvirki, vendar so sirkova zrna mleli le v hudi sili, ko ni bilo dovolj koruze.

B. DUŠIČ

Nad štiri tisoč jih je zavrtel

Franc Mastnik, mojster nad mojstri za odojke in janjčke — Spomini na zlate čase v Trebnjem — Pekel tudi za predsednika Tita in generale — Rekord: 24 odojkov

TOLSTI VRH — Kljub temu da Franc Mastnik živi v samoti na obronku gorjanskih gozdov in ob vznožju vinorodnega Tolstega vrha, še zdaleč ni sam. Pozna ga širna Dolenjska ne le po tem, ker je bil dober miličnik in pred upokojitvijo celo komandir milice v Trebnjem, mnogim je ostal bolj v spominu po svoji hudomušnosti, saj je marsikatero družbo rešil pogreba. Njegovi prijatelji pravijo, da mu kot »vicmoharju« ni para. Pa vseeno to še ni vse, po čemer je poznan. Po tem, koliko odojkov in jagenjčkov je spekel, bi zagotovo našel mesto tudi v Guinnessovi knjigi rekordov. Več kot 4000 jih je bilo.

»Že kot kratkohalačnik sem Žumberčanom pomagal pri peki jagenjčkov. Kadar je bilo žegnanje na Tolstem vrhu, so ovce kar prignali čez Gorjance, pri nas pa so jih zaklali in pripravili za peko. Potem smo pekli tri dni in tri noči. V gorici je bilo veselo. Delali so »pušelšanki« po zidanicah, danes pa vsak raj dvakrat obrne ključ, kot bi sprejel prijatelja,« se tistih zdravih časov spominja

Mastnik in kar ne more pozabiti tudi zlatih časov v Trebnjem. »Še tako majhna pogodba je spravila ob življenje nedolžnega prašička. Pilo in peklo se je za obletnice, rojstne dneve pa tudi kar tako, če ni bilo drugega početi. Prizorišče je bilo največkrat na Debencau v zidanicah v Gradišču. Seveda pa vsega ne velja zapisati, saj bi lahko imelo posledice. Pekel sem tudi za Tita v Radulji, pa za generale v Krkinem hramu na Trški gori«, se odreže Franc in doda, da je bil v hramu na Trški gori tri leta tudi »uradno« za roštiljem. Prek sedemsto jih je obrnil v tem času in prav tu se je prvič grečal za roštiljem na električni pogon. Se en rekord velja zapisati, namreč, da je nekoč za Danu z Mirne nankrat spekel kar 24 odojkov.

Mastnik je že 16 let v pokoju, vendar še ne misli odnehati. Za prireditve, veselice in druge priložnosti peče še vsako soboto in nedeljo. Med tednom vrta odojke in jagenjčke kar v domači zidani peči, saj si ljudje radi mlado meso zaželejo ob raznih priložnostih. »Sam sem

tega mesa sit. Raje pojem kaj drugega. Tudi prašički niso več tisto, kot so bili. Velikokrat mi prinesejo takšnega, ki ni, kot bi bil iz lekarne. Tok je po injekcijah in res nima možnosti, da bi čakal več mesecev. Takšnega je treba veliko bolj začiniti, pa še ne izgubi nje,« iz izkušenj pove Mastnik.

Čprav je zavrtel že več kot 40 odojkov in jagenjčkov, pravi, da to posebna umetnost. Potreben je le do ožen iz bukovich in gabrovih drvske skrbi, da se koža v začetku preveč ne

ON PEČE, JEDO PA DRUGI Franc Mastnik (desno) je bil tudi od zanimivosti minulega tedna cveto na Glavnem trgu v Novem mestu. le zato, ker je pri vodnjaku zavrtel liko in toliko odojkov, temveč zato, ker se je predstavil obiskovalcem.

peče. V treh urah je vsega konec. od njega ostanejo same kosti, pomda je bil dober,« pravi hodomo Mastnik s Tolstega vrha.

J. PAVLI

TAJČI NA STUDENC

STUDENEC — Ta čas eno najzvenečih imen jugoslovanske estrade. Tatjana Matejaš, ljubiteljem zabave glasbe bolj znana kot Tajči, z značilno pričesko a la Marilyn Monroe in pesjo Hajde da ludujemo je uspešno zapala naše barve na letošnjem evropskem festivalu v Zagrebu, bo v pet svojim ansamblom celih pet ur zabave, ki bodo prišli na igrišče na dencu. »Fešta« se bo pričela ob 21. organizator pa je podjetni gostinec stijan Janc.

Pragozd je spomenik narave

Pogovor in pragozdu Rajhenavski Rog — Gozd je gozdarjeva delavnica, ki jo je treba bolj ceniti

KOČEVJE — »Na Kočevskem je 5 pragozdov, na novomeški strani Roga pa še eden,« je za uvod med obiskom pragozda Rajhenavski Rog povedal inž. Tone Prelesnik iz GG Kočevje. Ta ogled in sploh ves izlet je bil združen s predstavitevjo zloženke »Gozd je življenje«, ki jo je v treh jezikih (slovenščina, nemščina, angleščina) izdalo GG Kočevje.

V Sloveniji je največ pragozdov na Kočevskem; v Jugoslaviji jih je več le še v Bosni, v Evropi pa na Češkem. Srednja Evropa ima le malo pravih, primarnih pragozdov, ima pa nekaj drugonih, sekundarnih, v katerih so včasih že sekali, zdaj pa že desetletja ne več.

Pragozd je spomenik narave. Ceniti ga znajo strokovnjaki, ki radi zahajajo vanj in se v njem ude, kako gospodariti z ostalim gozdom. V pragozdu leže drevesa, ki so padla, umrla od starosti ali bolezni. »Drevo je kot človek: se rodi, raste, se stara in umre,« pravi direktor GG Kočevje inž. Janez Černač, ki je tudi slikar. »Smrt drevesa pomeni življenje, hrano ali stanovanje za mnoge živali in živalce; hkrati pa dobe prostor za rast druga drevesa. Zmaga najmočnejši in najboljši.

Gozd je za gozdarja delavnica, v kateri dela, si služi kruh. Pragozd pa je ka-

tedrala, v kateri gozdar moli, se uči, razmišlja. Pragozd je gozdarjeva naravna šola,« pravi Černač.

In še nekaj podatkov o območju, s katerim gospodari GG Kočevje in ki sega od Turjaka do Kolpe in od Loškega potoka do Roga. 70 odstotkov tega prostora je pokritega z gozdovi (71.000 ha), v občini Kočevje pa celo 90 odstotkov. Na leto posekajo tu 330.000 kubikov lesa. Gozdarstvo in lesna industrija sta v družbenem proizvodstvu Slovenije udeležena s 5 odstotki, v občini Kočevje z 19, v občini Ribnica pa celo z 28 odstotki. Gozdnata krajina in bogato živalstvo v njem je tu izjemno ohranjeno. Že pred 100 leti so na tem območju zavarovali medveda. Od zveri žive tu še volk, ris in divja mačka, med drugimi živalskimi vrstami pa so za lovstvo še posebej pomena jelenjad, srnjad in divji prašiči. Med gozdnimi kumarji kaže omeniti tudi velikega petelina in gozdnega jereba. Vse to je naša naravna dediščina, ki smo jo dolžni vsi spoštovati, načrtno ohranjati, varovati in gojiti za sedaj in za bodoče rodove.

J. PRIMC

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda goča pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prisluhnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličite nas lahko vsak četrtek zvečer, med 20. in 21. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prisluhnil.

studio D Lestvica narodnozabavne glasbe Studia D in Dolenjske lista

Žreb je prejšnji teden podelil nagrado za sodelovanje pri oblikovanju lestvice MIRJANI GRIL iz Podturna. Nagradjeni čestitamo!

Lestvica najbolj priljubljenih narodnozabavnih melodij pa je za ta teden z eno novostjo takšna:

- (1) Ne joči, Slovenija — SLOVENSKI MUZIKANTJE
- (2) Med temnimi gozdovi — ANSAMBEL L. LESJAKA
- (3) Kaj je ljubezen — VESNA
- (4) Ob reki — SPOMIN
- (5) Vinska vigrad — KVINTET KRES
- (6) S pesmijo na ustih — ANSAMBEL SLOVENIJA
- (6) Ne čakaj na maj — ANSAMBEL COF
- (9) Soča voda — DOLENJSKI FANTJE
- (9) Za materin praznik — BRATJE IZ OPLOTNICE
- (10) Mlad pastir — ANSAMBEL IVANA PUGLJA

Predlog za prihodnji teden: Stara ljubezen nikoli ne oveni — AVSENIK

Glasujem za:

Moj naslov:

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto

Obviseli pri 180 metrih globine

V soboto jamarski tabor na Gorjancih — Dolenjski jamarji so se spustili v najgloblje brezno v Bosni — Novomeščani na prvem mestu

SV. MIKLAVŽ — Jamarski klub »Vinko Paderšič-Batreja« iz Novega mesta je v soboto na gorjanskih košencah pripravil 12. jamarski tabor, ki se ga je udeležilo 30 jamarjev iz Ribnice, Kočevja, Črnomlja, Kostonjevice in Straže. Strečanja pripravijo vsako leto v spomin na smrt štirih jamarjev v Bilpi na Kočevskem.

Enodneвно taborjenje so izkoristili tudi kot izpite za mlajše jamarje, ki so se morali pred strokovno komisijo pokazati v spretnosti plezanja in teoriji jamarstva, v znanju prve pomoči in varstvu v jamarstvu. V popoldanskem času so v stenah Vrtaškega potoka lahko opazovali demonstracijo reševanja, skupaj so obiskali tudi Gabrsko jamo.

Dolenjski jamarji so v minulem letu za svoj največji podvig proglasili osemčlansko odpravo, ki je teden dni raziskovala brezno Jojkinovac v Bosni. Pri pregledovanju planine Grmeč so odkrili še osem brezov; v enem so se spustili kar 180 metrov globoko. Obviseli so sredi veličastnih vhodnih vertikal v upanju, da se bodo letos spustili še globlje. V lanskem letu so v okviru raziskovalne naloge »Regionalna preskrba s pitno vodo povodja Krke do leta 2050« delali

na Radohi in pregledali vse tamkajšnje jame. Posebno zanimiva je Mihovska jama, ki s svojo dolžino in okrasjem izstopa iz dolenjskega povprečja. Posamezne akcije so usmerili tudi na območje Kočevskega Roga, obrškega gričevja in Bele krajine. Po besedah predsednika kluba Zdravka Bučarja so v lanskem letu pričeli tudi raziskovati globoke kanjone in korita. Med uspešna raziskovanja si štejejo odkritja doslej neznanih in nepristopnih korit Mlinarice v Trenti.

V klubu Vinko Paderšič-Batreja posvečajo veliko pozornosti tudi izobraževanju svojih članov, zato so že lani oživili jamarsko šolo. Več predavanja so imeli za učence osnovnih in srednjih šol, čistili so vodne rezervoarje za IMV, pripravili jamarski ples v Gabrju in opravili veliko drugega.

Konec januarja so sodelovali pri reševanju ponesrečenih jamarjev iz najgloblje jugoslovanskega brezna. Enega najtežjih jamarskih reševanj na svetu, to je iz jame Brezno nad Bovcem (1195 metrov globoko), so se udeležili Zdravko Bučar in Marko Pršina iz Dolenjskega Toplica, Miha Rukšič iz Gabrja in Tomaž Bukovec iz Trebnjega.

Na koncu zapišimo, da je v zadnjih treh letih, odkar s točkami merijo ak-

JAMARJI NA IZPITU — Mladi jamarji so za uspešno opravljen izpit jamarstva morali pokazati znanje iz spuščanja v jame in dvigovanja z vrtno tehniko. (Foto: J. P.)

Japonci na Ruperč Vrhu Svežina konkurence

STRANSKA VAS — Med pogovorom naju kar naprej motijo telefonski klici. Janez dviguje slušalko in odgovarja. Prvi poslovni dan v njegovi novi firmi je šele, vendar je resnih interesentov pa tudi radovednežev na drugi strani žice kar dovolj. Kaže, da se je Janez Hrovatič iz Stranske vasi ali, bolje rečeno, z markantnega Ruperč Vrha lotil dejavnosti, ki so jo mnogi pogrešali.

»Res je, zasebne prodajalne avtomobilov so na tem koncu Slovenije redkost, zato sem se odločil za to dejavnost. Svobodna konkurenca na tem področju, ki je bilo dolga leta zaprta za zasebno spodbudo, je še kako potrebna. Velika ovira za odprtje take dejavnosti so seveda zagonska sredstva. Odprti avtomobilski salon naj bi pomenilo tudi imeti vse modele, ki jih trgovec ponuja, na ogled in preizkušnjo, kar pa v razmerah, kakršne pri nas trenutno so, ni mogoče. Zato sem se odločil za poslovni čas ob popoldnevih in sobotah, vse ostalo pa zagotoviti postopoma, vendar še v doglednem času,« pravi Hrovatič.

Pri prodaji novih vozil se je Janez omejil le na modele japonskih firm Mazda in Toyota, za katere ima do brega poslovnega partnerja v Belgiji. Poleg ugodne cene je namreč pri nas vse bolj pomembna hitra dobava plačanega vozila. Tako nekatera plačana vozila Janez preko svojih posredništev dobavi že v desetih, največ štirnajstih dneh.

Pri prodaji po sistemu staro za novo menjajo tudi vozila drugih firm. Da bi pa svojim strankam zagotovili celovito ponudbo, bo hkrati pričel dobavljati rezervne dele.

T. J.